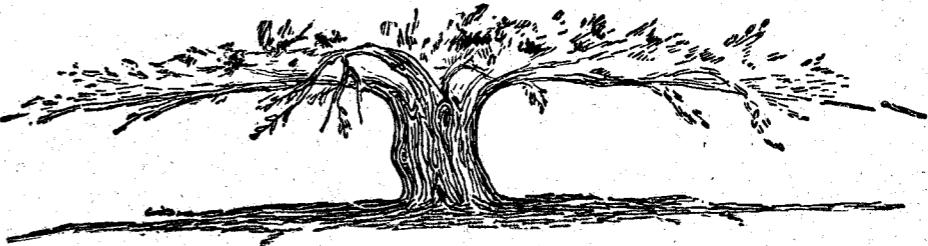

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΘΗΝΑΙ.—ΣΥΝΟΙΚΙΑ
ΠΛΑΚΑΣ.—ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Φ. ΑΡΙΣΤΕΩΣ

ΠΑΝΔΑΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ Γ'
15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1903

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΖΟΛΑ

“Ενα ἀπὸ τὰ περιεργότερα γεγονότα εἰς τὴν ἔξελιξιν τοῦ Ζολᾶ καὶ μία ἀπὸ τὰς ἀντιφάσεις τὰς δοπίας ἡ κριτικὴ περισσότερον κατηγόρησε εἰς αὐτὸν, εἶνε τὸ μέγα διαζύγιον τὸ δοποῖον χωρὶς τὴν αἰσθητικὴν τοῦ Ζολᾶ μυθιστοριογράφου καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ Ζολᾶ κριτικοῦ. Τὸ «Πειραματικὸν τῷοντι μυθιστόρημα» ἔργον τὸ δοποῖον ἀποτελεῖ τὸ μεγαλείτερον μανιφέστον τοῦ νατουραλισμοῦ καὶ εἰς τὸ δοποῖον δὲ Ζολᾶ ἥθελησε νὰ θέσῃ τὰς αἰσθητικὰς βάσεις τῆς σχολῆς του, ενδίσκεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν μὲ τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ Ζολᾶ.

Αναγινώσκων κανεὶς τοὺς καλλιτέρους τῶν τόμων τοῦ Ρουγκών Μακάρο εἰς μάτην ἀναζητεῖ νὰ εῦρῃ τὴν φωτογραφικὴν ἀναπαράστασιν τῆς ζωῆς, τὸν πειραματισμὸν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ζωντανοῦ, τὰς «φέτας τῆς ζωῆς» τὸν ἀποκλειστικὸν καὶ μοναδικὸν θρίαμβον τοῦ δοκιμέντου τὸν δοποῖον εἰς τὰ κριτικά τὸν ἔργα καὶ ἴδια εἰς τὸ Πειραματικὸν μυθιστόρημα δὲ Ζολᾶ ἔθεσε ὡς τὰς κυριωτέρας ἀρχὰς τῆς νέας σχολῆς. Εἰς τὰς σελίδας τοῦ κριτικοῦ τοῦ ἔργου δὲ Ζολᾶ παριστᾶ τὸ μυθιστόρημα ὡς ἔνα κλάδον τῆς ιστορίας καὶ ἀκόμη περισσότερον ὡς ἔνα κλάδον τοῦ πειραματισμοῦ καὶ τοῦ μετικισμοῦ δὲ δοποῖος εἰς τὴν ἐποχὴν του ἐκυρίευσε τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἥλασσε τὴν δψιν τῆς ἐπιστήμης. “Ενα βλέμμα ἐπὶ τῆς Γαλλίας τοῦ 1868 θὰ ἡδύνατο νὰ μᾶς δώσῃ νὰ ἐννήσωμεν καλλίτερον τὰς ἰδέας τοῦ Ζολᾶ.

Πρέπει προπάντων κανεὶς νὰ ἀναλογισθῇ διτὶ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν δοποῖαν δὲ Ζολᾶ ἔγραφε τὰ πρῶτα του μυθιστορήματα αἱ ἰδέαι τοῦ Κλαυδίου Βερνάρδου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ αἱ ἰδέαι τοῦ Αὐγούστου Κόντη ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐθριαμβευον. Μετὰ τὸ ρωμαντικὸν φεῦμα τὸ δοποῖον εἶχε κυριεύσει τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ αἰῶνος, ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀνακύψασα καὶ ἡ προσηλυτίσασα πρώτην τὴν φιλοσοφίαν ἥχισε νὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Ο Βαλζάκ ἥδη πρὸ τοῦ Ζολᾶ καὶ δὲ Στένταλ ἥχιζαν νὰ γράφουν δχι μυθιστορήματα ἀλλὰ κοινωνικάς καὶ ψυχολογικάς μελέτας δποὶ τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσθήματα ἀνελύοντο ὡς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον καὶ δποὶ δὲ ἀνθρώπος ὅπως καὶ τὸ περιβάλλον του ἔχητάζοντο ὡς τόσα φαινόμενα ὑπαγόμενα εἰς νόμους ἀπαρεγκλίτους. Ο συγγραφεὺς τῆς «Ἀρθρωπίης Κωμῳδίας» δπως καὶ δ τῶν «Ιταλικῶν Χρονικῶν» καὶ τοῦ «Ἐρυθροῦ καὶ Μαύρου» ἐδείκνυν μίαν νέαν διδὸν καὶ μίαν νέαν τεχνοτροπίαν εἰς τοὺς κουρασμένους ἀπὸ τὰς αἰσθηματολογίας τοῦ Σατωριάνδου καὶ τοὺς ρωμαντισμὸς τῆς Γεωργίας Σάνδης συγγραφεῖς. “Ενας κριτικὸς ἀνατραφεὶς εἰς τὰς πηγὰς τοῦ θετικισμοῦ, ἔνας κριτικὸς τοῦ δοποῖου ἀκόμη δλόκληρος ἡ ἐπιφροὴ εἰς τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν δὲν ἔχηκοιβώθη, δὲ Ιππόλυτος Ταΐν ἔγραφε τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τὴν περιφρημον μελέτην του περὶ τοῦ Βαλζάκ ἡ δοποῖα ὠρισμένως ἐπέδρασε ἐπὶ τοῦ Ζολᾶ δπως καὶ ἐπὶ δῆλης τῆς γενεᾶς του.

Καὶ τοιουτορόπως δ συγγραφεὺς τῶν Ρουγκών Μακάρ ὅστις ἔζητε ἀκριβῶς τὸν δρόμον του, ἐρρίφθη εἰς τὸ ρεῦμα αὐτὸν τῆς ἐπιστήμης τὸ δόποιον ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον εἰκοσαετίαν ἐπρόκειτο νὰ κυριαρχήσῃ τοῦ αἰῶνος. Εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Κλαυδίου Βερνάρδου, εἰς τὰς φιλολογικὰς μελέτας τοῦ Φλουράνς, ἥντλησε δ Ζολᾶ ὅχι μόνον τὴν βάσιν τῶν Ρουγκών Μακάρ — τὴν θεωρίαν δηλαδὴ τῆς κληρονομικότητος ἢ δοποία διὰ νόμων ἀπαραβάτων ὑποβάλλει τὰ τέκνα δουλικῶς εἰς τὴν ἐπώασιν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀσθενικῶν σπερμάτων τῶν πατέρων καὶ κάμνει κατὰ τὸ λόγιον τῆς Γραφῆς νὰ ἀμιδωδιῶσιν οἱ δόδοντες τῶν τέκνων τῶν διποίωνοι πατέρες ἔφαγον τὰς ἀώρους σταφυλὰς — ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ταλάντου του. Αἱ βάσεις αἱ ἐπιστημονικά, ἢ μεγάλη ἀρχὴ τῆς ἀληθείας ἐν τῇ τέχνῃ, τοῦ πειραματισμοῦ ὡς ἀκρογωνιαίου λίθου πάσης δημιουργίας, ὑπῆρξε τὸ εὐαγγέλιον τὸ δόποιον ἐκήρυξε δ Ζολᾶ εἰς τὰ κριτικά του βιβλία καὶ ἥθελησε νὰ ἔφαρμόσῃ εἰς τὸ ἔργον του.

Ἄλλὰ δυστυχῶς εἶναι ὅλως διάφορον πρᾶγμα ἐπιστήμη καὶ τέχνη καὶ ἡ ἀπλῆ ἀνταπόδοσις τῆς φύσεως, ἢ ἀντιγραφὴ ἡ ἔηρὰ τῶν δοκούμεντων, δ πειραματισμὸς ὃ ἀπόδοσις ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελοῦν ἀρνητικὰς ἀκριβῶς τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας. Καὶ δ Ζολᾶ δ δοποῖος ἦτο καλλιτέχνης, χωρὶς νὰ ὑέλῃ, ἀσυνεδίητως καὶ λεληθήτως ἀπεκήρυξε δ' ὅλων τῶν ἔργων του τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπροσώπου παρατηρήσεως καὶ τὰς θεωρίας τῆς ἀναπαραστάσεως τῆς ζωῆς τὰς δοποίας ἐκήρυξε εἰς τὸ «Πειραματικὸν μυθιστόρημα.»

Κρατήσας τὰ στοιχεῖα τὰ ἐπιστημονικά, βασισθεὶς τῷ φόντῳ ἐπὶ ἐπιστημονικωτέρας καὶ ἀληθεστέρας ἀντιλήψεως τοῦ πειριβάλλοντος, ἐμποτισμένος διποσδήποτε μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ θετικού δ Ζολᾶ ἐκφάτησε μολαταῦτα εἰς τὸ ὑρος ὅλως διόλου τὸν ωμαντικὸν τύπον καὶ παρέμεινε καὶ παραμένει καὶ ἀνομολογεῖται σήμερον παρὰ πάντων δ ἀδελφὸς τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ ἐν τεχνοτροπίᾳ, δ ἐπικὸς ποιητὴς δ ὑπερβάτης καὶ τὸν Φλωμπέρ ἐν μεγαλοπρεπείᾳ καὶ ωμῆμῷ, δ συνεχιστὴς τοῦ Σατωριάνδου, — ἔνας Σατωριάνδος καὶ ἔνας Οὐγκώ ἐπὶ τοῦ δοποίου διῆλθε δλὸν τὸ ἀνακαινιστικὸν πνεῦμα καὶ τὸ μεταρρυθμιστικὸν εὐαγγέλιον τῆς ἐπιστήμης τὸ δοποίον ἐκήρυξε δ Κλαύδιος Βερνάρδος καὶ τὸ δοποίον ὅμνει δ Ταίν.

Τῷ φόντῳ τίποτε περισσότερον δὲν ἀπέχει τῆς φωτογραφικῆς ἀπεικονίσεως τοῦ ἔξωτερον κό-

σμου δσον αἱ περιγραφαὶ τοῦ Ζολᾶ. Εἴτε περιγράφων τὸ δάσος τοῦ Πάραδον εἰς τὸ «Σφάλμα τοῦ ἄββα Μονρέ» εἴτε περιγράφων τὰ καταστήματα τῶν Halles εἰς τὴν «Κοιλίαν τῶν Παρισίων», εἴτε περιγράφων τὴν καπνοδόχον καὶ τὰς ἀτμομηχανὰς τῶν δρυχείων εἰς τὸ «Ζερμινάλ», εἴτε περιγράφων τὸ σῶμα τῆς Νανᾶς ἐς τὸ διμώνυμον μυθιστόρημα, δ Ζολᾶ εἶνε προπάντων δ ἰδανιστής, καὶ γράφει προπάντων ποίημα δποὶ οἱ ἥχοι, καὶ αἱ λέξεις καὶ αἱ φράσεις καὶ αἱ ἴδαι συντελοῦν εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς εἰκόνος ἀποκαλυπτικῆς, ἐνδὸς συμβόλου — συμβόλου φυτικοῦ δργασμοῦ εἰς τὸ Παραδόν, συμβόλου λαγνείας εἰς τὴν Νανᾶ, συμβόλου καταστροφῆς εἰς τὸ Ζερμινάλ — καὶ προπάντων εἰς τὴν πρόκλησιν μιᾶς λυρικῆς ἔξαρσεως. «Αν ἥθελαμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰς αἰσθητικὰς ἐκφράσεις τοῦ Νίτσε θὰ ἐλέγαμεν δτι δ Ζολᾶ εἶνε διονύσιος καλλιτέχνης εἰς τὰς περιγραφάς του καὶ παραμελῶν τὴν ἔξωτερήν των δψιν διεισδύει εἰς τὴν οὐσίαν τῶν καὶ ἀνασύρει καὶ ἔξυψώνει τὸ κεκρυμμένον σύμβολον καὶ τὴν μητρικήν ἴδεαν ἡ δοποία ἐνυπάρχει δπισθεν πάσης φυσικῆς ἐκφράσεως.

Ἐπικὸς ποιητὴς εἶνε προπάντων δ Ζολᾶ καὶ ἀκριβῶς ἡ πνοὴ αὐτὴ τοῦ λυρισμοῦ τὴν δοποίαν ἔχει, τὸν κάμνει νὰ ἔξιδανικεύῃ καὶ νὰ ὑψώνῃ ἄνωθεν τῆς λάσπης δλα τοῦ τὰ θέματα καὶ νὰ μιᾶς παρουσιάζῃ τὰς βρωμερότητας τῶν χωρικῶν τῆς «Γῆς», καὶ τὰς κοινότητας τοῦ «Ασδομάρ», καὶ τὰς λαγνείας τοῦ «Ανθρωπίνου Κτήνους», καὶ τὰς πορνείας τῆς «Νανᾶς» ὡς κάτι τι ἰδανιστικὸν καθαρούμενον καὶ ἀσπιλον ἀπὸ τὴν μεγάλην καὶ ἀγίαν φλόγα τῆς τέχνης. Κάτωθεν ἀπὸ τὴν ὑπέροχον γραφίδα τοῦ συγγραφέως, δλα τὰ αἴσχη, αἱ μυχότητες καὶ αἱ χαμέροπειαι τῆς γῆς δλαι αἱ δίναι καὶ αἱ ὀρέξεις τοῦ «ἄνθρωπίνου γορύλλα», δπως ἔλεγε περιφρονητικῶς δ Ταίν, λαμβάνουν μίαν συμβολικὴν ὑπεροχὴν καὶ φαίνονται ὡς δυνάμεις καὶ ὡς ἐκφάνσεις τῆς σεμνῆς καὶ ἀμοιλύντου μητρὸς Φύσεως. Τὸ πνεῦμα τῆς παραγωγῆς, δ ἔρως δ ἐνώνων τὰ φῦλα, δ δοποίος εἰς τὰς χειρας τῆς σημερινῆς γαλλικῆς μυθιστοριογραφίας κατίντησε ἔνα κέντρον πρατικῆς ἔξερεθίσεως, προσλαμβάνει δλὸ τὸ τάλαντον τοῦ Ζολᾶ κάποιαν ἀποκαλυπτικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ποτὲ τόσον ἥλιθως δὲν ἐνεκολάφθη ἡ προσωνυμία τοῦ αἰσχροῦ δσον εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ζολᾶ. «Αν τῷ φόντῳ δ συγγραφεὺς ἔδωκε εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν φύλων τότην θέσιν,

ποίαν δ Ζολᾶ ἔξαγνζει τὸν ἔρωτα, ἔξαγνζει καὶ τὴν δλην ποταπότητα, καὶ δπως δ ἔρως τοιουτορόπως καὶ ἡ ἀθλιότης τοιουτορόπως καὶ ἡ ποταπότης τῶν μικροτέρων κοινωνιῶν ταξιδεών, τοιουτορόπως καὶ ἡ μικρότης τῆς καθημερινῆς ζωῆς λαμβάνουν κάτι τι τὸ ἐπικὸν δπὸ τὸ ὑφος τοῦ Ζολᾶ. Μία ἀτμομηχανὴ εἰς τὸ Ανθρωπίνον Κτήνος, δλίγα τυριὰ εἰς τὴν Κοιλίαν τῶν Παρισίων, ἔνα μερομοκήπιον εἰς τὴν Άρπαγην γίνεται ἀφορμὴ πεξῶν ποιημάτων διὰ τὸν συγγραφέα.

Καὶ ἐπειδὴ τὰ τυριὰ τῆς Κοιλίας τῶν Παρισίων ἐνθυμίζουν τὰς περιφήμους συμφωνίας τοῦ Ζολᾶ — τὴν συμφωνίαν τῶν περιγραφῶν τῶν Παρισίων εἰς τὴν «Σελίδα Ερωτος», τὴν συμφωνίαν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν θάνατον τῆς Αλβίνας τοῦ Αββᾶ Μονρέ», καὶ ἐνθυμίζουν τὰς μουσικὰς τάσεις τοῦ Ζολᾶ, θὰ ἥθελα νὰ σημειώσω μίαν παρομοίωσιν τὴν δοποίαν ἥδυνατο νὰ κάμη κανεὶς μεταξὺ τῆς περιγραφικῆς μεθόδου τοῦ Ζολᾶ καὶ τῆς περιγραφικῆς μεθόδου τοῦ Βάγνερ καὶ τῆς καταχρήσεως τῶν λαϊτικῶν μοτίβων εἰς τὸν δύο αὐτοὺς τάσεις τοῦ Ζολᾶ εἰσάγει εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀσθητικότητος δ δποίος γράφει τὴν φρᾶσιν αὐτὴν ἀνοίγει τὰ πτερὰ τοῦ ὑψους του δ ποιητὴς καὶ μία δλόκληρος ἀποστροφὴ περὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς γῆς ἡ δοποία ὡς καλὴ μήτηρ δέχεται δλα τὰ σπέρματα καὶ ἐμποτίζεται μὲ δλους τοὺς χυμοὺς ἔρχεται νὰ ἔξαγνίσῃ τὴν φρᾶσιν. Εἰς τὸ Ζερμινάλ ἐπίσης, τὸ ἔργον δλον εἶνε πλημμυρισμένον ἀπὸ τὰς ἐνώσεις τὰς σαρκικὰς ἐργατῶν καὶ ἔργατισιν, ὑπάρχει δμως τόση θλίψις καὶ τόση τραγικότης εἰς τὰς περιγραφάς τῶν ἐνώσεων αὐτῶν καὶ δ συγγραφεὺς μιᾶς δίδει τόσην τὴν ἐντύπωσιν τὴν δοποίαν καὶ δ Δάντης μιᾶς ἔδωσε εἰς τὴν Κόλασιν, ὡστε αἱ ἐνώσεις αὐταὶ δὲν εἶνε παρὰ μία τραγικὴ λεπτομέρεια ἐπὶ πλέον καὶ χάνουν κάθε ταπεινότητα καὶ λαμβάνουν τὴν θέσιν δημοτικήν τῆς περιγραφῆς τοῦ Ζολᾶ εἰνάρει τὸν δσφρηστικὸς περιγραφεὺς καὶ πόσον μετεμόρφωσε καὶ ἐπλούτισε τὰ μέσα καὶ τὰ χρώματα τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἔξωτερον κόσμου τὰ δποία δ Ρουσσώ, δ Σατωριάνδος, ἡ Σάνδη καὶ αὐτὸς ἀκόμη δ Βαλζάκ τοῦ είχον παραδώσει στοιχειώδη καὶ ἀτελῆ. Αλλὰ τὸ τοιούτον θὰ μιᾶς παρέσυρε εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς περιγραφῆς τοῦ Ζολᾶ εἰνάρει τὸν δσφρηστικὸς περιγραφεὺς καὶ πόσον μετεμόρφωσε καὶ ἐπλούτισε τὰ μέσα καὶ τὰ χρώματα τῆς ἀποδόσεως τοῦ Ζολᾶ εἰνάρει τὸν δποία δ Ρουσσώ, δ Σατωριάνδος, ἡ Σάνδη καὶ αὐτὸς ἀκόμη δ Βαλζάκ τοῦ είχον παραδώσει στοιχειώδη καὶ ἀτελῆ. Αλλὰ τὸ τοιούτον θὰ μιᾶς παρέσυρε εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς περιγραφῆς τοῦ Ζολᾶ εἰνάρει τὸν δσφρηστικὸς περιγραφεὺς τοῦ Ζολᾶ καὶ ἡ ἀνάλυσις αὐτὴ ἡ δοποία δὲν ἀπετέλει περίεργον καὶ δρκετὰ πρωτότυπον μελέτην, μολονότι πολὺ μιᾶς ἐλκύει, εἶνε ἀδύνατον νὰ εὔρῃ θέσιν εἰς τὸ βραχὺ καὶ ἀτελές αὐτὸ δρθρον.

Τὴν ωμαντικὴν φύσιν τοῦ Ζολᾶ καὶ τὸν λυρισμόν του τὸν καταδεικνύουν ἀκόμη περισσότερον τὰ τελευταῖα τὸν ἔρωτα αἱ Τρεῖς Πόλεις καὶ προπάντων τὰ τρία ἐκ τῶν Τεσσάρων Εὐαγγελίων. «Οχι μόνον πλέον τὸ ὑφος εἶνε λυρικόν, δχι μόνον δ ωμαντικὸς κυριαρχεῖ εἰς τὴν περιγραφὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δ βάθος καὶ

Μὲ τὴν ἴδιαν ποιητικὴν δύναμιν μὲ τὴν δ-

αντὴ ή βάσις τοῦ ἔργου εἶνε ποιητικὴ καὶ δλῶς μακροσμένη τῆς ἀληθείας. Η «Ἐργασία», τὸ προτελευταῖον ἔργον τοῦ Ζολᾶ, εἶνε ὑπὸ τὴν ἔποιφιν αὐτὴν ὑπόδειγμα, παριστῶσα μίαν κοινωνίαν ἰδανικὴν εἰς ἓνα μέρος τῆς Γαλλίας φανταστικὸν, μὲ καραπήρας καὶ πρόσωπα καὶ συνήθης ἀδύνατα νὰ ὑπάρξουν εἰς τὴν πραγματικότητα. Εἴμενα πλέον παρασάγγας μαρτίου ἀπὸ τοὺς κανόνας τοῦ «Πειραματικοῦ μυθιστορήματος» καὶ προσεγγίζομεν μᾶλλον τὰς ἰδεαλιστικοκοινωνικὰς χιμαίρας τὰς δποίας ἐγκαινίασεν ζωσις πρώτος ὁ Πλάτων, τὰς δποίας ὁ Φουριὲ ἐτελειοποίησε ὑπὸ τὸ σοσιαλιστικῶτερον εἰς τὴν ἐποχὴν μας καὶ αἱ δποίαι εἶνε δυστυχῶς πολὺ μαρτίου ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ παραπολὺ πλησίον εἰς τὴν οὐτοπίαν. Ο Ζολᾶ τῆς «Ἐργασίας» καὶ ὁ ποιητὴς τῶν Αθλίων δὲν διαφέρουν πλέον πάρα μόνον καθ' ὅσον διαφέρει ή πνευματικὴ κίνησις τοῦ 1900 ἀπὸ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ 1840.

Ἐνας συγγραφεὺς ἐπίσης, ἔνας ποιητὴς με γάλων γεγονότων, ἔνας ζωγράφος ἀποκαλυπτικῶν πινάκων, ἔνας ἔραστης δλῆς τῆς ζωῆς, δστις ἐδέχθη εἰς τὸ ἔργον του δλην τὴν φύσιν καὶ ἔκαμε τὰ μυθιστορήματά του ὡς τόσας κιβωτοὺς τοῦ Νῷε περικλειούσας δλα τὰ πλάσματα, ἔχούσας θέσιν δι' δλας τὰς ἐκφάσεις τῆς ζωῆς, ἔνας συγγραφεὺς ἀρμονικὸς δστις ἥγάπησε τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀληθείαν καὶ ἐνατένισε τὴν φύσιν μὲ τὸν μεγεθυντικῶτερον φακὸν ποιητοῦ τὸν δποῖον ἐφαντάσθη ποτὲ κανεὶς—τοιοῦτος μᾶς πάρουσιάζεται ὁ Ζολᾶ, ἐρχόμενος δχι τόσον νὰ ἐγκαίνιασῃ μίαν νέαν σχολήν, δχι νὰ ἴδούσῃ τὸν νατουραλισμὸν αὐτὸν δστις εἶνε νεκρὰ ἐτικέτα, ἀλλὰ νὰ συνεχίῃ τὸν πραγματισμὸν δστις ἥρχιζε μὲ τὸν Βαλζάκ νὰ εἰσέρχεται ἥδη εἰς τὸ μυθιστόρια καὶ τὸν δποῖον μὲ πόλλην ποιητινὸν ὁ Ζολᾶ δπως μὲ πόλλην ἀλήθειαν ὁ Μωπασσάν—ο πολὺ πραγματικῶτερος τοῦ Ζολᾶ—ἐτελειοποίησαν καὶ ἥρμόνισαν μὲ τὸν αἰῶνα τῶν.

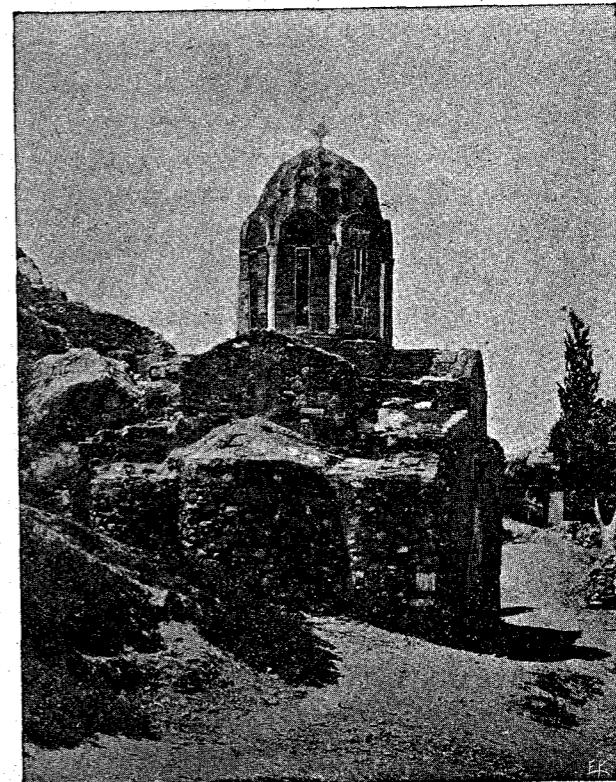
Ἐνας ποιητὴς, ἔνας μέγας συγγραφεὺς ἀλλὰ καὶ ἔνας ἀσθενής ψυχολόγος. Καὶ φθάνομεν ἵδου ἀκριβῶς εἰς τὸ κεφαλαιῶδες ἐλάττωμα διὰ τὸ δποῖον μία κρίτικὴ ἐχθρικὴ καὶ δυσμενῆς πάντοτε κατηγόρησε τὸν συγγραφέα τῶν Ρουγκῶν Μακάρο: — τὴν ἔλλειψιν ψυχολογίας. Όμολογονένως εἶνε τὸ πραγματικῶτερον ἐλάττωμα τοῦ Ζολᾶ. Τὰ μυθιστορήματά του ἔχοντα δλα τὰ εἰδη τῆς ἔξωτερης μεγαλοπρεπείας, ἀπαράμιλλα δταν μᾶς παρουσιά-

ἀξίαν. Τὰ σκῆπτρα τῆς περιγραφῆς τὰ δποῖα ἐγκαινίασε εἰς τὸν αἰῶνα δ συγγραφεὺς τοῦ Παύλου καὶ τῆς Βιργινίας καὶ δ συγγραφεὺς τοῦ Τελευταίου τῶν Ἀβενεσεράγ διὰ μέσου τῆς Σάνδης ἐκληρονόμησε δλόκληρος ή γενεὰ τοῦ Δωδέ, τοῦ Γκογκούρ, τοῦ Φλωμπέρ καὶ ἰδιαίτατα δ Ζολᾶ. Ο θρίαμβος τῆς τοπιογραφίας, ή εἰσαγωγὴ τῆς ἐπιστήμης εἰς τὸ μυθιστόρημα εἶνε αἱ πρωτοτυπίαι τὰς δποίας μαζὶ μὲ τὴν μεγάλην δύναμιν καὶ τὸ ισχυρὸν τάλαντον θὰ καταλογίσουν οἱ μεταγενέστεροι εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ Ζολᾶ. Μεταξὺ τῶν ἔργατων τῆς γαλλικῆς πεζογραφίας θὰ ἔχῃ ὑποθέτομεν εἰς τὸ μέλλον θέσιν περιφανῆ χωρὶς δμως η θέσις αὐτὴ νὰ φθάνῃ τὸν γίγαντα Βαλ-

ζὰκ περισσότερον δημιουργημένον δι' αἰωνιότητα, οὔτε καὶ τὸν δλύμπιον Φλωμπέρ τοῦ δποῖου ή τέχνη ὑπῆρξε δλιγάτερον θορυβώδης ἀλλὰ περισσότερον ίσχυρὰ καὶ λιτῆ.

Θὰ ἡτο ὡραῖον μετὰ τὸν Ζολᾶ συγγραφέα νὰ ἐπισκοπήσῃ κανεὶς τὴν ἐπιφρόην τὴν δποίαν ἐσχε εἰς τὸ γαλλικὸν μυθιστόρημα καὶ εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἀκόμη καὶ νὰ κάμη κανεὶς τὸν ισολογισμὸν οὗτως εἰπεῖν τὸν νατουραλισμὸν, τῆς ἐπιδράσεως του, καθὼς καὶ τὴν διάγνωσιν τῆς ταχείας του ἔξαφανίσεως. Δυστυχῶς δ χῶρος μᾶς ἐμποδίζει τὴν μελέτην αὐτὴν ή δποία θὰ ἡτο συμπληρωτικὴ τῆς ἀτελοῦς αὐτῆς σκιαγραφίας τοῦ συγγραφέως τῶν «Ρουγκῶν Μακάρο».

N. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΘΗΝΑΙ.—ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η ΚΟΛΑΣΗ ΤΟΥ ΔΑΝΤΗ*

ΑΙΣΜΑ ΠΕΜΠΤΟ

Ετοι ἀπ' τὸν κύκλον ἐκατέβηκα τὸν πρῶτο
στὸ δεύτερο ποῦ τόσο δὲν κυκλώνει τόπο,
ἀλλ' εἶνε δὲ πόνος τόσος, ποῦ κεντᾶ γιὰ κλάψες.

4 Φριχτὸς καὶ στέκει δὲ Μίνως καὶ τὰ δόντια τοῖςει,
τὰ κρίματα ἔξετάζει τῶν ψυχῶν ποῦ μπαίνουν,
κρίνει καὶ στέλνει καταπῶς ζώνεται γύρω.

7 Λέγω πῶς δταν μὰ ψυχὴ κακοπλασμένη
ἔρχεται ἐμπρός τον ἐκεῖ, ἔμεντηρεντ' ὅλη,
καὶ αὐτὸς ποῦ κάθε κρίμα ξέρει τί βαραίνει,
10 μὲς τὴν Κόλαση βλέπει ποιὸς τῆς πρέπει τόπος,
ζώνεται τὴν οὐρὰ τόσες φορές τριγύρω
δσους θέλει βαθμοὺς νὰ λάβῃ θέση κάτον.

13 Πάντα πολλὲς ψυχὲς ἐμπρός σ' ἐκεῖνον στέκονται,
μὰ κατόπι τῆς ἄλλης νὰ κριθοῦν πηγαίνουν,
λένε καὶ ἀκοῦν καὶ φοβοῦνται κατόπι κάτον.

16 «Ω σὺ πῶρχεσθεῖς τὸ διλιβερὸ λημέρι,»
ἔφωναξε δὲ ἐμένα δὲ Μίνως, δταν μὲν εἶδε,
ἀφίνονται τὴν πράξη τοῦ φριχτοῦ τον ἔργον,

19 «κοίταξε τὸ πῶς μπαίνεις καὶ σὲ ποιὸν θαρρεύεις
μὴ σὲ γελάσῃ τῆς μπασιᾶς ή πλατωσύνη!»
Κι δὲ φρήγης μου σ' αὐτὸν· «Γιατί καὶ σὺ φωνάζεις;

22 Μὴ τὸ διωρισμένο δρόμο τον ἐμποδίζης.
ἔρχεται δὲ διορισμὸς ἐκεῖνης π' ὅτι θέλονται
ἡμιποροῦν, καὶ σὺ πλιὰ νὰ μὴ γνωρεύῃς ἄλλο.»

25 Νέαντηρον τῶρ' ἀρχίζονται οἱ θλιμμένοι τόνοι
μὲς τ' αὐτὰ μον. σὲ τόπο εἰμαι φθασμένος τῶρα
δπον κλάμα πολὺ τὴν αἰσθησή μου πλήκτει.

28 Ήρδα σὲ τόπον δπον κάθε φῶς σιγάει,
ποῦ σὰν τρικυμισμένο πέλαγο μονγκούζει
δταν ἀνεμοι σφόδρα ἐνάντιοι τ' ἀνταρεύονται.

* Εκ τῶν ἀνεκδότων ἔργων τοῦ πέρουσι ἀποθανόντος Γεωργίου Καλοσογόνου, τοῦ δποίου ή οἰκογένεια εὐηρεσιήθη
νὰ μᾶς παραχωρήσῃ τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο.

1. "Ετσι. Μόνος ἔγω μὲ τὸ Βιργίλιο.

2. Οἱ κύκλοι δσο κατεβαίνουν γίνονται στενώτεροι· τὸ βάραθρο ἔχει τὸ σχῆμα ἑνὸς μεγάλου κώνου.

3. Άναγκάζει τὲς ψυχὲς νὰ θρηνοῦν.

- 31 Ἡ καταχθόνια ζάλη ποῦ ποτὲ δὲ στέκει,
τὲς ψυχὲς μὲ τὴν ἀγρια δύναμή της σέρνει,
γνοῖςοντάς τες καὶ χτυπῶντας τὲς πειράζει.
- 34 Οταν φθάνονται ἐμπρός τὸ χάλασμα τοῦ βράχου,
ἐκεῖ τὰ οὐρανίασμα καὶ οἱ θρῆνοι καὶ τὸ κλάμα,
βλασφημοῦν μέσα ἐκεῖ τὴ δύναμη τὴ θεία.
- 37 Ἀκούσα ποῦ σ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ μαρτύριο
εἶναι οἱ ἀμαρτωλοὶ τῆς σάρκας κολασμένοι,
δπον τὸ λογικὸ στὴν ὅρεξη ὑποτάζονται.
- 40 Καὶ καθὼς οἱ φτεροῦγες τὰ φαρώνια φέρονται
μὲς τὸν κρόνο καιοῦ, πυκνὸ καὶ μέγα πλῆθος,
δμοια κι αὐτὴ ή πνοὴ τὰ πνεύματα τ' ἀχρεῖα
- 43 ἀποδῶθε, ἀποκεῖθε, ἀπάντου κάτον στέρνει
ἔλπιδα καὶ στιγμὴ δὲν τοὺς ἔγκαρδιώνει
οχι νὰ πάψῃ, καὶ νὰ λιγοστέψῃ δέρνος.
- 46 Κι ὡς πᾶν οἱ γερασοὶ τὸν πόνο τους λαλῶνται,
κάνονται στὸν ἀέρα μακρινὴν ἀράδα,
παρόμοια εἴδα καὶ ἔγω νάρχωντ' ἀλλογῶνταις
- 49 πνεύματα πᾶφερνεν ἐκεῖ ή ἀνεμοζάλη.
Καὶ εἶπα τότε ἔγω «Ποιοί, δάσκαλε, εἰν' ἐκεῖνοι
ποῦ τόσο τοὺς παιδεύει δὲ σκοτεινὸς ἀέρας;»
- 52 «Ἡ πρώτη ἀπ' τὲς ψυχὲς ἐκεῖνες ποῦ νὰ λάβῃς
εἰδησή τους ζητᾶς,» μοῦ εἶπε τότε ἐκεῖνος,
«βασίλισσα στὴ γῆ σὲ πολλὰ γένη ἐστάθη.
- 55 Στῆς ἀσέλγειας τὸ πάθος τόσο ἐπαραδόθη,
πᾶκαμεν δὲ τι ἀρέσει δὲ νόμος τῆς νὰ στέργη
γιὰ νὰ σηκώσῃ τὴ προπὴ ποῦχε ξεπέσῃ.
- 58 Ἡ Σεμίραμις εἶναι ποῦ γι' αὐτὴν μᾶς λέγονται
τοῦ Νίνου διάδοχος πῶς ἥταν καὶ γυναῖκα,
καὶ εἶχε τὴ χώρα ποῦ δὲ Σοντιάνος κυβερνάει.
- 61 Ἡ δεύτερη ναι αὐτὴ ποῦ ἀπ' ἔρωτα ἐσκοτώθη
καὶ ἔδειξεν ἀποστὰ στὴ σκόνη τοῦ Σιχαίου
η ἀσωτη ἔρχεται κατόπι Κλεοπάτρα.
- 64 Εἴδα καὶ τὴν Ἐλένη π' ἀχρεια χρόνια τόσα
γι' αὐτὴν περάσαν, καὶ τὸν ἔνδοξο Ἀχιλλέα
ποῦ μὲ τὸν ἔρωτα ἐπολέμησε στὸ τέλος.

34. Οταν δὲ Χριστὸς ἐκατέβηκε στὴν Κόλαση (Γ. 53), ἐσείστηκε ὅλη καὶ ἐσχίστηκαν οἱ βράχοι τῆς.

61. Ἡ Λιδὸς ή κήρα τοῦ Σιχαίου καὶ βασίλισσα τῆς Καρχηδόνας ἔρωτεύηκε τὸν Αἰνεία καὶ ἐσκοτώθηκε δταν
αὐτὸς τὴν παραίτηση.

66. Ο Ἀχιλλέας ἀγάπησε τὴν Πολυξένη, τὴν κόρη τοῦ Πριάμου, καὶ στὴν ὄρα τοῦ γάμου ἔλαβε προδοτικὸ
θάνατο.

- 67 Εἶδα τὸν Πάρι, τὸν Τριστάνο·» κι' ἄλλα χίλια πνεύματα μοῦδειξε μὲ τ' ὅνομα καθένα πῶχει ἀπὸ τὴν ζωή μας ἔρωτας χωρίσῃ.
- 70 "Οταν ἄκονσα ἐγὼ τὸ δάσκαλό μου τόσες νὰ μελετᾷ γυναικες παλαιές καὶ ἵπποτες, μ' ἐπῆρε σπλάχνος καὶ μοῦ φαίνονταν πᾶς οφύνω.
- 73 "Αρχισα· «Ποιητή, πολὺ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ συντύχω μ' αὐτοὺς τοὺς δυὸς ποῦ ἀντάμα πᾶνε κ' ἐλαφροὶ δείχνονταν τόσο·ς τὴν πνοὴ τοῦ ἀνέμου.»
- 76 Κι αὐτὸς εἶπε σ' ἐμέ· «Θὰ ἴδης ὅταν θὲ νῦναι σιμά μας, καὶ σὸν τότε παρακάλεσέ τους γὰ τὴν ἀγάπην ποῦ τοὺς σέργει, καὶ θὲ νᾶροθονν.»
- 79 Μόλις η ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου πρὸς ἡμᾶς τοὺς κλίνει, φωνὴ σέργω «Ὦ ψυχὲς πολύπονες, ἐλάτε νὰ κρίνετε σ' ἡμᾶς, ἀν' ἄλλος σᾶς τὸ στέργει!»
- 82 Σὰν περιστέρια ποῦ ἀπ' τὸν πόδον κινημένα μ' ἀσειστ' ἀνάερα τὸ ἀπλωμένα τους φτερούγια στὴν ποιητὴ φωλιά τοὺς πᾶνε μὲ λαχτάρα,
- 85 παρόμοι ἀπὸ τὸ πλῆθος τῆς Διδῶς ἐβγῆκαν σ' ἡμᾶς κινῶντας σὸν κακόγνωμον ἀέρα· τόση δύναμη ἐλάβαν τὰ γλυκά μου λόγια.
- 88 «Ὦ πλάσμα σὸν γεμάτο εὐγένεια κ' εὐπολαχνία, ποῦ ἀναζητῶντας πᾶς·ς τὸν ἀφεγγον ἀέρα ἡμᾶς ὅποῦ τὸν κόσμον ἔχοντε βάψῃ μ' αἷμα,
- 91 ἀν' ἥταν φύλος μας τοῦ κόσμου δ' βασιλέας, θὰ δεόμαστ' ἐμεῖς νὰ σοῦ χαρίζῃ εἰρήνη ποῦ τῆς κακῆς σ' ἐπῆρε συφορᾶς μας σπλάχνος.
- 94 Σ' ὅ,τι ἀπὸ μᾶς ν' ἀκούσης καὶ νὰ κρίνῃς θέλεις θὰ σ' ἀκούσουμ' ἐμεῖς καὶ θὰ σοῦ ἀποκριθοῦμε ἐνῷ η ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, ὡς συνηθᾶ, σιγάσει.
- 97 Κέτεται η πολιτεία ποῦμαι γεννημένη

67. «Ο Τριστάνος, μυθιστορικὸς ἥρωας καὶ ωραῖος ἵπποτης, ἀγάπησε τὴν βασίλισσα Ιζότα, γυναικα τοῦ θείου τοῦ Μάρκου, καὶ τοῦτο τὸν ἐπλήγωσε μὲ ἔνα βέλος φαρμακωμένο. Πρὸς πεθάνη, ἔτρεξε ἡ βασίλισσα νὰ τὸν ἴδῃ, κ' ἐκεῖνος τὴν ἀγκάλιασε καὶ τόσο δυνατὰ τὴν ἐσφιξε στὸ στῆθος τοῦ, ποῦ ἔσκασε ἡ καρδιὰ καὶ τῶν δύο καὶ ἀπέθανεν ἀντάμα· Βοκκάκιος.

74. Οἱ δύο ποῦ σέργεις δ' ἀνέμοις ἐνωμένους εἶναι η Φραγκίσκα, ὠραιότατη κύρη τοῦ Γονίδου, πρόγκηπα τῆς Ραβέννας, καὶ δ' Παῦλος Μαλατέστας ἀνδραδέλφος τῆς. Ἐκδικήθηκε τὸν ἀνομον ἔρωτά τους δ' Παγιτσώτος, δ' ἄνδρας τῆς Φραγκίσκας, σκοτώνοντάς τους καὶ τοὺς δύο.

75. «Καθὼς δὲν ἀντιστάθηκαν τὴν δρμὴ τοῦ πάθους, δύοια δὲν ἡμιποδοῦν ν' ἀντισταθοῦν στὴν δρμὴ τοῦ ἀνέμου». Θωμακέσσος.

81. Άλλος. Ο Θεός.

85. Ονομάζονται πλῆθος τῆς Διδῶς δύοι ἀνδράτησαν δχι ἀπὸ ἐπιθυμία μόνης τῆς σάρκας, ἀλλ' ἀπὸ ἐρωτικὸ πάθος σφοδρὸ ποῦ ἀφίνει ὡς ἔρα βασιλὶο ἀφθαρτη τὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς. Καζίνης.

97. Η Ραβέννα.

- στὴν ἀκροθαλασσιὰ ποῦ κατεβαίνει δ' Πάδος ν' ἀναπανθῆ κι αὐτὸς κ' οἱ ἀκόλουθοι τον οἱ ἄλλοι.
100. Πόθος, ποῦ εὐγένικὴ καρδιὰ γλήγορα πιάνει, ἐπῆρε τοῦτον γιὰ τὸ σῶμα μου τ' ὠραῖο ποῦ μοῦ ἐπάρθη, κι δ' τρόπος μὲ πληγώνει ἀκόμα.
103. Πόθος, ποῦ ποιητοῦ νὰ μὴ ποδῆ δὲ στέργει, δυνατὰ τόσο γιὰ τὴν κάρη του μ' ἐπῆρε, δοποῦ, καθὼς τὸ βλέπεις, δὲ μ' ἀφίνει ἀκόμα.
106. Πόθος μᾶς συνεπῆρε σ' ἔνα τέλος μόνο. Καῦνα ἐκεῖνον ποῦ μᾶς ἔσβυσε ἀναμένει. Αντὰ τὰ λόγια ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς συντύχαν.
109. Μόλις ἄκονσα ἐγὼ τὲς πληγωμένες τοῦτες ψυχές, ἔγνω τόσο χαμηλὰ τὴν δψη, δο ποῦ δ' Ποιητής μοῦ εἶπε «Τί φροντίζεις;»
112. Σὰν ἀπάντησα, τοῦπα «Συφορά μου! ὡς πόσοι γλυκοὶ διαλογισμοὶ καὶ πόση ἐπιθυμία τοὺς ἔσυραν νὰ πέσουν στὸ πικρό τους τέλος!»
115. "Ἐπειτα ἐστράφηκα κ' ἐμίλησα σ' ἐκείνον, καὶ ἀρχισα· «Φραγκίσκα, τὰ σκληρά σου πάθη νὰ δακρύσω μὲ κάνονν μὲ καῦμὸ καὶ σπλάχνος,
118. μὰ πές μου στῶν γλυκῶν σας στεναγμῶν τὲς ὥρες μὲ τί τρόπο καὶ πῶς σᾶς ἔστερξεν η ἀγάπη τὲς ἀμαρτύρητες λαχτάρες νὰ γνωρίστε;»
121. Κ' ἐκείνη· «Πόνος μεγαλήτερος δὲν εἶναι παρὰ νὰ θυμηθῆς τὰ εὐτυχισμένα χρόνια σ' τὴν δυστυχία, κι αὐτὸ τὸ ξέρει δάσκαλός σου.
124. "Αν δύως σὺ τὴν πρώτη δίζα νὰ γνωρίσης τῆς ἀγάπης μας ἔχεις τόση ἐπιθυμία, θὰ κάμω σὰν ἐκείνον ποῦ μιλεῖ καὶ κλαίει.
127. Γιὰ διασκέδαση ἐδιαβάζαμε μὰ μέρα τὸ Λαντσιλότο πῶς τὸν ἔσφιξεν η ἀγάπη μονάχ' ημάστε καὶ χωρὶς φόρο κανένα.
130. Πολλὲς φορὲς αὐτὸ τὸ διάβασμα τὰ μάτια ἐκίνησε μας καὶ μᾶς ἀχνισε τὴν δψη, ἀλλὰ μία σιγμὴ μᾶς νίκησε μονάχη.
133. "Οταν διαβάσαμε τὸ πῶς τὸ ἀγαπημένο

99. Καὶ τὰ παραπόταμά του.

107. Καΐνα. Κόκλος δύον παιδεύονται δύοις ἐσκότωσαν συγγενεῖς.

128. "Ενα μυθιστόρημα γαλλικὸ εκείνης τῆς ἐποχῆς μὲ ἀντικείμενο τοὺς ἔρωτες τοῦ Λαντσιλότου, ἥρωα τῆς Σπρογγυλῆς Τράπεζας, καὶ τῆς βασίλισσας Γινέβρας.

130. Γλυκόγελο. Τὸ σόμα.

- γλυκόγελο ἀπὸ τέτοιον ἔραστὴ ἐφιλήθη,
τοῦτος, δποῦ ἀπ' ἐμὲ ποτὲ δὲ θὰ χωρίσῃ,
136 δλος τρεμάμενος μοῦ φύλησε τὸ στόμα.
Γαλεότος τὸ βιβλίο καὶ ὅπου τόχει γράψῃ.
Τὴ μέρα ἐκείνη πλιὰ δὲν ἐδιαβάσαμ' ἄλλο.
139 Στὸ μεταξὺ ποῦ τὸ 'να πνεῦμα ἔλεγε τοῦτο,
τὸ ἄλλο ἐκανε τόσο κλάμα ποῦ ἀπὸ σπλάχνος
λιγοθύμησα ἐγὼ σὰ νᾶχα νὰ πεθάνω,
142 κ' ἐπεσα ὡς πέφτει χάμου πεθαμένο σῶμα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

Η ΦΟΝΙΣΣΑ*

Ο Μοῦρος ή Μοῦρτος, ἐπάνω στὸ πάτωμα, ἥτον πλήρης ὁργῆς, μεθύων ἀκόμη, καὶ ἀφρισμένος. Ἐφύσα ἀπὸ μανίαν καὶ λύσσαν. Ἐκεὶ ἐπάνω εὑρέθη μόνη ἡ ἀδελφή του ή Ἀμέρσα, παιδίσκη δεκαεπτά ἐτῶν τότε, ἥτις ἐτρόμαξεν ἄμα τὸν εἶδε ν' ἀναρριχᾶται εἰς τὴν κλαβανὴν μὲ τοιοῦτον ἄλλοκοτον τρόπον. Εἶχεν ἀκούσει κάτω τὰ βήματα καὶ τὰς βλασφημίας τῶν δύο χωροφυλάκων. Ἐκυψεν εἰς μικρὰν σχισμάδα, μεταξὺ δύο σανίδων τοῦ κακῶς ηρμοσμένου πατώματος, ή εἰς ἓνα ράξον μιᾶς σανίδος, χάσκοντα, κενόν, καὶ εἶδε κάτω τοὺς δύο ἀνθρώπους τῆς ἔξουσίας, εἰς τὸ φῶς τὸ εἰσδύνον διὰ τῆς θύρας τοῦ κατωγείου τὴν δύοιν εἰχον ἀνοίξει ἐκεῖνοι.

— Μωρή! σ' ἔφαγα... τώρα θὰ πιῶ τὸ αἷμά σου! ἔκραζεν δο Μοῦρος, μὴ ἔχων ποῦ ἄλλον νὰ ξεμυμάνῃ, καὶ ἀπειλῶν ἀνευ αἰτίας τὴν ἀδελφήν του.

— Σιώπα!... σιώπα! ἐψιθύρισεν ή Ἀμέρσα. Πῶ πῶ, Θεέ μου! Δύο «ταχτικοί»! κάτω στὸ κατῶ!... ψάχνουν... ψάχνουν... Τί γυρεύουν;

Ἐβλεπε τοὺς δύο χωροφύλακας ν' ἀποκομίζουν τὰ μικρά, ὅξεστα ὅπλα, τὰ ἔργα τοῦ ἀδελφοῦ της, ὃς καὶ τὸν τροχὸν καὶ τὰς ἀκόντιας. Εἴτα αἴφνης τοὺς εἶδε νὰ κύπτουν πρὸς

τὴν γωνίαν, δπον ἵστατο δο ὑφαντικὸς ἵστος τῆς μητρός της, καὶ εἶδε τὸν ἓνα χωροφύλακα νὰ λαμβάνῃ εἰς τὰς χειράς του τὴν σαΐτταν ή κερκίδα, ήτις θὰ τοῦ ἔφανη ἵσως καὶ αὐτὴ ὡς δπλον — ἀφοῦ μάλιστα καλεῖται καὶ σαΐττα. Ο ἄλλος ἐδοκίμασε ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν ἐργαλειὸν τὸ ἀντίον, τὸ μέγα κυλινδροειδὲς ἔντονον, περὶ τὸ δποίον τυλίγεται τὸ νεούφαντον πανίον. Ἱσως δὲν εἶχεν ίδει παρόμοιον πρᾶγμα εἰς τὴν ζωὴν του, κ' ἐφαντάζετο δτι καὶ αὐτὸς θὰ ήτο καλὸν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δπλον.

— Η Ἀμέρσα, ίδοῦσα, ἀφῆκε κραυγὴν πεπνιγμένην. Ἡθέλησε νὰ φωνάξῃ ν' ἀφήσουν τὸ ἀντὶ καὶ τὴν σαγίττα, ἀλλ' ὁ ήχος ἐξέπνευσεν εἰς τὸ στόμα της.

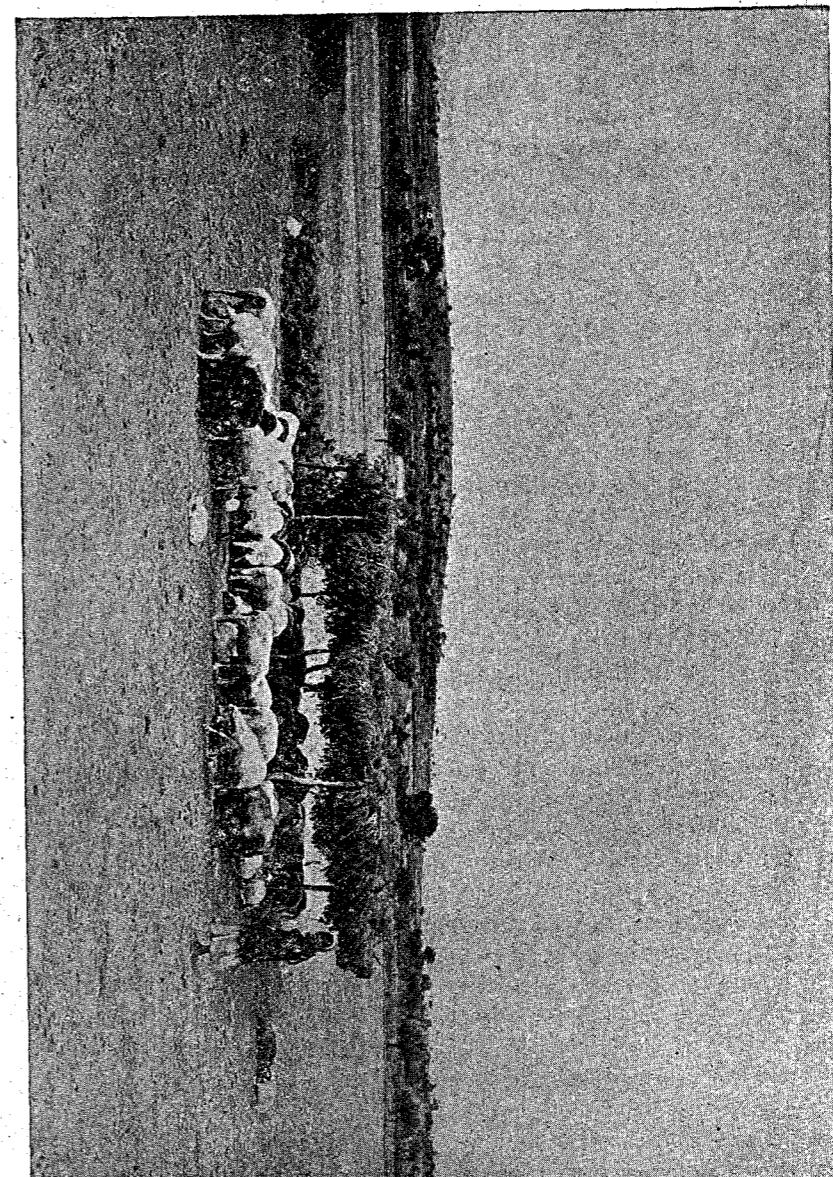
— Σκάσε, μωρή! ἔγρυψεν δο Μοῦρος. Τί λογιάζεις; Τί γλέπεις καὶ γελάζεις;

Ο Μοῦρος, ἐν τῇ μέθῃ του, εἶχεν ἐκλάβη ὡς γέλωτα τὴν ἀναρρίθμον ἐκείνην κραυγὴν τῆς ἀδελφῆς του.

Μετ' ὀλίγα λεπτά, οἱ δύο χωροφύλακες, ἀφοῦ ἔρριψαν τελευταῖον βλέμμα πρὸς τὴν κλαβανὴν — τὴν δποίαν εἶχον ίδει νὰ κλείεται ἀκριβῶς καθ' ἥν στιγμὴν εἰσήχοχοντο εἰς τὸ ίσογειον — ἔξηλθον. Η Ἀμέρσα ἀνεσηράθη. Τῆς ἔφανη δτι ἤκουσε τριγμὸν εἰς τὸ κάτω σκα-

137. Στὸ μνήσιστόρημα ποῦ ἐδιάβαζαν, Γαλεότος (*Gallehardt*) ἦταν τὸ δρομα τοῦ μεσίτη στὸν ἔρωτα τοῦ Λατουλότου καὶ τῆς Γινέβρας. Ο ποιητὴς θέλει νὰ πη. Τὸ βιβλίο κ' ἐκεῖνος ποῦ τὸ γράψεις στάθηκαν γιὰ μᾶς δο Γαλεότος (= δ μεσίτης) τῆς ἀγάπης μας.

* Ιδε σελ. 238.

ΣΤΑΝΗ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Σ ΚΟΚΚΟΛΗ

λοπάτι τῆς ἔξωτερης σκάλας, ἥτις ἦτο ἔνθινη, σκεπαστή ὑπὸ τὸ εὐρύχωρον χαγιάτι, τὸ ὑπώστεγον. Ἐτρεξε πρὸς τὴν θύραν.

Ἐφαντάσθη δὲ οἱ δύο «ταχτικοὶ», δπῶς τοὺς ὀνόμαζεν, ἀνέβαινον τὴν σκάλαν, καὶ ἵσως θὰ παρεβίαζον καὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ἐκυψε εἰς τὴν κλειδότρυπαν, καὶ ἐπροσποιήθη νὰ ἴδῃ καὶ ἐννοήσῃ τὰ συμβαίνοντα διὰ τῆς μικρᾶς ὁπῆς. Ἐπειδὴ τὸ μόνον παράθυρον τῆς προσόψεως ἦτο κλεισμένον, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἴδῃ.

Ο Μοῦρος βλέπων τὴν Ἀμέρσαν νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν θύραν, ἐφαντάσθη, ἐν τῷ παραλογισμῷ τῆς μέθης του, δὲ ή ἀδελφή του ἥθελε ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ τὸν παραδώσῃ εἰς τοὺς χωροφύλακας. Τότε, τυφλὸς ἐκ μανίας, ἐσυρεν ὅπισθεν, ἀπὸ τὰ νῶτα τῆς ὁσφύος του, τροχισμένην μάχαιραν, τὴν ὅποιαν εἶχε, καὶ ὁρμήσας ἔκτύπησε τὴν ἀδελφήν του εἰς τὸ πλευρὸν ὅπισθεν, κατὰ τὴν δεξιὰν μασχάλην.

Αἰσθανθεῖσα τὸν ψυχρὸν σίδηρον, ἡ Ἀμέρσα ἀφῆκε σπαρακτικὴν κραυγὴν.

Οἱ δύο χωροφύλακες δὲν εἶχον ἀκόμη ἀπομακρυνθῆ, ἀλλ' εἶχαν κοντοσταθῆ ἔξω τῆς θύρας τοῦ ἰσογείου, ὡς νὰ ἐσυμβουλεύοντο τί νὰ κάμουν. Ἡκουσαν τὴν κραυγὴν ἐκείνην τοῦ τρόμου, ἔκπιταξαν ἐπάνω, καὶ ἐτρεξαν.

Τότε ἀνέβησαν μετὰ κρότου τὴν σκάλαν καὶ ἐφθασαν εἰς τὸ χαγιάτι. Ἐσεισαν βιαίως τὴν θύραν.

— Ἐν δόνματι τοῦ Νόμου! Ἀνοίξατε!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἥλθεν εἰς τὸν ἔνα τῶν χωροφυλάκων ἡ ὑπόνοια δὲ οὐτοχος θὰ ἥδυνατο ἵσως νὰ δραπετεύῃ διὰ τῆς καταρράκτης καὶ τοῦ ἰσογείου. Στραφεῖς εἰς τὸν δεύτερον χωροφύλακα τοῦ λέγει.

— Ἐχε τὸν νοῦ σου, σύ! Μή μας τὸ στρήψῃ ἀπὸ κάτ' ἀπ' τὸ καταχυτό, ἀπ' τὴν καταρράκτησι!... Κ' ὑστερις ποῦ νὰ τὸν χαλεύσουμε;

— Τί κρένεις; εἴπεν δὲν τερερος, μὴ ἐννοήσας ἀμέσως.

— Αὐτὸ ποῦ σου κρένω! ἐπέμενεν δὲ πρῶτος... Κάμε κεῖνο ποῦ σὲ χονιάζουνε!

Ο δεύτερος χωροφύλαξ, καίτοι νωρδὸς ὀλίγον, ἐτρεξε κάτω δύον ταχύτερα ἡμπόρεσε, διὰ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τοῦ ἰσογείου, ἡ διὰ νὰ παραμονεύῃ. Ἄλλ' ἥτον ἡδη ἀργά. Ο Μοῦρος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀνοίξει τὴν κλαβανήν, ἀποσύρας τὴν μικρὰν κασσέλαν τὴν ὅποιαν εἶχε βάλῃ ἐπάνω της, καὶ εἶχε πηδήσει κάτω. Ἡτον ὑπὲρ τὸ δύο μέτρα τὸ ὑψος, ἀλλ' ὁ Μοῦρος ἥτον ἐλαφρός, εὐκίνητος, κάτω δὲ τὸ ἔδα-

φος ἦτο στρωμένον μὲ πελεκούδια καὶ πριονίδια, καὶ ἐφθασε κάτω ὅρμιος καὶ ἀβλαβής.

Τρέχων ὡς ἀνεμος, ἀνέτρεψε τὸν χωροφύλακα, διὰ τὴν σκάλας, καὶ ἐφυγεν, δὲ Μοῦρος, ὡς ἀστραπῆ. Ἐτρεξεν ἐπάνω εἰς τὰ Κοτρώνια, εἰς τὴν κατοικίαν τῶν γλαυκῶν. Ἡτο βραχώδης λόφος ὑψομένος ὑπεράνω, ἐκ τῶν νώτων τῆς οἰκίας, διὰ τῆς μικρᾶς ὁπῆς. Ἐπειδὴ τὸ μόνον παράθυρον τῆς προσόψεως ἦτο κλεισμένον, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἴδῃ.

Τὴν ὡραν ποῦ εἶχε πηδήσει δὲ Μοῦρος ἀπὸ τὴν καταρράκτην, παραδόξως εἶχεν ἐνθυμηθῆ — ἵιως διότι εἶχε ἕξεμενύσει ἡδη ἀπὸ τὰ συμβάντα, ἡ εἶχε «ξεμονστώσει» δπως θὰ ἔλεγεν δὲ ίδιος — εἶχεν ἐνθυμηθῆ λέγω, δὲ, ἀφοῦ ἐμαχαίρωσε τὴν ἀδελφήν του, ἡ μάχαιρα τοῦ ἐπεσεν ἀπὸ τὴν χειρα, καὶ ἐκείτο εἰς τὸ πάτωμα. Τοῦτο συνέβη ἵσως διότι τοῦ εἶχον ἔλθει τύψις καὶ φρότος, τὴν στιγμὴν ἐκείνην — διὸ καὶ ἐπιπολῆς μόνον εἶχε θέξει μὲ τὴν λεπίδα τὴν σάρκα τῆς ἀδελφῆς του.

Καθὼς τοῦ ἥλθεν ἡ ἥδεα νὰ φύγῃ, καὶ ἐτρεξε ν' ἀνοίξῃ τὴν κλαβανήν, ἐπειδὴ ἐνόησε πλέον δὲ οἱ χωροφύλακες ἀνέβαινον εἰς τὸ πάτωμα, μὴ ἔχων καιρὸν νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας, διὰ νὰ κύψῃ καὶ ἀναλάβῃ τὴν μάχαιραν, ἐτοιμος νὰ πηδήσῃ κάτω, ἐφώναξε πρὸς τὴν ἀδελφήν του.

— Τὸ «χαμπέρο», μωρή!... Κύταξε νὰ κρύψῃς κεῖνο τὸ «χαμπέρο»!

Τὴν ἔκφραστην ταύτην ἐπροτίμησε, διὰ νὰ μὴ ἀκούσουν, οἱ χωροφύλακες τὸ διμοιτέλευτον «μαχαῖρι». Κατὰ τὴν φοβερὰν στιγμὴν, πταίστης καὶ ἔνοχος, ἐπεκαλεῖτο τὴν φιλοστοργίαν τῆς ἀδελφῆς του διὰ νὰ τὸν σώσῃ, καθότι εἶχε πεποίθησεν εἰς αὐτήν. Η μάχαιρα θὰ ἥτο αἰματωμένη, καὶ θὰ ἔβλεπον τὸ αἷμα οἱ διώκται. Καὶ συνιστῶν τὴν ἀπόκρυψιν τοῦ ὁργάνου, ἥλπιζε τὴν ἀπόκρυψιν τοῦ ἐγκλήματος.

Τῷ ὄντι ἡ Ἀμέρσα, ἐνῷ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἡδη ἐκ τῆς πληγῆς της, βλέπουσα δὲ θὲ ἀπαντος θὰ παρεβιάζετο ἡ θύρα, ἐκ παλαιᾶς λεπτῆς σανίδος, μὲ ἐσκωριασμένους σύρτας καὶ μάνδαλα, σχεδὸν λιποθυμοῦσα ἡδη, ἐκνψε καὶ ἀνέλαβε τὴν μάχαιραν. Εἶτα ἐδύρθη μέχρι τῆς γωνίας διότι ἥτο μικρὰ τέμπλα, ἥτοι σωρὸς ἐκ διπλωμένων σινδόνων, προσκεφάλων καὶ στρωμανῶν.

Ἐκρυψε τὴν αἰματωμένην μάχαιραν κάτωθεν διότιν αὐτοῦ τοῦ σωροῦ τῶν ὅθονίων, ἐτύλιχθη αὐτὴ μὲ παλαιόν, ἐμβαλωμένον, ἄλλα

καθαρὸν πάπλωμα, καὶ ἐκάθισεν ἀπάνω εἰς τὸν γαμηλὸν σωρόν, διὰ τὴν ἔβυθισθη ἀκόμη χαμηλότερο. Ἐφερε τὴν ἀριστερὰν χειρα εἰς τὴν μασχάλην της, καὶ ἐπροσπάθει νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα. Παραδόξως δὲν εἶχε δειλιάσει ὅταν εἶχεν ἰδεῖ τὸ αἷμα, ἢν καὶ πρώτην φορὰν τῆς συνέβαινε τὸ πάθημα. Τὸ διότι τῆς ἐφαύνετο ὡς ὅνειρον. Μόνον ἔσφιγγε τοὺς ὅδοντας καὶ ἥπορει πῶς δὲν ἥσθιαντο ἀκόμη πόνον. Ἄλλα μετ' ὅλιγα δευτερόλεπτα, ἥσθιαντο ὅξειν ἀλληδόνα.

Τὴν ἰδίαν στιγμήν, ἡ θύρα ἐβυθίσθη πρὸς τὰ ἔσω. Ο εἰς χωροφύλαξ εἰσεπήδησε μετὰ κρότου εἰς τὸ πάτωμα.

— Η Ἀμέρσα δὲν ἀνεσήκωσε τὴν κεφαλήν, ἔκυπτε, καὶ ἥτο τυλιγμένη ἔως τὴν μύτην εἰς τὸ πάπλωμα.

— Ποῦ εἰν' αὐτός, δ σκιᾶς; ἔκραξεν ἀπειλητικῶς δ χωροφύλαξ.

— Η Ἀμέρσα δὲν ἀπήντησεν.

Ο στρατιωτικός, διὰ τὸν εἶχεν ἀντιληφθῆ οὔτε τὴν φυγὴν τοῦ Μούρου, οὔτε τὴν ἀνατροπὴν καὶ πτῶσιν τοῦ ἰδίου συστρατιώτου του, ἵσως διότι η στιγμὴ ἐκείνη συνέπεσεν ἀκριβῶς μὲ τὴν παραβίασιν τῆς θύρας, καὶ δὲ εἰς κρότος ἐπνιγε καὶ ἐβρώθαινε τὸν ὄλλον, ἔξητασεν διότιν πρόδομον διότιν εὑρίσκετο ἡ Ἀμέρσα, εἶτα μετέβη δρομαίως εἰς τὸν χειμερινὸν θάλαμον, εἶτα εἰς τὸν θαλαμίσκον. Κανένα δὲν εἶρε. Μόνον ἡ κλαβανὴ ἥτον ἀνοικτή.

Μετὰ μίαν στιγμήν, ἀνήρχετο καὶ δὲν τερερος διμόσκηνός του.

— Τῶστριψε;

— Τῶδωκε ἀπ' τὴν καταρράκτην, χάμους...

— Καὶ τὸν ἔχοντας;... Δὲν τὸν ἐπόρκαμες;

— Εφαγα καταρακιά!... Α! μὰ φευγάλα... Εφτὰ μίλια τὴν ὁρα!

— Αχ! ἔκαμεν δὲ πρῶτος χωροφύλαξ, κάμπιτων τὸν λιχανὸν τῆς δεξιᾶς χειρός, καὶ φέρων αὐτὸν εἰς τὸ στόμα, ὡς διὰ νὰ τὸν δαγκάσῃ, μετὰ πείσματος βιαίου τῆς κεφαλῆς. Μᾶς πρέπει γιὰ νὰ μᾶς τὰ ξηλώσουνε!

Ο δεύτερος χωροφύλαξ, θέλων νὰ κάμη τὸν αὐτότηρόν, ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὴν κόρην.

— Γιὰ ποῦ τῶβαλε δὲδερφός σου, μωρή; τῆς εἶπεν.

Η Ἀμέρσα δὲν ἀπήντησε. Πλὴν μέσα της μὲ ἀκούσιαν εἰρωνείαν ἵσως θὲ ἐψιθύρισε μὲ διότιν τὸν δεινὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν ἥν ἥσθιαντο· «Ἐσύ ξέρεις».

— Τί κάθεσαι αὐτοῦ, κορίτσι μου; εἶπεν

ἥμερώτερος δ πρῶτος χωροφύλαξ. Μὴ σ' ἔχτυπης, τίποτα;

— Η Ἀμέρσα ἀνένευσε.

— Τ' εἶχε καὶ σ' ἔχαλενε; .. Γύρευε νὰ σὲ μαχαιρώσῃ;

— Γιατί φώναξε; προσέθηκεν δ δεύτερος.

— Η Ἀμέρσα ἀπήντησεν εἰς τὴν ἔφωτησιν τοῦ πρώτου χωροφύλακος.

— Οχι!

— Αλήθεια, μὴ σ' ἐμαχαίρωσε; ἐπέμενεν δ ἀνθρωπος.

— Η Ἀμέρσα, μὲ φυσικὴν ἐπιφώνησιν, εἶπεν.

— Ο ἀδελφός μου, θέλω μὲ μαχαιρώσῃ!

— Γιατί κάθεσε; αὐτοῦ, τί ἔχεις; Εἶσαι ἀρωστη;

— Εχω θέρμη!

Η Ἀμέρσα δὲν εἶχε συλλογισθῆ διὰ τὸ πάτωμα, η καὶ η φάδα, θὰ εἶχαν ἵσως κηλιδωθῆ μὲ αἷμα. Ἡδη εἶχε δύσει δ ἥλιος, καὶ ἥτο ἀμφιλοκη ἐντὸς τῆς οἰκίας. Ἐκτὸς τούτου τὸ μέρος διότι εἶχε πέσει ἡ αἰματωμένη μάχαιρα, ενδρίσκετο τὸν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν σκιάν, ὅπισθεν τῆς μονοφύλλου θύρας, ἀνοικτῆς κατὰ τὰ δύο τρίτα, καὶ φθανούσης μέχρι τοῦ τοίχου, ὡστε οἱ δύο ἀνδρες δὲν εἶδον τὰς κηλίδας τὰς ἔρυθρας.

— Γιατί εἶχε βάλει μιὰ φωνή; ἐπέμενεν δ πρῶτος χωροφύλαξ.

— Εἶχα πόνον καὶ ζάλη, εἶπεν η Ἀμέρσα.

Καὶ τὴν ἰδίαν στιγμήν, ὡς διὰ τὸν πρώτην πόλον της της, τῆς ἥλθε πράγματι λιποθυμία. Ἐκαμεν ὥχ! σφίγγουσα τοὺς ὅδόντας καὶ ἔκνψε κατώ. Οι δύο ἀνθρωποι τῆς ἔξουσίας, συγκινηθέντες, ἐκντιάχθησαν, καὶ δὲ πρῶτος εἶπε.

— Μά, ποῦ εἰν' η μάνα της;

— Οι διπακούσουσα εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην, ἐφθασε τρέχουσα η Φραγκογιαννοῦ.

— Νὰ ἔκειν' η γηρά, ποῦ τὴν τράβηξ; ἀπὸ τὰ μαλλιά δ γυιός της, μέσ' τὸ σοκάκι! εἶπεν δεύτερος χωροφύλαξ.

— Είτα προσέθηκε.

— Δὲ μ' κρένεις, γερόντισσα, ποῦ εἰν' δ γυιόκας σου;

— Η Φραγκογιαννοῦ δὲν ἀπήντησε καὶ ἐτρεπειται τῆς Ἀμέρσας. Ἡτο ἐπιτηδεία ιάτρισσα, καὶ ἥτο ίκανη νὰ πειποιηθῇ τὴν κόρην της.

— Ολὰ ταῦτα ἥρχοντο συχνὰ εἰς τὴν μνήμην τῆς Ἀμέρσας, καὶ ἐπανῆλθον ἀκόμη κ

εἰς τὸν οἰκίσκον, πλησίον τῆς κοιμωμένης Κρινιώς, τῆς μικρᾶς ἀδελφῆς, ἐνῷ ἡ μήτηρ τῶν ἀποῦσα κατὰ τὰς αὐτὰς ὕρας ἥγούπνει ἐπὶ νύκτας τώρα, εἰς τὸν θάλαμον τῆς λεχοῦς, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἄλλης, τῆς μεγάλης κόρης της, καὶ δταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἰκίσκον μετὰ τὴν νυκτερινὴν ἔξοδον, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἐπιχειρήσει, ὡς «ἀλαφοῖσκιωτη» ποῦ ἦτον, κατ’ ἀκολουθίαν τοῦ ὀνείρου ἐκείνου, εἶδεν εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς κανδήλας, τῆς καιούσης ἐμπρὸς εἰς τὴν μικρὰν παλαιὰν καὶ μαυρισμένην εἰκόνα τῆς Παναγίας, εἶδεν δτι ἡ μικρὰ ἀδελφὴ τῆς, τὸ Κρινιώ, ἐκοιμάτο ἀκόμη, καὶ δὲν ἐφαντεῖτο νὰ εἴχε σεισθῇ ἀπὸ τὴν μέσην τῆς. Μόνον, ἀμα εἰσῆλθεν ἡ Ἀμέρσα, ἡ Κρινιώ, ὡς νὰ ἥκουσε τὸν μικρὸν θροῦν ἀμυδρῶς μέσα εἰς τὸν ὑπνὸν τῆς, ἐκινήθη ἥρεμα, ἐστέναξε, κ’ ἔγνωσεν ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρόν, χωρὶς ἄλλως νὰ ἔξυπνήσῃ.

‘Ἀλαφοῖσκιωτη! τῷ δντι. ‘Η λέξις τὴν ὅποιαν εἴχε προφέρει ἀρτίως ἡ μήτηρ τῆς, τῆς ἐπανῆλθε πράγματι εἰς τὸν νοῦν, τὴν ὕραν καὶ ἡγ, μὲ τὸ τρίτον λάλημα τοῦ πετεινοῦ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, πλησίον τῆς κοιμωμένης μικρᾶς ἀδελφῆς τῆς. ‘Αλλ ἡτο ἄρα αὐτὴ πρόγματι «ἀλαφοῖσκιωτη»; Αὐτὴ τῆς ὅποιας τὰ ὄνειρα, αἱ πλάναι, καὶ αἱ παρακρούσεις πολλάκις συνέβη νὰ σημαίνωσιν, ἡ νὰ δηλῶσι τι, ἡ ν’ ἀφήνωσι παράδοξον ἐντύπωσιν. Καὶ αὐτὰ τὰ ψεύματά της, δσα ἔλεγε, ἐγίνοντο ἀκούσιαι ἀλήθειαι δι’ αὐτὴν. ‘Οπως, φέρ’ εἰπεῖν, δταν, μετὰ τὸ μαχαίρωμα τὸ δποῖον εἶχεν ὑποστῆ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν της, ἀπαντῶσα εἰς τὰς ἑταστικὰς ἐρωγῆσεις τοῦ χωροφύλακος, ἔλεγεν: «Εἶχα πόνο καὶ ζάλη!» Καὶ συγχρόνως ἀμα τῷ λόγῳ αὐτῷ, τῆς ἥρχετο ἀληθῆς λιποθυμία, ὧσει ἀνωτέρα τις, δαιμονία θέλησις νὰ ἥθελε νὰ καλύψῃ τὸ φεῦδός της.

‘Ἡ Ἀμέρσα, κατεκλίθη ἐν νέου πλησίον τῆς ἀδελφῆς της καὶ δὲν ἐκοιμήθη. Αἱ ἀναμνήσεις ἐξηκολούθουν νὰ τῆς ἔρχωνται, οαγδαῖαι, καίτοι διλγάτερον τυραννικαὶ καὶ μελανόπτεροι ἡ δσον εἰς τὴν μητέρα της. Καὶ κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας ὕρας δὲν ἐπαυσε ν’ ἀναλογίζεται καὶ ἔσατὴν τὴν τύχην τοῦ ἀδελφοῦ της, τοῦ Μούρου, δστις ενδρίσκετο τώρα εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς Χαλκίδος.

E.

‘Αμα ἀπῆλθεν ἡ Ἀμέρσα, ἡ Φραγκογιανοῦ, ζαρωμένη πλησίον τῆς γωνίας, μεταξὺ τῆς

ἐστίας καὶ τοῦ λίκνου, ἔχασεν ἐκ νέου τὸν ὑπνὸν τῆς, καὶ ἥχισε νὰ συνεχίζῃ τὸν πικροὺς καὶ πόρρω πλανωμένους διαλογισμούς της. ‘Οταν λοιπὸν ἔξεντεύθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ δύο μεγαλείτεροι νιοί, καὶ ἡ Δελλαρὼ ἐμεγάλωσεν, ἀνάγκη ἡτο αὐτῇ ἡ μήτηρ νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κόρης, καθότι δ γέρων, δ «Λογαριασμὸς» δὲν διέπρεπεν ἐπὶ δραστηριότητι. Λοιπὸν εἶξενδρει δλος ὁ κόσμος τί σημαίνει μία μήτηρ νὰ εἶναι συγχρόνως καὶ πατήρ διὰ τὰς κόρας της, καὶ νὰ μὴν εἶνε τούλαχιστον μήτε χήρα. Οφείλει ἡ ίδια καὶ νὰ ὑπανδρεύῃ καὶ νὰ προκύψῃ καὶ προξενήτοια καὶ πανδολόγισσα νὰ γίνη. ‘Ως ἀνὴρ ὀφείλει νὰ δώσῃ οἰκίαν, ἀμπελον, ἀγρόν, ἐλαιῶνα, νὰ δανεισθῇ μετρητά, νὰ τρέξῃ εἰς τὸν συμβολαιογράφου, νὰ ὑποθηκεύσῃ. Ως γυνή, πρέπει νὰ κακασκευάσῃ ἡ νὰ προμηθευθῇ «προϊκά», τούτεστι παραφερνα, ἡτοι σινδόνας, χιτώνια κεντητά, μεταξωτάς ἐσθῆτας μὲ χρυσούφραντα ποδογέρια. ‘Ως προξενήτοια πρέπει ν’ ἀνιχνεύσῃ γαμβρόν, νὰ τὸν κυνηγήσῃ, νὰ τὸν ἀλιεύσῃ, νὰ τὸν ζωγρήσῃ. Καὶ δποῖον γαμβρόν!

‘Ἐνα ὄσαν τὸν Κωνσταντῆν, δστις ἐρρογχάλιζε τώρα, πέραν τοῦ μεσοτοίχου, εἰς τὸν πλαγιὸν θαλαμίσκον, ἀνθρωπὸν σπανόν, «ἄσκιωτον» ἄγαρμπον. Καὶ δ τοιοῦτος νὰ ἔχῃ «καπρίτσια», ἀπαιτήσεις, πείσματα σήμερον νὰ ζητῇ τοῦτο καὶ αὔριον ἐκεῖνο τὴν μίαν ἡμέραν νὰ ζητῇ τόσα, τὴν ἄλλην περισσότερα καὶ συχνὰ «νὰ τὸν βάζουν δτὰ λόγια» ἄλλοι ἰδιοτελεῖς ἡ φθονεροί, ν’ ἀκούῃ ἐντεῦθεν κ’ ἐκεῖθεν διαβολάς, φαδιουργίας, «μαναφούκια» καὶ νὰ μὴ θέλῃ «νὰ ταιριάσῃ». Καὶ νὰ ἐγκαθίσταται μετὰ τὸν ἀρραβώνα στῆς πενθερᾶς τὸ σπίτι, καὶ νὰ «σκαρώνῃ» ἔξαφνα πωπιμάδι. Κ’ δλον τὸν καιρὸν «κόττα-πήττα».

— Κι’ αὐτὸν τὸν γαμβρόν, μὲ μιχόνις κόπονς, μὲ ἀνεκδιήγητα βάσανα, μόλις, μετὰ πολὺν καιρόν, νὰ τὸν πεύθῃ τις νὰ στεφανωθῇ ἐπὶ τέλους. Κ’ ἡ νύφη νὰ καμαρώῃ, φέρουσα στολισμὸν πολυτελῆ, καρπὸν πολλῆς νηστείας καὶ οἰκονομίας κ’ ἡ νύφη νὰ μὴν ἔχῃ πλέον μέσην, διὰ ν’ ἀναδεικνύεται τὸ πάλαι λιγνόν ἀνάστημά της.

Καὶ τρεῖς μῆνας μετὰ τὸν γάμον νὰ γεννᾷ κόρην—μετὰ τρία ἀκόμη ἔτη ἔνα νιὸν—μετὰ δύο ἔτη πάλιν κόρην—αὐτὴν τὴν νεογέννητον, χάριν τῆς δποίας ἥγούπνει τώρα τόσας νύκτας ἡ γηραιὰ μάμπιμη.

Καὶ δι’ δλ’ αὐτὰ τὰ ψυγάτρια νὰ μέλλῃ νὰ

ὑποφέρῃ ἡ μήτηρ των τόσα—κι’ ἄλλα τόσα—κι’ ἄλλα τόσα, ἀπὸ δσα ἔχει ὑποφέρει ἡ μάνα της δι αὐτήν.

‘Εμεινεν ἡ καῦμένη, ἡ ἀνδροκόρη, ἡ Ἀμέρσα, ἀνύπανδρη (δις ἔχῃ τὴν εὐχήν της). Εἶδε τὴν γλύκα. Τῷ δντι, φρόνιμη νέα Τί θ’ ἀπήλαυνε ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου; Καὶ οὐν ἔζηλεν κάν! Τί νὰ ζηλέψῃ; Ἐβλεπε τὴν μεγάλην γονεῖς του. Κεὶ ἡ λύπη ἡτο χαρά, καὶ ἡ θανὴ ἡτο ζωή, καὶ δλα ἥσαν ἄλλα ἔξ ἄλλων.

‘Α! ίδού... Κανὲν πρᾶγμα δὲν εἰνε ἀκριβῶς δι, τι φαίνεται, ἄλλα πᾶν ἄλλο — μᾶλλον τὸ ἐναντίον.

‘Αφοῦ ἡ λύπη εἶνε χαρά, καὶ δ θάνατος εἶνε ζωὴ καὶ ἀνάστασις, τότε καὶ ἡ συμφορὰ εὐτυχία εἶνε καὶ ἡ νόσος ηγίεια. ‘Ἄρα δλαι αἱ μάστιγες ἐκεῖναι, αἱ κατὰ τὸ φαινόμενον τόσον ἀσχημοί, δσαι θερζούν τὰ ἀσφαρά φρέφη, ἡ εὐλογὴ κ’ ἡ ὀστρακιὰ κ’ διφθερῖτις, καὶ ἄλλαι νόσοι, δὲν εἶναι μᾶλλον εὐτυχήματα, δὲν εἶναι θωπέύματα καὶ πλήγματα τῶν πτερῶν τῶν μικρῶν Ἀγγέλων, οἵτινες χάριον εἰς τὸν οὐρανοὺς δταν ὑπόδεχονται τὰς ψύχας τῶν νηπίων; Καὶ ήμεις οἱ ἀνθρωποι, ἐν τῇ τυφλώσει μας, νομίζουμεν ταῦτα ὡς δυστυχήματα, ὡς πληγάς, ὡς κακὸν πρᾶγμα.

Καὶ χάνουν τὸν νοῦν των οἱ ταλαίπωροι γονεῖς, καὶ πληρώνουν τόσον ἀκριβὰ τοὺς ημιαγύρτας ιατροὺς καὶ τὰ τριαβολιμαῖα φάρμακα, διὰ νὰ σώσουν τὸ παιδί τους. Δὲν ὑποπτεύονται δι, δταν νόμιζον δι το «σώζουν», τότε πράγματι «χάνουν» τὸ τεκνίον. Καὶ δ τοιοῦτος εἰπεν, δπως εἶχεν ἀκούσει ἡ Φραγκογιανοῦ νὰ τῆς ἔξηγῃ δ πνευματικός της, δτι δποιος ἀγαπᾷ τὴν ψυχήν του, θὰ τὴν χάσῃ, κι’ δποιος μισεῖ τὴν ψυχήν του, εἰς ζωὴν αἴώνιον θὰ τὴν φυλάξῃ.

Δὲν ἔπρεπε τῷ δντι, ἀν δὲν ἥσαν τυφλοὶ οἱ ἀνθρωποι, νὰ βοηθοῦν τὴν μάστιγα, τὴν διὰ πτερῶν Ἀγγέλων πλήττονταν, ἀντὶ νὰ ζητοῦν νὰ τὴν ἔξορκίσουν; ‘Αλλ’ ίδού, τ’ Ἀγγελούδια δὲν μεροληπτοῦν οὔτε χαρίζονται, καὶ παίρνονταν ἀδιακρίτως εἰς τὸν Παράδεισον ἀγόρια καὶ κοράσια. Προιστόρεα μάλιστα ἀγόρια—πόσα χαδευμένα καὶ μοναχογέννητα!—ἀποθηκούνταν ἀσφαρά. Τὰ κορίτσια εἰν’ ἐφτάψια, ἐφρόνει ἡ γραῖα. Δυσκόλως ἀρρωστοῦν, καὶ σπανίως ἀποθηκούνταν. Δὲν ἔπρεπεν ήμεις ὡς καλοὶ χριστιανοί, νὰ βοηθῶμεν τὸ ἔργον τῶν Ἀγγέλων; ‘Ω, πόσα ἀγόρια, καὶ ἀρχοτόπουλα μάλιστα, ἀρπάζονται ἀσφαρά. ‘Ακόμη καὶ τ’ ἀρχοντοκρίτσα εύκολωτερον ἀποθηκούν—ἄν καὶ τόσον σπάνια μεταξὺ τοῦ φύ-

‘Αλλὰ μεγάλως εύφραντον δταν ἡ μικρὰ πομπή, μετὰ δέκα λεπτῶν τῆς ὕρας δρόμον ἔφθανεν εἰς τὴν «Μνημούρια». ‘Ωραία ἔξοχη, παντοτινὴ ἀνοιξίς, θάλλουσα βλάστη, ἀγριολούλουδα, ἐμφύτευε κῆπος. ‘Ιδοὺ δ περιβόλος τῶν νεκρῶν! ‘Ω! δ Παράδεισος, ἀπ’ αὐτὸν τὸν κόσμον ἥδη, ἥνοιγε τὰς πύλας διὰ νὰ δεχθῇ τὸ μικρὸν ἀκακον πλάσμα, τὸ δποῖον ηγιαντερον μέσην, διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν γονεῖς του ἀπὸ τόσα βάσανα. Χαρήτε, ἀγγελούδια ποῦ πετάτε γύρω-τριγύρω

μὲ τὰ φτερά σας τὰ χρυσόλευκα, καὶ σεῖς, ψυχαὶ τῶν Αγίων, ὑπόδεχθῆτε το!

‘Οταν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν νεκρώσιμον οἰκίαν ἡ γραῖα Χαδούλα, διὰ νὰ παρευρεθῇ τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν παρηγοριάν,—παρηγοριάν καμμίαν δὲν εύρισκε νὰ εἴπῃ, μόνον ἡτο χαρωπὴ δλη κ’ ἐμακάριζε τὸ ἀμύδων βρέφος καὶ τὸν γονεῖς του. Κεὶ ἡ λύπη ἡτο χαρά, καὶ ἡ θανὴ ἡτο ζωή, καὶ δλα ἥσαν ἄλλα ἔξ ἄλλων.

‘Α! ίδού... Κανὲν πρᾶγμα δὲν εἰνε ἀκριβιβῶς δι, τι φαίνεται, ἄλλα πᾶν ἄλλο — μᾶλλον τὸ ἐναντίον.

‘Αφοῦ ἡ λύπη εἶνε χαρά, καὶ δ θάνατος εἶνε ζωὴ καὶ ἀνάστασις, τότε καὶ ἡ συμφορὰ εὐτυχία εἶνε καὶ ἡ νόσος ηγίεια. ‘Ἄρα δλαι αἱ μάστιγες ἐκεῖναι, αἱ κατὰ τὸ φαινόμενον τόσον ἀσχημοί, δσαι θερζούν τὰ ἀσφαρά φρέφη, ἡ εὐλογὴ κ’ ἡ ὀστρακιὰ κ’ διφθερῖτις, καὶ ἄλλαι νόσοι, δὲν εἶναι μᾶλλον εὐτυχήματα, δὲν εἶναι θωπέύματα καὶ πλήγματα τῶν πτερῶν τῶν μικρῶν Ἀγγέλων, οἵτινες χάριον εἰς τὸν οὐρανοὺς δταν ὑπόδεχονται τὰς ψύχας τῶν νηπίων; Καὶ ήμεις οἱ ἀνθρωποι, νὰ βοηθῶμεν τὸ ἔργον τῶν Αγγέλων; ‘Ω, πόσα ἀγόρια, καὶ ἀρχοτόπουλα μάλιστα, ἀρπάζονται ἀσφαρά. ‘Ακόμη καὶ τ’ ἀρχοντοκρίτσα εύκολωτερον ἀποθηκούν ἀποθηκούν—ἄν καὶ τόσον σπάνια μεταξὺ τοῦ φύ-

λου—παρ' ὅσον τὰ ἀπειράριθμα θηλυκὰ τῆς φτωχολογίας. Τὰ κορίτσια τῆς τάξεως ταύτης εἶναι τὰ μόνα ἐφτάρυψα! Φαίνονται ως νὰ πληθύνωνται ἐπίτηδες, διὰ νὰ κολάζουν τοὺς γονεῖς των, ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον ἥδη. Ἀ! ὅσον τὸ συλλογίζεται κανεῖς! «ψηλώνει ὁ νοῦς του».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀρχισε τὸ θυγάτριον νὰ βήχῃ καὶ νὰ κλαυθμηρίζῃ. Ἡ γραία ἀφοῦ εἶχε συλλογισθῆ ὅλα τ' ἀνωτέρω, δσον καὶ ἀν εἶχεν ἔξαρθῆ ἀπὸ τὰ κύματα τῶν ἀναμνήσεων, ἥσθιάνθη ἀλφῆς ζάλην, ἀπὸ τὸν σάλον οἰονεὶ καὶ τὴν ναυτίαν τῆς ζωῆς της, καὶ ἀρχισε νὰ ναρκώνεται, κ' ἐνύσταξεν ἀκρατήτως.

Τὸ μικρὸν κοράσιον ἔβηχε κ' ἔκλαιε κ' ἐθορύβει «ώς νὰ ᾧτον μεγάλος ἀνθρωπος». Ἡ μάμη του ἐσκιρτησεν, ἐστράφη, κ' ἔχανε πάλιν τὸν ὑπὸν της.

Ἡ λεχώνα ἐκοιμάτο βαθέως, καὶ οὕτε ἡκούσε τὸν βῆχα καὶ τὰ κλαύματα.

Ἡ γραία ἦνοιξε βλοσυρὰ δύματα, κ' ἔκαμε χειρονομίαν ἀνυπομονησίας καὶ ἀπειλῆς.

— «Ε! θὰ σκάσης; εἴπε.

Τῆς Φραγκογιαννοῦς ἀρχισε πράγματι «νὰ ψηλώνῃ ὁ νοῦς της». Εἶχε «παραλογίσει» ἐπὶ τέλους. «Ἐπόμενον ᾧτο, διότι εἶχεν ἔξαρθῆ εἰς ἀνώτερα ζητήματα. »Ἐκλινεν ἐπὶ τὸν λίκνον. «Ἔχωσε τοὺς δύο μακρούς, σκληροὺς δακτύλους μέσα εἰς τὸ στόμα τοῦ μικροῦ, διὰ νὰ «τὸ σκάσῃ».

Εἶξεν δὲν ᾧτο τόσον συνήθεια «νὰ σκάζουν» τὰ πολὺ μικρὰ παιδία. Ἀλλ' εἶχε «παραλογίσει» πλέον. Δὲν ἐνόει καλὰ τί ἔκαμνε, καὶ δὲν ὅμολόγει εἰς ἔαυτὴν τί ἥθελε νὰ κάμη.

Καὶ παρέτεινε τὸ σκάσιμον ἐπὶ μακρόν εἴτα ἔξαγουσα τοὺς δακτύλους της ἀπὸ τὸ μικρὸν στόμα τοῦ δοπίον εἶχε κοπῆ ἡ ἀναπνοή, ἔδραξεν ἔξωθεν τὸν λαμπὸν τοῦ βρέφους, καὶ τὸν ἔσφιγξεν ἐπ' ὀλίγα δευτερόλεπτα.

Αὐτὸν ᾧτο δόλον.

Ἡ Φραγκογιαννοῦ δὲν εἶχεν ἐννυμηθῆ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ ὄνειρον τῆς Ἀμέρσας, τὸ δοπίον αὐτὴ ἐλλούσα πρὸ μιᾶς ὥρας, μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου λαλήματος τοῦ πετεινοῦ, εἶχε διηγηθῆ εἰς τὴν μητέρα της!

Εἶχε «ψηλώσει» ὁ νοῦς της!

ΣΤ'.

«Ἀφοῦ ἡ Ἀμέρσα εἶχε χάσει τὸν ὑπὸν της, μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκ τῆς οἰκίας τῆς λεχώνας

καὶ εἶχε πλαγιάσει πάλιν, χωρὶς νὰ κοιμηθῇ, εἰς τὸ πλάγιο τῆς μικρᾶς ἀδελφῆς της, ἐπὶ μακρὸν ἔξηκολούμησε νὰ σκέπτεται καὶ πάλιν τὸν ἀδελφόν της, τὸν δυστυχῆ καὶ ἔνοχον ἐκεῖνον. «Ἐκτοτε, μετὰ τὸ πήδημα ἀπὸ τῆς κλαβανῆς καὶ τὴν ἀπόδρασίν του, δὲν τὸν εἶχεν ἰδεῖ πλέον. Οἱ χωροφύλακες τὸν κατεζήτουν ἐπὶ ἡμέρας, ἀλλ' οὐδαμοῦ τὸν εὗρον.

Ἐνθὲν τότε μετὰ τὰς ἐρωτήσεις τῶν χωροφύλακων, εἰς τὰς δοπίας ἀπήντησεν ὅπως ἀπήντησεν ἡ Ἀμέρσα, ἀμα ἔφθασεν ἡ μήτηρ εἰς τὴν οἰκίαν, ἥρθε τὴν κόρην τυλιγμένην εἰς τὸ πάπλωμα, κάτω νεύονταν, καὶ πολὺ χλωμῆ ἐκ τῆς λιποθυμίας τὴν δοπίαν εἶχε φέρει ἡ ροὴ τοῦ αἵματος.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐνὸς χωροφύλακος, ἐκείνου τὸν δοπίον εἶχεν ἀνατρέψει φεύγων ὁ Μοῦρος «γερόντισσα ποῦ εἶν' ὁ γυιόκας σου», δὲν εἶχεν ἀπαντήσει ἡ Φραγκογιαννοῦ. Ἀλλ' ὁ ἄλλος, δστις ἐφαίνετο ἀνθρωπινώτερος, μὲ νηρεμον τόνον εἶπε:

— Κύτταξε κυρά, τί ἔχ' ἡ κόρη σου. Μᾶς λέει πῶς εἶνε ἀρρωστη.

— «Ἄρρωστη εἶνε! πῶς νὰ μὴν εἶνε! ἀπήντησε μεδ' ἔτουμότητος ἡ Φραγκογιαννοῦ. «Ἐπῆρε φρίξι ἀπ' τὰ καμώματα ἐκείνου τοῦ προκομμένου, τοῦ γυιοῦ μου... Κυττάξετε, παιδιά!.. ἀγίσως τὸν πιάστε, νὰ μὴν τὸν τυραγγήσετε πολύ...»

— Τὸν εἶδες πουθενὰ νὰ τρέχῃ; Κατὰ ποῦ ἔκαμε;

— Τὸν εἶδ' ἀπ' ἀλάργα! .. «Ἐκαμε κατὰ τὰ Πηγάδια, πέρα στ' Ἀλώνια.

Ἡ Φραγκογιαννοῦ ἐψεύδετο διπλὰ. Δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὸν Μοῦρον, ἀλλ' ᾧτο βεβαία ὅτι αὐτὸς θὰ ἐτράπη κατὰ τὴν διεύθυνσιν τὴν ἀντίθετον ἡς αὐτὴ ἔλεγε, κατὰ τὰ Κοτρώνια, ἀνωθεν τῆς οἰκίας, πρὸς ἀνατολάς, ἐκεὶ ὅπου ᾧτο μαθημένος ἀπ' τὰ μικρά τοῦ χρόνια, νὰ κυνηγῇ τῆς κουκούβαγιες.

Οἱ δύο ἀνδρες ἀπῆλθον δροματίοι. «Ο εἰς, φεύγων ἔρριψε τελευταῖον φιλύπολτον βλέμμα δύσιο διὰ τῆς ήμιανοιτῆς θύρας.

Ἡ Χαδούλα ἔκλεισε τὴν θύραν. Συγχρόνως δὲ ἦνοιξε τὸ παράθυρον.

— Μ' ἐμαχάιρωσε, μάνα! ἐστέναξε μετὰ πόνων ἡ Ἀμέρσα, αἰσθανθεῖσα τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος τὸ εἰσρεῦσαν διὰ τὸ ἀνοιχθέντος παραδύρου πλησίον της, καὶ συνελθοῦσα ἐκ τῆς λιποθυμίας.

Συγχρόνως δὲ ἀπέρριψε τὸ πάπλωμα, κ' ἔφάνη αἰματωμένη ἡ φανέλλα τὴν δοπίαν ἐφόρει ἔξωθεν τοῦ ὑποκαμίσουν.

— «Ω! ἄχ! ὁ φονιᾶς!.. ὁ Θεὸς κ' ἡ γῆς νὰ τὸν εὑρῃ! κατηράσθη ἰδοῦσα τὸ αἷμα ἡ μάνα της.

Καὶ ἀρχισε νὰ ψαύῃ τὴν κόρην, καὶ νὰ ζητῇ νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα, καὶ νὰ ἐπιδέσῃ τὴν πληγήν. «Ἀφήρεσε τὴν φανέλλαν, ἔξεσυρε τὴν χειρίδα τοῦ ὑποκαμίσου, κ' ἔφάνη ὁ δεξιὸς βραχίων τῆς Ἀμέρσας, ἵσχνός καὶ ὑπωχρος ἀλλὰ καλοδεμένος καὶ νευρώδης.

Τὸ τραῦμα ᾧτο μᾶλλον ἐπιπόλαιον, ἀλλ' οὐχ ἡπτον τὸ αἷμα ἔρρεε. Ἡ Χαδούλα μετεχειρίσθη διτι. Ἰσχαμιον ἐγνώριζεν, ἵσως τὸν «αἵματοστάτην» ἀν εἰχε, κ' ἐπέδεσε τὴν πληγήν. Μερ' ὀλίγον ἔπαυσε τὸ αἷμα.

Ἡ Ἀμέρσα εἶχεν ἀδυνατήσει ὅπωσδυν, ἀλλ' ᾧτο ἴσχνορά, θαρράλεα, καὶ δὲν ἐφοβεῖτο. Πράγματι μετ' ὀλίγας ἡμέρας, χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς μητρός της, ἐπουλώθη τὸ τραῦμα.

Ἡ Φραγκογιαννοῦ ποτὲ δὲν θὰ ἔκαλε τὸν ιατρόν. Δὲν ἥθελε νὰ γνωσθῇ ὅτι ὁ νιός της εἶχε μαχαιρώσει τὴν ἀδελφήν του. Εἰς δῆλας τὰς καλοθελητρίας μεταξὺ τῶν γειτονισσῶν, δσαι τὴν ἥρωτων, πότε μετὰ προσποιητῆς ἀγανακτήσεως, πότε μετὰ γέλωτος βεβιασμένου, διέψευσεν ὅτι δι Μοῦρος εἶχε τραυματίσει τὴν κόρην της. «Ἐνδιεφέρετο πρὸ πάντων νὰ μάθῃ ἀν δ Μιχάλης θὰ ἔγιντωνεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν χωροφύλακων, καὶ ἂς ἐπήγαινεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ!

Τῷ ὅντι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐβεβαίωθη ὅτι δι νιός της ἐμβαρκάρησε κρυφὰ τὴν νύκτα, μὲ ἐν πλοϊον, δως ναύτης, κ' ἔφυγεν ἀπὸ τὴν νῆσον. «Ο γραμματεὺς τοῦ Λιμεναρχείου ᾧτον βολικὸς καὶ καλοπροσαίρετος ἀνθρωπός, καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ τὸν ναυτολογήσῃ. «Ἔτο δὲ τότε δι Μοῦρος σχεδὸν ἐκοσαέτης, ἡ δὲ Ἀμέρσα ᾧτο μόλις δέκαεπτά ἐτῶν.

«Ἐπεται συνέχεια.

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΩΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἐξημέρωνεν ἡ 3η Σεπτεμβρίου τοῦ 1844, Ε δηλαδὴ ἡ πρώτη ἐπέτειος τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος. «Εἰς τὸν πρῶτον κρότον — γράφουν αἱ τότε ἐφημερίδες — τῶν κανονίων καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἑωθινῆς μουσικῆς ἐγερθέντες οἱ πολῖται συνεπυκνώθησαν ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους κατὰ τὴν λεωφόρον Αἰόλου». Κατόπιν περιγράφεται ἡ στρατιωτικὴ παράταξις καὶ ἡ δοξολογία, αἱ ἐπίσημοι ἐπισκέψεις καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ἀναπνεόντων πλήρη τὴν αὔραν τῆς ἔλευθερίας ἀθώων πολιτῶν.

Τὸ χαρακτηριστικώτερον δμως τῆς ἔορτῆς σημεῖον εἶναι τὸ παρατεθὲν τὴν νύκτα ἐπίσημον γεῦμα διὰ λαϊκοῦ ἐφάρου.

Τοὺς ἔρανους συνέλεξεν ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Δ. Καλλιφρονᾶν, Σ. Βλάχον, Κ. Τσερτίδην, Ν. Κορφιωτάκην, Ι. Φιλήμονα, Κ. Ράμφον, Ι. Σούτζον, Α. Μαλανδρίνον, Δ. Μητσόπουλον, Π. Κακλαμάνον. Αἴθουσα ἐξελέγη ἡ τῆς οἰκίας Κ. Βογκάκη κειμένης εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν δδῶν. Έρημοῦ καὶ Αἰόλου. Εἰς τὸ γεῦμα παρεκάθησαν οἱ ὑπουργοί, πολλοὶ βουλευταί, ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ διαπρεπεῖς πολῖται ἐκ

Ταῦτα δμως ἐγράφαμεν χωρὶς τὸν ἔνοδοδχον.

Ίδου καὶ δ χαρακτηριστικώτατος λογαριασμός του, δστις ενδίσκεται μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Ιστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης :

«Ἀπόδειξις»

«Ο ὑποφαινόμενος ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ιωάννου Φιλήμονος δραχμάς διακοσίας εξήκοντα μίαν καὶ λεπτὰ τριάκοντα ἀρ. 261.30 διὰ τὰ φαγητά καὶ ζημίας τοῦ γεύματος τῆς Τρίτης Σεπτεμβρίου ὡς ἐφεξῆς:

Διὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν τιμὴν τοῦ φαγητοῦ

Δρ. 220 -

Ζημίας

8 πετζιέτες	»	12 —
4 πηρούνια καὶ 6 μαχαίρια	»	8 —
14 ποτήρια τοῦ νεροῦ	»	3.75
12 δόμοια μικρά	»	1.80
14 πιάτα	»	6.75
2 ποτήρια τῆς σιαμπάνιας	»	3 —
1 πιάτα μεγάλη	»	6 —
		261.30

Τὸ δλον δραχ. διακοσίας ἔξήκοντα μία.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1844.

Οἱ ξενοδόχοι
Θ. Ἡλιόπουλος

Ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου καταφαίνεται μὲν ἡ διηγάρκεια τῶν τότε ξενοδόχων, ἀλλὰ συγχρόνως βεβαιοῦται ὅτι κατὰ τὸ γεῦμα οἱ κύριοι Συνταγματικοὶ τὰ ἔκαμαν θάλασσα.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΣΑΤΥΡΑ ΤΗΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Οἱ ἐνθουσιασμὸς διὰ τὴν παραχώρησιν τοῦ χάρτου τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν εἶχε, φαίνεται, ταχέως κατευνασθῆ κατά τι, αἱ δὲ εὐθύναι διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν, ἀς ἀπέναντι τοῦ "Ἐδνους εἰχον ἀναλάβῃ οἱ Συνταγματικοί, ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς σκέψεις. Ποίημά τι πρωτοχρονιάτικον, ἀμουσότατον καὶ ἀηδέστατον ἀληθῶς, φέρον τὴν ἐπιγραφήν: «δ μετὰ τὸν κλεινὸν Σεπτεμβρίου κατηφῆς Ἱανουάριος τοῦ 1844»¹ — ἔχει τινὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῶν ἐπικρατουσῶν τότε σκέψεων καὶ δύο μόνον καλοὺς στίχους τοὺς πρώτους.

¹ Ιστορ. Ἀρχείον Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἀρ. 5031 φάκ. 2131.

"Ἐγὼ δὲν εἶμαι ποιητής, δὲν εἶμαι διπλωμάτης εἶμαι τῆς τύχης σάρωμα, τῶν βράχων διαβάτης".

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, φαίνεται ὅτι ἐκκλιοφόρησε καὶ τις συμβολικὴ σατυρικὴ παράστασις, ἥτις οὕτω περιγράφεται ἐν ἑγγράφῳ τινί:

«Σήμερον ἐφάνη εἰκὼν τοιχοκολλημένη, παριστάνουσα τάφον, ἐπιγραφὴν φέροντα «3 Σεπτεμβρίου». Ἐπὶ τοῦ τάφου ἵσταντο τρεῖς ἄνδρες ὑπὸ τὸ δνομα Κωλέττης, Μαυροκορδάτος, Μεταξᾶς. Οἱ Μαυροκορδάτος ἐτράβα μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ Κωλέττη, καὶ μὲ τὴν ἄλλην ἐσήκωνεν ἄνδρα τινὰ ἀπὸ τὸν τράχηλον, ὑπὸ τὸ δνομα Λόγντος, εἰς τοὺς πόδας τοῦ δοπίουν εὐρίσκετο νεκρός τις ὑπὸ τὸ δνομα Παλαμήδης, τὸν δοπίον ὁ Μεταξᾶς ἀνωθεν τοῦ τάφου κατέβρεχε μὲ γλιστήριον».

«Εἰς τὸν δόμους τοῦ Μαυροκορδάτου ἵστατο εὐρωπαῖος κρατῶν πλῆθος καλαμιδῶν (ἀρμιδῶν) εἰς τὰ ἀγκύστρια τῶν δοπίων ὡς δέλεαρ ἐφαίνοντο λίρες στερολίνες, αἱ δοπῖαι προσήγγιζον στόματα ἀνοικτὰ διαφόρων ἀτόμων εὐρωπαϊκοελληνικῶν ἐνδεδυμένων· καὶ εἰς ἑκείνους [δόμους δηλ.] τοῦ Κωλέττη ἵστατο ἄλλος τις εὐρωπαῖος μὲ κάνιστρα, δοτὶς ἐριπτε τεμάχια ἀρτού εἰς χάσκοντάς τινας ἀνθρώπους»

«Ἀπέναντι δὲ τούτων δλων ἵστατο νέα μεγαλοπρεποῦς ἀναστήματος καὶ ὁραία, ἥτις ἐνηγκαλίζετο ἄνδρα τινὰ στηριζόμενον ἐπὶ ἀγκύρας φέρον τὴν ἐπιγραφήν: «δ μετὰ τὸν κλεινὸν Σεπτεμβρίου κατηφῆς Ἱανουάριος τοῦ 1844»² — ἔχει τινὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῶν ἐπικρατουσῶν τότε σκέψεων καὶ δύο μόνον καλοὺς στίχους τοὺς πρώτους.

Δ. Γρ. Κ.

² Ιστορ. Ἀρχείον Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἀρ. 5342 φάκ. 2135.

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Αἱ ἐν Κερήῃ ἀνασκαφαὶ

Αἱ περίφημοι ἀνασκαφαὶ τῆς παναρχαίας αρχαιοτεκνῆς πόλεως Κνωσοῦ, ἃς ἔξετέλεσεν ἔξι ἴδιων κατὰ μέρος χορημάτων ὁ Ἀγγλος ἀρχαιολόγος Α. Ἐβανς, δὲν ἦσαν διὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἀνηγακοῦ κοινοῦ γνωσταί, εἰμὴ ἐκ τῶν προχείρων ἀνακοινώσεων τῶν ἐφημερίδων, διότι ἐκ τῶν εὑρημάτων ὀλίγα μόνον ἔχουσι δημοσιευθῆ. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σλεῖμαν καὶ τῶν ἄλλων εὑρημησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀντικείμενα μικρά, μὴ δυνάμενα νὰ παράσχωσιν ἐπαρκῆ εἰκόνα τοῦ βίου τῶν τότε χρόνων, διότι τὰ κτίρια τῶν ἀνακτόρων εὑρέθησαν λίαν κατεστραμμένα, καὶ μόνον αἱ ἀκροπόλεις καὶ οἱ τάφοι σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν. Ἐν Κορήῃ δῆμος εὑρέθησαν ἀνάκτορα ὅχι μόνον ἀσυγκρίτως μεγαλείτερα καὶ πολυτελέστερα τῶν ἐν Τίρυνθῃ, Μυκήναις καὶ Πλίῳ, ἀλλὰ καὶ θαυμασίως διατηρούμενα καὶ πλήρη σκευῶν καὶ ἐπίπλων. Μόνον ἀκρόπολιν φαίνεται ὅτι δὲν εἴχον οἱ Κρήτες βασιλεῖς, διότι ἥρκει ὁ στόλος αὐτῶν καὶ ὁ στρατός. Τὸ εὐρεθὲν ἀνάκτορον τῆς Κνωσοῦ εἶνε κτίριον κολοσιαῖον, διηγημένον εἰς πολλὰ διαμερίσματα, ἀποτελούμενα ἐκ πλήθους αἰθουσῶν, δωματίων καὶ ἀποθηκῶν, μέρος δὲ αὐτοῦ ἦτο διώροφον καὶ ἑοώθη τμῆμα καὶ τῆς ἀνωτέρας δροφῆς. Ἡ οἰκοδομὴ διακρίνεται ὅχι μονον διὰ τὴν πολυτέλειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀληθῶς σοφὴν ἀρχιτεκτονικὴν κατασκευήν, διότι οὐδὲν ἐκ τῶν συντελούντων εἰς τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἀνεσιν τῶν ἐνοικούντων ἔχει καταλειφθῆ ἀπρόβλεπτον. Πλῆρες σύστημα διχετῶν διαρροεμάνων ὑπὸ ἀφθόνου ὕδατος, ἀποχωρητήρια, ἐστίαι πόδις θέρμανσιν καὶ ἀλλὰ τοιαῦτα εἶνε μεγάστης ἀκριβείας καὶ τελείωτητος κατασκευασμένα. Ὁμεν δρομὸς παρετήρησεν δὲ ο. Ἐβανς ὅτι ἐν Κνωσῷ εὑρέθησαν ἐπισήμων ὑποδοχῶν μετὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς θρόνου τοῦ ἀνακτοῦ καὶ τῶν ἑδωλίων τῶν προυχόντων τοῦ λαοῦ εὗρεν εἰς ἀρίστην

κατάστασιν, ώς ἂν μόλις πρὸ δὲ διλύγουν δέ Μίνως εἶχε καθῆσει ἐκεῖ. Όλόκληρον διαμέρισμα τῶν ἀνακτόρων κατεῖχε τὸ ἀρχεῖον, ἔνθα ὑπῆρχον ἐντὸς κιβωτίων τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἀτινα ἡσαν πλάκες πτύλιναι φέρουσαι ἔγχαράκτα γράμματα ὅλως διάφορα τῶν γνωστῶν γραμμάτων. "Οταν κατορθωθῇ, ώς ἐλπίζεται, νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰ πολυνάριθμα ταῦτα ἔγγραφα, τίς οἶδε τί θὰ μᾶς ἀποκαλύψουν! Τινὰ ἐκ τῶν ἔγγραφων τούτων φέρουσι καὶ σφραγίδας τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐθεώρησαν αὐτά. Εἰς ἄλλο διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου ὑπῆρχεν ἱερόν, εἰς τὸ δποῖον ἐλατρεύοντο μικροὶ κίονες θεωρούμενοι ως κατοικία τῶν θεῶν. Τοιχογραφίαι θαυμάσιαι καὶ ἀνάγλυφα ἔξι ἀμμοκονίας ἐκόσμουν πλουσίως τὸ ἀνάκτορον, εὐρέθησαν δ' ἔξι αὐτῶν πλειστα λείψανα κινοῦντα τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν τελειότητα τῆς τέχνης. Μεταξὺ τῶν ενδημάτων ἴδιαιτέραν σπουδαιότητα ἔχουσι πλακίδια ἐκ πορσελάνης, ἀτινα φαίνεται διτι ἐκόσμουν κιβωτίον τι. Τὰ πλακίδια ταῦτα φέρουσιν εἰκόνας παριστώσας σκηνὰς τοῦ συνήθους βίου, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἀπεικονίζονται καὶ οἰκίαι, οἵτινες εἶνε διώροφοι καὶ τριώροφοι. Τοιαῦτα περίπουν ἡσαν δσα ἀπεκάλυψεν ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ κ. "Ἐβανς. Ή σπουδαιότης αὐτῶν δὲν χρειάζεται οὔτε δύναται εὐκόλως νὰ ἔξαρθῃ. Εὐχῆς ἔογον εἶνε νὰ δημοσιεύσῃ δ. κ. "Ἐβανς τὰ τῆς ἀνασκαφῆς εἰς δύο γλώσσας, ἵνα γίνωσιν εὐκόλως γνωστὰ καὶ εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὴν ἀγγλικήν.

Αμερικανική αρχαιολογική σχολή

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευήν, 7 Φεβρουαρίου, ἡ Ἀμερικανικὴ ἀρχαιολογικὴ σχολὴ ἔκαμεν ἔναρξιν τῶν ἑτησίων αὐτῆς συνεδριάσεων, καθ' ἃς ἀνακοινοῦνται εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν ἀρχαιολόγους καὶ φιλαρχαίους αἱ κατὰ τὴν προηγούμενην θερινὴν περίοδον ἐργασίαι τῶν μελῶν αὐτῆς. Τὴν συνέδριάσιν ἑτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς καὶ αἱ Α. Υ. ὁ Διάδοχος καὶ ὁ πρίγκηψ Νικόλαος. Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Ῥίτσαρτσον ἐπέδειξε τὰ πρὸ διλίγον ἐκπονηθέντα σχεδιαγραφήματα τῶν ὑπὸ τῆς σχολῆς ἀπὸ ἑτῶν ἐκτελουμένων ἐν Κορίνθῳ ἀνασκαφῶν, ἐπεξηγῶν ἐν συντόμῳ πάντα τὰ ἀποκαλυφθέντα ἀρχαῖα οἰκοδομήματα. Ἐπέδειξε δὲ καὶ διαιρόους φωτεινὰς εἰκόνας τῶν ἐρειπίων, ἐν οἷς καὶ τοῦ ἔκπαλαι γνωστῷ ἀρχαίου ναοῦ, τοῦ δποίου τὰ θεμέλια μόλις τώρα ἀπεκαλύφθησαν τελείως.

Κατόπιν δέ εταῖρος τῆς σχολῆς κ. Β. Χὶλλ περιέγραψε λεπτομερῶς μικρόν τι ἵερὸν τοῦ Διὸς εὑρεθὲν μεταξὺ τῶν προπυλαίων τῆς Ἀγορᾶς καὶ τοῦ προειδημένου ἀρχαίου ναοῦ. Εἰς τὸ ἵερὸν τοῦτο ἀνήκεν ἡ ἀλλοτε εὑρεθεῖσα ὑπόγειος κορήνη, ἣ τις εἶνε τὸ παλαιότατον καὶ κάλλιστα διατηρούμενον κτίριον ἐκ τῶν εὑρεθέντων κατὰ τὰς ἀνασκαφάς. Ἡ κορήνη αὐτῇ διεσώθη σχεδὸν ὅλως ἀβλαβής, διατηροῦνται δὲ ἀνέπαφοι κατὰ χώραν καὶ αὐταὶ αἱ χαλκαὶ λεοντοκεφαλαί, ἐκ τῶν δποίων ἔξερδε τὸ ὄνδρω. Τό τε ἵερὸν καὶ ἡ κορήνη ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ε'. π. Χ. αἰῶνα, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἔγινε γνωστὸν ἐκ τινος κατὰ χώραν εὑρεθείσης ἐπιγραφῆς, ἣ τις ἔχει γραφῆ κατὰ τὸ ἐπιχώριον κορινθιακὸν ἀλφάβητον. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιγραφῆς ἔλλειπει, ἀλλ' εἰς τὸ σωζόμενον μέρος ἀναγνώσκονται τὰ ἔξης:

..... Διὸς μὴ καταβιβάσκετω. Ζαμία

Ἐκ τούτου εἶνε φανερὸν ὅτι οἱ διοικοῦντες τὸ ἱερὸν ἀπαγορεύουσι τὴν κατάβασιν ἐξ ἑκέλνουν τοῦ μέρους ἐπὶ ἀπειλῇ προστίμου ὀδτῶ δραχμῶν. Οὐκ Χίλλ οὐδὲ εἰς καὶ φωτεινὰς εἰκόνας τῆς ὑπογείου κρήνης φωτογραφηθείσας ἐν τῷ σκότει λίαν ἐπιτυχῶς.

Γαλλική ἀρχαιολογική σχολή

Ἐφέτος ἐνεκα ἀπροόπτου μακρᾶς ἀπουσίας τοῦ διευθυντοῦ κ. Ὁμὸλ ή ἐνταῦθα Γαλλικὴ ἀρχαιολογικὴ σχολὴ ἔβραδύνει νὰ ἐπαναλάβῃ τὸς συνήθεις δεκαπενθημέρους ἀνακοινώσεις αὐτῆς, ὡστε ἡ πρώτη αὐτῆς συνεδρία ἔγινε κατὰ τὴν προπαραλίθουσαν Παρασκευὴν, 12 Φεβρουαρίου. Ο κ. Ὁμὸλ ἀφοῦ πρῶτον ἀνήγγειλε τὸν θάνατόν τοῦ διασήμου "Αγγλου ἀρχιτέκτονος καὶ ἀρχαιολόγου Πένρος τοῦ ἀνακαλύφαντος τὰς καμπύλας τοῦ Παρθενῶνος, ἔξεθεσε διὰ βραχέων τὰς ἑργασίας τῶν μελῶν τῆς σχολῆς κατὰ τὸ παρελθόν θέρος. Κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ παρὰ τὴν σχολὴν οἰκοδομηθέντος ξενῶνος, ἐν τῷ διποίῳ θάνατοικῶσιν ἰδίως ἀλλοδαποὶ ἀρχαιολόγοι ἀνήκοντες· εἰς ἕμνη μὴ ἔχοντα ἰδίας ἀρχαιολογικὰς σχολὰς ἐνταῦθα, οἵτινες ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς σχολῆς καὶ χορηγιμοποιοῦντες τὴν βιβλιοθήκην αὐτῆς, θὰ δύνανται νὰ τελειοποιῶσι τὰς σπουδᾶς αὐτῶν ἐνταῦθα. Τοιαῦτα ἔξωτεροικά μέλη τῆς Γαλλικῆς σχολῆς ἐχομμάτισαν ἐφέ-

τοις εἰς Βέλγος καὶ δύο Ὀλλανδοί. Ἐκ τούτων
ὅ Βέλγος κ. Δεμόνιλεν διηγήθηνε κατὰ τὸ πα-
ρελθόν ἔτος ἀνασκαφῆν τινα ἐν Τήνῳ, ἣν μέλ-
λει νὰ συνεχίσῃ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος, ὃ δὲ
Ὀλλανδὸς κ. Φόλλγραφ διὰ δαπάνης τοῦ
γνωστοῦ φιλαρχαίου κ. Γκούκωπ ἔξετέλεσε ση-
μαντικὴν ἀνασκαφὴν ἐν Ἀργείῳ τοῦ λόφου
τῆς Ἀσπίδος, ἔνθα εὗρε λείψανα προϊστορικῆς
ἀκροπόλεως καὶ τινας θολωτοὺς τάφους τῶν
ἔσχατων μυκηναϊκῶν χρόνων παρὰ τοὺς πρό-
ποδας τοῦ λόφου. Ἐκ τῶν Γάλλων ἑταῖρων
τῆς Σχολῆς δὲ κ. Μανδέλ ἔξηρκολούμησε τὴν ἐν
Τεγέᾳ ἀνασκαφῆν, ὃ δὲ κ. Δυοβάχ τὴν ἐν
Δήλῳ, ὃ δὲ κ. Ζουγκὲ ἀνέλαβεν ἀνασκαφῆν
τινα ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς ἀνεύρεσιν παπύρων.
Ἐν Δελφοῖς ἐπερατώθη δαπάναις τῆς κ. Συγ-
γροῦν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ μουσείου, μέλλει
δὲ νὰ ἀναστηλωθῇ καὶ ὁ Θησαυρὸς τῶν Ἀ-
θηναίων διὰ δαπάνης τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.
Μετὰ τοῦτο ἡ ἐν Δελφοῖς ἀνασκαφὴ πρέπει
νὰ θεωρηθῇ ὡς περατωθεῖσα, θὰ στραφῇ δὲ
ἡ προσοχὴ τῆς σχολῆς ἵδιως εἰς τὴν ἀνασκα-
φὴν τῆς Δήλου, διὰ τὴν δόπιαν ὃ περὶ τὴν
ἀμερικανικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ λαογραφίαν
ἀσχολουμένος διάσημος λαογράφος κ. Λοῦβον
προσέφερεν ἔξι ἵδιων 30,000 φράγκα. Ἐκ τῆς
ἀνασκαφῆς ταύτης ἐλπίζονται νὰ ἔλιμωσιν εἰς
φῶς καλῶς διατηρούμενοι διλόκληροι συνοικι-
σμοὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐπειδὴ ἡ νῆσος ἀπὸ
πολλῶν αἰώνων εἶνε ἀκατοίκητος, ὥστε τὰ ἀρ-
χαῖα ἐρείπια δὲν ἔφθιρησαν πολύ.

Αἱ ὄδοι αἱ ἀρχαῖαι ὡς καὶ ἀντιμεριναὶ δὲν διέρχονται διὰ τῶν κοιλάδων τῶν ποταμῶν, ἐπειδὴ αὗται εἶνε στεναὶ καὶ λίαν ἀπότομοι καὶ διακόπτονται ὑπὸ ἐγκαρσίων βραχιωδῶν φραγμάτων, ἀλλὰ ἀκιλουνθοῦσι τὰς ὑψηλὰς ὅχθας τῶν ποταμῶν, ὥστε ἐν τῇ περιοχῇ ἐκάστου ποταμοῦ ὑπάρχουσι δύο ὄδοι, ἡ μὲν ἀκιλουνθοῦσα τὴν δεξιὰν ἡ δὲ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην αὐτοῦ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Ο προϋπολογισμὸς τοῦ 1903 ὑπεβλήθη ἡδη ἐνώπιον τῆς βουλῆς ὑπὸ τοῦ κ. Δηλιγιάννη, συνοδεύσαντος αὐτὸν διὰ μακρᾶς εἰσιγητικῆς ἀγορεύσεως. Μόλις ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶχε συμπληρώσει τὴν τελευταίαν λέξιν καὶ ἴδοὺ ἀνέρχεται τὸ βῆμα ὁ κ. Θεοτόκης καὶ κρατῶν λεπτομερεστάτας σημειώσεις τῶν ἀριθμῶν ἀνεσκεύαζε κεφάλαιον πρὸς κεφάλαιον τὰς πιστώσεις καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν δοθείσας ἔξηγήσεις: Οὗτως ἡκουύσαμεν εἰς οἰονεὶ προεισαγωγικὴν συζήτησιν ἀμφότερα τὰ μέρη καὶ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐκφέρωμεν τὰς κοίσεις μας a posteriori.

Ἡ σύμπτωσις αὕτη ὀφείλεται κατὰ τὰ θυρολούμενα εἰς μίαν προδοσίαν. Οὐδείς, δύον καὶ ἄλλον θεωρηθῆ ἐγκρατῆς τῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν ἡμῶν πραγμάτων, δύναται νὰ ὑποτεθῇ κάτοχος τοιαύτης λογιστικῆς ἑτοιμότητος, ὥστε νὰ κάμῃ ἐκ τοῦ προχείρου καὶ εἶς ἀπλῆς ἀκροάσεως τὰς προσθέσεις καὶ τὰς ἀφαιρέσεις καὶ νὰ ἔξαγάγῃ τὰ ἀθροίσματα καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δποίων συνέκρινεν ὁ κ. Θεοτόκης τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1903 πρὸς τοὺς τῶν τεσσάρων τελευταίων ἑτῶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς στήλας τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἔξόδων. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως μὲ ἄλλους λόγους ἡτο μελετημένος. Ἀλλὰ πῶς κατώρθωσε τοῦτο; Ὁ κ. Δηλιγιάννης ἐκράτει ζηλοτύπως μυστικὴν τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἐργασίαν. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας δὲν ὠφειλεν αὕτη νὰ ἴδῃ εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς εἰς τὴν βουλὴν ἀνακοινώσεως. Βεβαίως ἔνοχος χειρὶ ὑπεξῆρε τὰ χειρόγραφα ἢ τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια καὶ οὕτως ἔδωκεν εἰς τὸν ἀντίπαλον τὰ δπλα τῆς ἀμέσου ἀνασκευῆς.

Ἄπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πεισιστράτου βλέπομεν χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῆς πολιτικῆς τὰ τεχνάσματα πρὸς δημιουργίαν ἰσχυρᾶς ἐπιβολῆς παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ. Εἰς τὸ ἔδαφος, τοῦτο δὲ πολιτικὸς ἀνὴρ ὅμοιάζει μὲ τὸν δραματικὸν συγγραφέα. Ζητεῖ τὰς σκηνικὰς ἐντυπώσεις. Ἡ ὀδοιπόρεα ἵδεα χάνεται δταν δὲν ἔξενεχθῇ ἐν καταλλήλῳ περιβάλλοντι. Τὰ χρώματα τῆς εἰκόνος ἔξαιρει τὸ ἔδαφος καὶ τὸ πλαίσιον. Ἐν τῇ πολιτικῇ τὸ ἀκροατήριον, τὸ δποῖον ἀποτελεῖ δὲ λαός, συναρπάζεται ἐκ τῆς πρώτης ἐντυπώσεως, ἐνστερνίζεται καὶ νιοθετεῖ τὰς ἐκρασθείσας ἵδεας. Καὶ ἡ ψυχολογία διδάσκει δτι ἀπαιτεῖται κατόπιν μακρὰ καὶ

ἐπίπονος ἐργασία διὰ ν' ἀποσπασθῶσιν ἀπ' ἔκει, δπὸν ἀπαξ προσεκολλήθησαν.

Πεπειραμένος πολιτικὸς τὴν ἐντύπωσιν ταύτην ἐπεζήτησεν ὁ κ. Δηλιγιάννης: Ἀναπτύσσει τὸ οἰκονομικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα κατὰ τὰ φωτεινότερα σημεῖα. Οἱ ἀντίπαλοι ἀπαράσκευοι δὲν ἔχουσι τὴν τόλμην τῆς ἀπαντήσεως. Τὸ κοινὸν μένει μὲ τὰς τελευταίας λέξεις τῆς πειστικῆς εὐγλωττίας. Ὁ διμόφρων τύπος ψάλλει ἀμέσως διμηράμβους, πρὸν ἦν ὁ ἀντιφρόνον στεις καταρτίσωσιν εὐπρόσωπον ἀνασκευῆν. Θὰ γίνη αὕτη κατόπιν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἐπικαιρότης παρῆλθε, τὸ κοινὸν τρέπεται πρὸς ὅλα θέματα καὶ μόνον οἱ διλογοὶ εἰδικοὶ ἔγκυπτουσιν εἰς τὴν ἐπίπονον μελέτην τῶν ἀριθμῶν. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἔμεινεν.

Ο καταδότης ἐματαίωσε τὸ ψυχολογικὸν σχέδιον. Διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην δὲν εἶναι ὑπεύθυνος ὁ κ. Δηλιγιάννης. Ο ἱκανότερος τῶν στρατηγῶν τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ἴδῃ τὰ σχέδια του εἰς κεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ μὲ τὴν λεπτὴν ἀντίληψιν τοῦ παλαιμάχου κοινοβουλευτικοῦ ἀπεδέχθη τὸ γεγονός καὶ ἀπήντησεν ἐπὶ τῆς οὐσίας, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐκφράσῃ ἀπορίαν διὰ τὸ ἔτοιμον τοῦ ἀντιπάλου. Μόνον οἱ δπαδοὶ ἔχολώθησαν. Ἐξέφεραν ἀράς ἔναντιον τοῦ ἔνοχου καὶ ὑπέδειξαν δτι ἡ δι' ἔμμεσου τρόπου ὑφασματικὴ τῶν ἀλλοτρίων μυστικῶν δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἡθικήν.

Τὸ ζήτημα ἔχει τὴν λεπτότητά του. Ἡ ἐργασία ἔνδος ἐκάστου εἶναι κτῆμά του, ἐφ' δπὸν δὲν παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν κοινὴν κρίσιν. Αὐτὸς λέγει ἡ αὐστηρὰ ἡθική. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ προβαίνει εἰς μερικὰς συνθηκολογίας. Εἶναι ἄρα ἀξιοκατάρχοις δ στρατηγός, διὰ κατασκόπων μανθάνων τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, ἡ δικαιονήτης, δικαιονήτης συστήματος.

Κύριον σημεῖον τοῦ προγράμματος, δπερ εἶχεν δ κ. Δηλιγιάννης ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει, ἡτον ἡ ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους. Καὶ ἐπὶ τούτου τὸ ἔθνος ἀνέμενε οἰκιακὰς βελτιώσεις. Ἀλλ' ἡ προχθὲς διατυπωθεῖσα οἰκονομικὴ πολιτικὴ, καίτοι ἐμπνεούμενη ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς φειδοῦς, περιορίζεται εἰς τὰ συμπτώματα καὶ οὐδαμοῦ θίγει τὰς ἀληθεῖς πληγὰς τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μία ἔξ αὐτῶν, τὸ σύστημα τῶν συντάξεων, δεῖται θεραπείας δργανικῆς. Ἀφ' ἔνδος ἡ δαπάνη ἔξογοῦται ἐπικινδύνως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ἀφ' ἐτέρου ἡ πληθυμῶσα τῶν συντάξιούχων τείνει νὰ καταστῇ κοινωνικὸν ἔλκος. Πολῖται νέοι ἀκόμη, ἐν πλήρει ἀκμῇ καὶ δράσει, σήπονται εἰς τὴν ἀργίαν τρεφόμενοι ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ὁ ταπεινὸς ἀνταγωνισμὸς τῶν κομμάτων διατη-

μεν πλήρεις τοὺς κανόνας τῆς εὐθύτητος, ὠφειλεν δ εἰσηγούμενος τὸν προϋπολογισμὸν ν' ἀνακοινώσῃ αὐτὸν ἐγκαίρως πρὸς τὸν ἀντίταλον ἀρχιγόνον, ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς μελέτην.

Ἐν τούτοις τὴν ἐπαύριον τῆς συζητήσεως οἱ ἡμνωδὸι ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων ἐτονισαν τὰ ἐπινίκια. Ποιος εἰχε δίκαιον; Ἡ παράθεσις ἀριθμῶν καὶ κεφαλαίων διὰ τοὺς μὴ ἔγκυπτοντας συντελεῖ ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ἐπισκοτίζῃ τὴν κρίσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς θὰ φεισθῶμεν τῶν ἀναγνωστῶν. Θὰ παραδέσωμεν μόνον τὸ τελικὸν συμπέρασμα. Ἀληθῶς διὰ τοῦ ὑποβληθέντος προϋπολογισμοῦ προβλέπεται ἐλάττωσις τῶν ἔξόδων κατά τινα ἔκατομμύρια ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς δαπάνας τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἀλλ' αἱ οἰκονομικαὶ αὐταὶ ἔχουσι μᾶλλον ταμειακὸν παρὰ δημοσιονομικὸν χαρακτῆρα. Μέγα μέρος αὐτῶν προέρχεται ἀπὸ ἐλάττωσιν τῶν ἀποδοχῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Καὶ τοῦτο ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως προβαίνει ἐξ ἀφετηρίας κατ' ἀρχὴν ἐσφαλμένης. Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ὑπαλλήλων κατὰ πάντας τοὺς κλάδους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν δριον. Καὶ ὡς ἔχουσι σήμερον, ἀντιτίθενται καταφανῶς πρὸς τὰς βιωτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας. Τοῦτο εἶναι εἰς τὸν κυρίων λόγων διὰ τὸν δημόσιον δὲν λειτουργεῖ, δπως ἐπρεπεν, ἡ κυβερνήσεις μηχανή. Ἡ ἐπὶ πλέον ἐλάττωσις τῶν ἀποδοχῶν θὰ φέρῃ μὲν κατ' ἀρχὰς ταμειακά τινα ὑπόλοιπα, ἀλλὰ θὰ ἐπενεργήσῃ ἐπιβλαβῶς ἐφ' δηλου τοῦ πολιτικοῦ οἰκοδομήματος καὶ συνεπῶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δημοσιονομικοῦ συστήματος.

Κύριον σημεῖον τοῦ προγράμματος, δπερ εἶχεν δ κ. Δηλιγιάννης ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει, ἡτον ἡ ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους. Καὶ ἐπὶ τούτου τὸ ἔθνος ἀνέμενε οἰκιακὰς βελτιώσεις. Ἀλλ' ἡ προχθὲς διατυπωθεῖσα οἰκονομικὴ πολιτικὴ, καίτοι ἐμπνεούμενη ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς φειδοῦς, περιορίζεται εἰς τὰ συμπτώματα καὶ οὐδαμοῦ θίγει τὰς ἀληθεῖς πληγὰς τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μία ἔξ αὐτῶν, τὸ σύστημα τῶν συντάξεων, δεῖται θεραπείας δργανικῆς. Ἀφ' ἔνδος ἡ δαπάνη ἔξογοῦται ἐπικινδύνως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ἀφ' ἐτέρου ἡ πληθυμῶσα τῶν συντάξιούχων τείνει νὰ καταστῇ κοινωνικὸν ἔλκος. Πολῖται νέοι ἀκόμη, ἐν πλήρει ἀκμῇ καὶ δράσει, σήπονται εἰς τὴν ἀργίαν τρεφόμενοι ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ὁ ταπεινὸς ἀνταγωνισμὸς τῶν κομμάτων διατη-

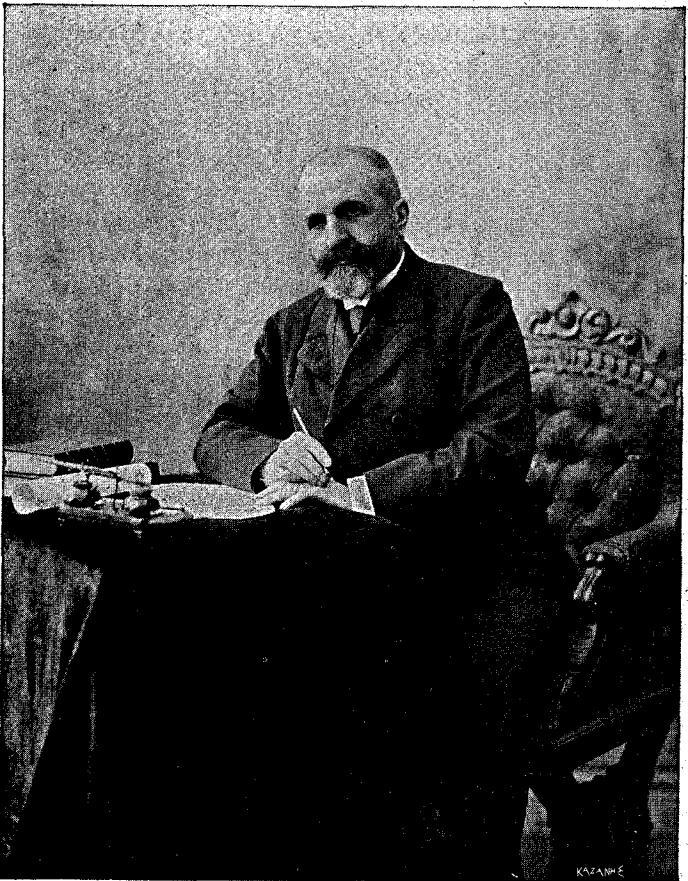
ρει εἰς πολλοὺς κλάδους διπλὰ ὑπαλληλικὰ στελέχη καὶ πολλαπλασιάζει κατ' ἀνάγκην τοὺς συνταξιούχους. Ἡ δργάνωσις τῶν συντάξεων ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ἀσφαλιστικῶν βάσεων, συνδιαζομένη πρὸς σύστημα εὐρυτάτης μονιμότητος τῶν ὑπαλλήλων, θὰ ἡτο μία πτυχὴ τῆς σημαίας τῶν διζικῶν οἰκονομικῶν μεταρρυθμίσεων. Ἀφ' ἐτέρου ἐπεβάλλετο ἡ ἀναθεώρησις τῶν φορολογικῶν νόμων καὶ ἴδια τὸ τελωνειακὸν διασμολογίον. Καὶ τέλος ἡ περικοτὴ πολλῶν ἀστόχων δαπανῶν, μὲ τὰς δποίας ἀπερισκέπτικως ἐπεβάλλουν τὸ κράτος ἡ προηγουμένη κρίσις τοῦ πολιτικοῦ προϋπολογισμοῦ προβλέπεται

τὸν πολλῶν διαστόχων δαπανῶν, μὲ τὰς δποίας ἀπερισκέπτικως ἐπεβάλλουν τὸ κράτος την δικαιοισύνην μέτρου τῆς κατατίθεσης τῶν πρωτοδικείων.

Τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς κυβερνήσεως δὲν ἔθιξεν οὐσιωδῶς τὰ σημεῖα ταῦτα. Ἐδικαιολογήθη ἀληθῶς ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διαστόχων προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἡ νέα κυβερνήσεις, δὲν ἐπήρχεσεν δ χρόνος πρὸς παρασκευὴν τοιαύτης νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀσθενής δικαιολογία! Οι πολιτικοὶ ἀνδρες, ἐφ' δπον μένουσιν ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς, καταρτίζουσι τὰς βάσεις τοῦ προγράμματός των καὶ εἰναι ἔτοιμοι πρὸς ἐφαρμογὴν ἀποτοῦ διὰ τὸ νὰ μὴ χάνωσι πολύτιμον χρόνον. Ἐδήλωσεν δημως συγχρόνως δ κ. Δηλιγιάννης δτι νομοθετικὴ ἐργασία σοβαρὰ ἐπὶ διαφόρων σημείων παρασκευάζεται τὸ πολιτικό τῆς κυβερνήσεως. Καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὐτη εἶναι πάντοτε ἐν βῆμα κεκτημένον πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὅσον σοβαρώτερον χωρήσῃ ἡ ἐργασία αὐτη, τοσοῦτον δ κ. Δηλιγιάννης καὶ ἡ κυβερνήσεις του θὰ κερδήσωσιν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους.

Μετὰ τὸ οἰκονομικὸν ἀνεκοινώθη μίαν ἐσπέραν, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ περιμένῃ, τὸ στρατιωτικὸν πρόγραμμα τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλ' δ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑπελείφθη κατὰ πολὺ τὸν συναδέλφου καὶ προθέρσου του εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν σφυγμῶν τῆς κοινῆς γνώμης. Ὡς ὑπεβλήθη δ νέος δργανισμὸς τοῦ στρατοῦ, δὲν ἀποτελεῖ μόνον κατάργησιν τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, ἣν ἐνεπιστεύθη τὸ ἔθνος εἰς χειρας τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου. Εἶναι δυστυχῶς τι πλέον τούτου. Ἐπάνοδος σχεδὸν κατὰ γράμμα, καίτοι ὑπὸ ἄλλα εὐηχα ὀνόματα, πρὸς τὸ πρὸ τοῦ πολέμου καθεστώς. Ὁπισθόδρομησις πρὸς τὸ τεθλιμμένον παρελθόν. Πλήρης ἐφαρμογὴ τῆς αὐτιδράτεως ἐν τῇ ἔξελλει τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἔθνικῶν ἰδεῶν ὑπὸ τὴν γόησσαν μορφὴν τῆς καινοτομίας. Ἡ κοινὴ γνώμη μὲ τὴν συνήθη εὔστοχον

Νικόλαος Μανουσοκορδάτος

ἀντίληψιν ἀνεύρεν ἀμέσως τὴν οὐσίαν ὑπὸ τοὺς τύπους τοῦ προτεινομένου συστήματος. Καὶ ἡ γενικὴ πεποίθησις εἶναι ὅτι ὡς πρὸς τὴν στρατιωτικὴν πολιτικὴν, ἀντιδέτως τῆς οἰκονομικῆς, ἡ κυβέρνησις δὲν βαδίζει εἰς ὅδον ἀσφαλῆ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΙΓΛΙΟΣ

Νικόλαος Μανουσοκορδάτος

Οταν πρὸ δύο ἔβδομάδων ἐγνώσθη αἰφνιδίως μίαν πρῶταν ὅτι ἀπέθανεν ο Νικόλαος Μανουσοκορδάτος, συγκίνησις πένθιμος διέδραμεν ἀπασιανή τὴν πόλιν.

Πρὸ δὲ τούτου μόλις εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν ἐν Κωνσταντινούπολει ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Μία τῶν μᾶλλον πρωδευμένων ἐπαρχιῶν τοῦ βασιλείου, ἡ νῆσος Ἀνδρούς, ἐναγκαλισθεῖσα ἐκ νέου τὸν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπουσιάζοντα δια-

κεκριμένον πολιτικόν, ἀνέδειξεν αὐτὸν βουλευτὴν διὰ τιμητικωτάτης πλειοψηφίας. Καὶ χωρὶς κάνεις νὰ ὑποκινήσῃ ἢ νὰ ὑποδάλψῃ τὴν ἰδέαν, μία αὐτόματος διαίσθησις παρίστα τὸν ἄνδρα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, ὡς μέλλοντα ταχέως ν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῶν τυχῶν τοῦ ἔθνους. Ἐθεωρεῖτο ὡς νέον τι καὶ ὑγίες συγχρόνως στοιχείον προστιθέμενον εἰς τοὺς παράγοντας τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνδειγμένος ἀντιπρόσωπος τῆς μελλούσης πολιτικῆς κινήσεως, ἥν πάντες ἀσφαλῶς προαισθάνονται. Οἱ θάνατος διέκοψε τὸν παρόντος τὴν δρᾶστν καὶ ἀνέτρεψε δυστυχῶς τὰς προσδοκίας τοῦ μέλλοντος.

Τὸ πανελήνιος ἀνήρ ὁ Μανουσοκορδάτος. Οἱ δημόσιοι βίοι του ἥρξατο ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης νεότητος του. Γραμματεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινούπολει πρεσβείας πρὸ τῆς Μεταπολιτεύσεως, πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει τοῦ 1862, νομάρχης ἐν Κερκύρᾳ ἀπὸ τοῦ 1867

καὶ εἴτα βουλευτής ἐπὶ ἔξ περιόδους μέχρι τοῦ 1882 καὶ διὰ τῆς ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Ἀπὸ τοῦ 1882 εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἔχομειτοσε διαδοχικῶς πρεσβευτής τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις καὶ Πετρουπόλει καὶ τέλος ἐν Κωνσταντινούπολει ἀπὸ τοῦ 1889.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην θέσιν διεκρίθη χυρίως καὶ ἐπέδειξεν ἐπιζήλους διπλωματικὰς ἀρετὰς. Χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐλαττώσῃ τὸ γόνητρον καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, χωρὶς νὰ ὑποβιβάσῃ τὸ ἀξιωμα, ὅπερ ἔχει δὲν Κωνσταντινούπολει πρεσβευτής, ὡς κοσμικὸς ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν χώραις, κατώρθωσε πάντοτε νὰ διατηρήσῃ τὰς φιλικωτάτας τῶν σχέσεων καὶ νὰ είναι παρὰ τὸν Βόσπορον καὶ ἐξοχὴν *persona grata*, τιμώμενος συγχρόνως καὶ ἀγαπώμενος. Ισως δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ φωτεινὰς διπλωματικὰς ἐπιτυχίας. Ἄλλη η μακρὰ ἀθόρυβος καὶ ἐπίμονος ἐργασία του, ἡ εὐχάριστος θέσις, ἥν, καὶ μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ 1897 καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν ψυχρότητα ἐπέτυχε νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἀφήσῃ εἰς τὸν διάδοχον του, ἀποτελοῦσι διὰ τὸν γράμματος τὸ μεγαλείτερον τῶν κατορθωμάτων. Ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν τούτου δισταγμὸς καὶ ἡ ἀνησυχία, μεθ' ὃν ἡ κοινὴ γνώμη προσβλέπει εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ διαδόχου του, καίτοι μέχρι τοῦδε ἀριθμοῦντος μόνον ἐπιτυχίας.

Δ. Λ.

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Η θητεία

Βρέβαια τὰ ἀλέτρια θὰ ἔτριξαν κάπως, ἡ βρέση θὰ εἰπε κάτι χαρούσουν, ἡ καλύβα θὰ ἥνοιξε τὸ υφόρυπλλόν της εἰς τὸ φῶς, τὰ χωράφια θὰ ἐπῆραν δριμὴν βλαστήσεως, εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι ἐλαττώνεται ἡ θητεία τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου κατὰ δικτὸ μῆνας. Ἡ κουσα κάποτε μέσα εἰς τὸν βορρᾶν ποῦ ἐσπρωχνε δύο πυροβολητὰς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αριθμοῦσαν τὰς καταστροφὰς ποῦ ἀφησαν μακράν εἰς τὸ τετράγωνον ἐκεῖνο τῆς γῆς ποῦ λέγεται ἀμπέλι, σκαπτόμενον μόνον μὲ δύο χέρια, ἐκεῖνα ποῦ ἀφτάζει αἰφνιδίως διὰ τὸν στρατολογικὸς νόμος. Ολεθροὶ ἔξιστοροῦντο κάτω ἀπὸ τὸ σκαιὸν καὶ τυφλωτικὸν

γεῖσον τοῦ πηληκίου. Ἔως δτου ἀπὸ μακρὰν ἦλθεν ὁ ἀχός τῆς σάλπιγγος τοῦ στρατῶνος, καὶ ἡ δίηγησις τῶν διλέθρων ἐκόπη, διὰ νὰ χαμοῦν βιαστικὰ οἱ δύο μανδύαι εἰς τὸ σκότος. Ἀπὸ τὴν ἑδὸν Κηφισίας περνοῦν πάντοτε αὐτὰ τὰ δράματα, σιγῶντα, βαρειὰ καθὼς τὸ πάτημα τῆς ἀρβύλας. Καὶ ἐκεῖ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὁκτωβρίου ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τὰ στόματα ποῦ μιλοῦν τόσον πλατειά, τὴν συζήτησιν τὴν ἀτελείωτον διὰ τὸ δύο χρόνια, διὰ τὰ διποῖα ὑπῆρχε κάποτε εἰς τοὺς χρόνους τῆς στρατοφορίας μία παράδοσις πῶς εἶνε τὰ μιαρύτερα χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, πῶς δὲ ἡλιος εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν κινεῖται πολὺ ἀργά καὶ τὰ ὕδρολογια εἶνε νωρίσα.

Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε ἐκείνους τοὺς λεπτοὺς κονδυλοφόρους, οἵ διποῖοι κινδυνεύοντες νὰ θραυσθοῦν μέσα εἰς τὰ χονδρὰ δάκτυλα τοῦ στρατιώτου, ἔγραφον καὶ ξαναέγραφον εἰς μεγάλους κύκλους παράπονα ἐπάνω εἰς τὰ τραπέζια τοῦ παλαιοῦ ταχυδρομείου, μὲ κάτι γράμματα ὡς φασόλια.

Ολα τὰ παράπονα ποῦ είπα, δλαι αἱ παρογγορίαι ποῦ ἔστειλεν ἡ πέννα τοῦ νεοσυλλέκτου ἢ τοῦ παλαιοσυλλέκτου, θὰ ἥσαν βέβαια διὰ τὰ δύο χρόνια. Τώρα, μὲ τὰ νέα στρατιωτικὰ νομοσχέδια, γίνονται δεκαέξη μῆνες. Καὶ ἀρκεῖ διτι γίνονται μῆνες, διτι δὲν είνε πλέον χρόνια, διὰ νὰ κάμη δὲ λιος ταχυτέρους τοὺς κύκλους του μέσα εἰς τὸν καιρὸν τῆς θητείας, διὰ νὰ είνε δὲ πτηλοχίας δλιγότερον τύραννος, διὰ νὰ λάμψουν ἀπὸ φαιδρότητα ἐκεῖνοι οἵ τυφλοὶ θάλαμοι μέσα εἰς τοὺς διποῖους τὴν νύκτα 50 ἀναπνοαὶ ἀνεβαίνουν καὶ κατεβαίνουν μὲ πλάτος καὶ βάθος στεναγμοῦ. Χιλίων εἰδῶν ἀμαρτίαι τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας ἔδωσαν εἰς τὸν κληρωτὸν τὴν ἔννοιαν τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ μέσα εἰς τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας. Οταν ψαλλιδισθοῦν τὰ δεύτερα, δ πρῶτος κάνει χρονικὸν ἔδαφος κυριαρχίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πυροβολητῆς πρὸς τὰ περαπλήγματα, τὸν διάλογόν των πῶς ἡμπορεῖ νὰ περάσουν δυὸ χρόνια ὑπηρεσίας. Αλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ τὰς ἀμαρτίας δύο εἰνε αἱ πλέον μεγάλαι καὶ αἱ πλέον ἐπηρεαστικαὶ. Ο ἄγριος ἐπιλογίας καὶ τὰ δύο χρόνια τῆς θητείας.

φεύγουν τὸν ἡθικὸν αἰμωδιασμὸν τοῦ στρα-
τιώτου, ἔκεινον ποῦ προκαλεῖ ἡ μακρὰ θητεία.
· Ἡ Αὐστρία ἡμπορεῖ νὰ βασανίζῃ τοὺς ὅπλι-
τας τῆς μὲ τριῶν χρόνων ἀγρίαν θητείαν, καὶ
νὰ μᾶς πέρονη μάλιστα ἀπ' ἐδῶ τὸν κ. Κρέμεσερ,
τὸν διευθυντὴν τῆς ὁρχήστρας, τῆς Μουσικῆς
Ἐταιρίας, διὰ νὰ τὸν ὑποβάλῃ εἰς ἔκτακτον
τετράμηνον καθοισμὸν καζανιοῦ. Μία μικρὰ
Ἐλλὰς ὅμως ποῦ δὲν εἶνε Αὐστρία καὶ εἶνε
μόνον Ἐλλάς, ποῦ πρέπει ὁ στρατιώτης τῆς
νὰ θέλῃ μόνος του νὰ πολεμήσῃ, ὁ δὲ ἀνώ-
τερος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸν διατάξῃ νὰ θέλῃ,
πρέπει νὰ κανονίσῃ ἄλλως τῆς δουλειές της.
· Ἐκτακτος κλῆσις ἥλικιῶν, τετράμηνα γυμνά-
σια.... Μάλιστα. Αὐτὸ διαφέρει. Ἀλλὰ δύο
χρόνια στρατῶνας, δύο χρόνια ἐπιλογίας, δύο
χρόνια ἀνεμόδαρμα εἰς τὴν σκοπιὰν τῆς στέγης
τῶν φυλακῶν τοῦ Ρίου, ὅλα αὐτὰ εἶνε ἐμπενύ-
σεις διὰ νὰ γράφωνται μὲ τὸ μολύβι ἐπάνω εἰς
τοὺς τοίχους τῶν στρατώνων καὶ τῶν φυλακείων
οἱ πικρότατοι ἔμμετροι συλλογισμοί:

"Evaς Γεννάοης πέρασ-

Mà πρέπει νάροθη μ' ἄλλος!

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΞ ΛΦΟΡΜΗΣ της «Φιλολογικῆς Ζωῆς» τοῦ προ-
ηγουμένου τεύχους τῶν «Παναθηναίων», ὁ ποιη-
τὴς καὶ συνεγράψ μας κ. Κωστής Παλαμᾶς μᾶς
ἀπέστειλε τὴν κατωτέρῳ ἐπιστολήν τὴν ὅποιαν προ-
θύμως δημ. ιστεύομεν.

Φίλε κύροις Μιχαηλίδη

Στὸ περασμένο φύλλο τῶν «Παναθηναίων» μίλησε^φ δ. κ. Σενόποιος γιὰ τὸ νεοτύπωτό βιβλίο τοῦ κ. Ψυχάρη μὲ γρώμας καθαρότητα καὶ ἀταραξίαν, ἄξια τοῦ κορυτικοῦ καὶ εἰδίᾳ τῷ ἀναφορᾷ ἐκεῖ καὶ τῷ ὄνομᾳ μον. Ὁ κ. Σενόποιος γράφει πᾶς ἀλλοτε «διευστραγήθη» δι' ἐκτενοῦς ἄρθρου, δημοσιευθέντος εἰς τὴν «Ἐφημερίδα», κατὰ τῆς ἀνελευθέρας ὑποταγῆς ἐνὸς ποιητοῦ, ἐνὸς δημιουργικοῦ συγγραφέως εἰς τὴν ἀποκλειστικῶς, τὴν κημικῶς καθαρά ὀργάνως δημοτικήν γραμματικήν, τὴν δοτούσαν ἐνοοῦσε τὰ ἐπιβάλλε τὸ συγγραφεώς τοῦ *(Ταξίδιον)*.

Η ἀλλήθεα είναι πᾶς ὑπάρχει στὴ φιλολογικὴ «Εστία» τοῦ 1894 πολύσηπλον ἄρθρο μον «Ἡ μετάφρασις τῆς „Υπατίας“». «Ἡ „Υπατία“ είναι τὸ ἔξοχο ποίημα τοῦ Leconte de l'Isle, μεταφράσμένον ἀπὸ μένας πάπιος λόγους ἐγγυῶν τὸν στὸν „Ἀστον“ γὰρ τὴν μετάφρασην, καὶ ἀναγκασμένος βρέθηκα νὰ ἐκβέσων πλατύτερο πᾶς ἐποοῦντος τὴν μετάφρασην τῶν ποιητῶν, καθὼς καὶ στοχασμούς μον κάποιους γιὰ τὸ ουθὺδὸ καὶ γιὰ τὸ στίχο, γιὰ τὴ γλώσσα καὶ γιὰ τὴ γραμματικὴ. «Υπάρχει καὶ δεύτερο ἄρθρο μον, συνημμέτερο, στὴν „Ἐφεμεδόδα“ (29 Ἰανουαρίου 1895) «Ἡ ποιητὴν γλώσσα καὶ δὲ Ψυγγάδην».

Μέσα και στὸ δυό μον αὐτὰ πεζογάρματα, σιφατώ-
της πάγτα τῆς ἐδυτικῆς γλώσσας προβάλλα, μὰ πολὺ φυ-
λαχικά, μὲ δισταγμούς και ἀπορίες γεννημένες ἀπὸ τὴν
ἀρχὴ ποῦ καθιερώνει δ. κ. Ψυχόδης στὸ μεταχείουμα
τῆς γλώσσας.

Καὶ τοῦ πολὺστηλον τῆς Ἱεροτελείας καὶ τοῦ πιὸ λιγόλογον τῆς Ἱερημεροβίδος, ἀρρέφουν ἡ οὐσία εἶναι, ἀπάνω κάτω, ἵδια μὲ τὴν γνώμην ποὺ ἔχειται λόγῳ δ. κ. Ξενόπουλος ὅς πρός τὸ μεταχειρίσμα τῆς γλώσσας στὸ περασμένο φύλλο τῶν *Παναθηναϊκῶν*.

”Ομως ἀπὸ τότε χρόνια πέρασαν. Καὶ ἀπὸ τότε ἡ ἱδέα μου τράβηξεν ἀγάλμα ἀγάλμα κάποιο δρόμο, καὶ, — τί παράξενα! — σταυράτησε στοῦ ἰδίου τὸ σημεῖο πού στέκονταν δύοδοι. Σενόπουλος, τὴν ἐποχὴ ποὺ λέει σας «εὑμεθα δῆλοι ὡς θαυμώμενοι» ἀπὸ τὸ νέον φῶς. ”Έτσι, δρόμοις μας, ὡς ποὺς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἶναι ἀντίθετος. Σεκίνησερ δὲ φίλος κρατικὸς ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ γὰρ νὰ φτάσῃ στὸν ἀναρχικὸν αὐτὸν ἐκλεκτισμὸ δὲν τοῦ βούσιον αὐτὴ τὴν ὄψη ἀλλοῦ ονόμα: μὰ πρέπει νὰ τὸ μολογήσω πῶς δύοδοι τοῦ ἀναρχικοῦ αὐτὸν ἐκλεκτισμοῦ εἴναι κηρυγμένοι, ἀνάμεσα στοὺς μέτριους καὶ στοὺς ἀσήμαντους, καὶ μερικοὶ λογοτέχνες τῆς πρώτης γραμμῆς. Δὲ φορτίζω. Κ’ ἑγὼ ἔκπινας ἀπὸ τὸν ἀναρχικὸν αὐτὸν ἐκλεκτισμὸ γὰρ νὰ φτάσω — δέν ξέρω ἀν ἔφτασα στὸν ἐνθουσιασμὸ μὰ ἔφτασα νὰ βάλω κατάβαθμα μίδσα σὺν συνειδήσῃ μον πῶς ποδὸ τοῦ χρέος μου · ὡς δημιουργικοῦ συγγραφέων εἴναι νὰ ὑποτάξω τὴν δύσια μου «δημιουργικότητα» «εἰς τὴν ἀποκλειστικήν, τὴν γηικώδην καθαρόν δημιουργικήν νοοματικήν τὴν δύσιαν ἔνοπλην ἀπεβίωσην τοῦ

Ταξιδιού», δι συγγραφείν». Άνελε ενθερος; καθέ αλλο. Μάλιστα τώρα αισθάνουμε πως είμαι πιο έλευντερος, ποιού λόγωτου από μερικά τοικίδια, από μερικές άμφιψη-λίες, από κάποιους φόβους. Η έποταγή δεν έγινεν από μας δύρχης καὶ δὲ φανερώθηκεν ἀκόμη ὅλοληρη. Γίνεται διλογία. Γίνεται κάθε φορά ποῦ πάει τὴ σκέψη από τὴ θεωρία στὴν ἐνέργεια ή καρδιά. Τὸ ποδῶ τῆμα πρός τὴν ἀγάπη μας ἀλλήθευει εἴναι νὰ τὴν ἀνάγνωσίς την ἀλήθευειν αντί. «Απὸ τὴ μεγάλη γνώση ἡ μεγάλη ἀγάπη». ὁ μέγας Λεονάρδος. Νιαβίντης τὸ εἶτε. Καὶ δια κατεῖς ἀγαπάει δεν τοῦ φτάνει νὰ τὸ θεωρῇ μονάχα· θέλει καὶ τὸ ζῆται θεωρία καὶ πράξη δεν είναι καὶ τόσο χωρι-σμένα διό φαίνονται. Μέσα στὸ φῶς είναι φλόγα, καὶ ἡ φλόγα είναι φῶς.

Νομίζου πώς δύναται μια απόμενη νάνη συμπληρωσώ
δύναται πρός τὸ ζήτημα τοῦτο, θά μια δοθῆται εἰκασία νάνη τὸ
έργον στὴν απόκρισιν μων πρός τὴν καλοστόχαστην «Ψυ-
χολογικὴ καὶ πρακτικὴ ἔρευνα», τῆς γλώσσας μας ποῦ ἀ-
νοίγειν τὰ «Παναθήναια».

12 τοῦ Φλεβάρη 1903.

ὅλος πρόθυμος
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΗΝ 4 Δεκεμβρίου ἀπέθανε ὁ αὐτοτιακὸς ποιητὴς Τερόνυμος Λόδομ 81 ἑτῶν. Ήταν τὰ ἔργα του βασιλεύειν ἡ μελαγχολία τὴν ὃποιαν ἄπαλύνει μία ἀπελπισμένη ὑποταγή εἰς τὴν τύχην Κυρία ἀφοροῦ ἡ τῆς μελαγχολίας καὶ του πεπισμού του εἶναι ἡ ἀσθενεία ἡ ὅποια τὸν κατέλαβε δεκαπενταετῇ καὶ ἡ ὅποια μετά τίνα ἔτη τοῦ ἀφῆσε τὴν ὁρασίαν καὶ τὴν ἀκοήν. «Ἐγράψε ποιήματα, φιλολογικάς κριτικάς, μυθιστόρημα, διηγήματα, φιλοσοφικά καὶ ἄλλα. Ὅπηρεν ἐν τοῖς τῶν κυριωτέων καὶ διαιρετεόρων συντακτῶν τὸν «Βιενναίον Ἐσπερινού Ταχυδρόμου». Αἱ φιλολογικαὶ κριτικαὶ τοῦ Λόδομ διακρίνονται διὰ τὴν λεπτότητα τῆς παρατηρήσεως. Εἰς τὴν μονότονον χωρὴν ποῦ τὸν εἶχε καταδικάσει τὸ πάθημά του ἥλθε ὡς παρηγορός σύντροφος μία γυναικα, ἡ ὅποια τοῦ προσέφερε τὴν μεγάλην καρδιὰ της καὶ τὴν ὅποιαν δὲ Λόδομ ἐνυπεύθυνθ. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆς γυναικὸς ἀνῆκε καὶ τῶν θυνταρέων τὰς ὅποιας τοῦ ἔδωσαν δὲ

γάμος του, πόσον δύσκολος, ίσως ἀδύνατος, θὰ
ἡτο ἡ ζωή του και πόσον ἀπαισ οδοιώτερον τὸ
ἔργον του.

«ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΟΘΥΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ», τὸ τελευταῖς ἐκδοθὲν βιβλίον του. ὁ Γουλέλμος Οὐδὲ μᾶς δίδει τὴν εἰκόναν ἐνὸς νέου, ὅστις φεύγει μακράν τῆς ἔρωμενῆς του καὶ μόνος πεθαίνει εἰς ἑνα ἡμερῶν τησ. Κάτι ἀλλο λειπει ἐν τούτοις ἀλι τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωας του ὄχιο ἔφως πλέοναλλ' ἑνα ἀγγωναστον ἰδανικόν, τὸ διοτὸν ποθει, διὰ τὸ διοτὸν νοσταλγεῖ, ἑνα ἀπραγματοποιήτον ὄνειρον ἴσως. Καὶ πεθαίνει εἰς τὰ πρόδυνα τῆς ζωῆς ἐν ᾧ ἡ ἀγαπητή του ἔρχεται νὰ τὸν ὅδη γῆσῃ εἰς τὴν ὄνειρυμένην Βενετίαν. Μία ὑποταγὴ ἥρεμος χαρακτηρίζει τὸ βιβλίον. Ή γλώσσα ὡραία. Καὶ τὸ στολήζουν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας ἀνάμηνησις, ποῦ λικνίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ νεσταλγοῦ καλλιτέχνου.

ΕΙΣ ΤΗΝ „KYANHN EΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ“ δημοσιεύονται ανέκδοτοι επίστολαι του Βαδελαίου, τοῦ δόπιου τοῦ ἔργου ἐποκάλεσε τόσον θύροβυν καὶ τόσους ἀντιθέτους γνώμας, καὶ ἡ φήμη του δὲν ήμπορεσε νὰ υπερβῇ τὰ δρια τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ὀλίγων.

Είναι τόσον ἐνδυμάφερουσα καὶ τόσον στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὴν τέχνην ἡ Ἰωὴ τοῦ ποιητοῦ, ὃστε κάθε πληροφορία συλλέγεται μὲ στοιχεῖ, φωτίζουσα τὸν καλλιτέχνην καὶ τὸ ἔργον του. Μεταφράζουμεν μίαν τῶν ἐπιστολῶν τούτων χάριν τῶν ὀνταγωνιστῶν μας.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐγράφη τὴν 13 Οκτωβρίου 1864 ἐκ
Βελγίου ὅπου τότε διέμενε, 3 ἔτη δηλ. πρὸ τοῦ θανά-
του τοῦ ποιητοῦ.

«Ο χειμώνας ήλθε ἔξαφνικός. Ἐδῶ, δὲν φαίνεται ή φωτιά, μέσα στές κλειστές θερμάστρες. Ἐργάζομαι χασμάνενος—ὅταν ἐγγάζωμαι. Φαγτασθήτη τί υποφέρω, ἐγώ, εἰς τὸ δόπιον ή Χάρβη φαίνεται μαύρη καὶ λιμῆν ἀμερικανικὸς ἔγχος ποῦ ἐπωτογνόριστο τὸ νερό καὶ τὸν οὐρανόν εἰς τὸ Βορρά, εἰς τὰς τάς νήσους Βουρβώνα καὶ Μαυρίκιον, εἰς τὴν Καλκούταν, τί υποφέρω εἰς ἔνα τότον δόπιον τὰ δένδρα είναι μαύρα καὶ τὰ ἄνθη δὲν ἔχουν κανένα ἄφωμα! Ός πρός τὴν μαγειρικήν, θά ίδητε, διτὶ τῆς ἀφρίδωσα μερικάς σελίδας τοῦ μικροῦ μου βιβλίου. Καὶ ἡ συνομιλία, ἡ μεγάλη, ἡ μόνη εὐχαριστησις τοῦ ἀνθρώπου! ήταπορεῖς νά διατρέξῃς δόλον τὸ Βέλγιον, χωρίς νά έργης ἔναν ἄνθρωπον νά σοι διμήληση. Πολλοὶ ἔσπευσαν νά ίδουν, μὲν περιγγειαν κάχηδων, τὸν ποιητήν τῶν «Ἀνθέων τοῦ Κασού». Ο ποιητής αὐτῶν τῶν «Ἀνθέων» βεβαίως θὰ ξηναί τίποτε τερατωδῶς ἀλλόκοτος ἄνθρωπος. «Ολο ἀντὸ τὸ σκυλολόγι μ' ἔ

πήρε δι' ἑνα τέρας και ὅταν εἰδαν ὅτι εἴμαι ἀπαυγῆς,
σῶφρον και εὐπρόσθιγος, και ὅτι ἀπεχθάνομαι τους
ἔλευθερόδρομας, τὴν πρόδοσον και δόλας τὰς σημειο-
νάς ἀνοησίας, ἀπεφάνθησαν — τὸ δύποτετο — ὅτι δὲν
εἴμαι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου μου Τί κωμική σύ-
χσις μεταξὺ τοῦ συγγραφέως και τοῦ ἀνθρώπου ! Τὸ
καταραμένον αὐτὸν βιβλίον — διὰ τὸ δοπῖον πολὺ ύ-
περηφανεύομαι — εἶναι λοιπὸν πολὺ σκοτεινόν, πολὺν
ἀκατάληπτον ! Θὰ ὑφίσταμαι ἐπὶ πολὺν τὴν ποινήν μου
που ἔτολμησα νῦν χωραφίσω τὸ κακόν με κάποιαν
ἴδιοισιν.

„Αλλως τε, πρέπει νά διμολογήσω ότι από 2 ή τριῶν μηνῶν ἄφησα ἐλεύθερον τὸν χαλινὸν εἰς τὸν χαρακτῆρα μου, ότι αἰσθάνομαι ίδιαιτέρων ἀπόλαυσιν νά φαίνωμαι αὐθάδης, ίδιοφυῖα εἰς τὴν ὅποιαν ἔξεχω, ὅταν θέλω. Αλλ' ἐδώ δὲν ἀρκει τούτῳ, πρέπει νά ήσαι βάναυσος διὰ νά σ' ἐννοήσουν.

τόπος καθ' ὅλοις λεγόνται βάρβαρος, εἰμιστι ἀναγκασμένος τώρα ν' ἀναγνωρίσω ὅτι ὑπάρχει τόπος βαρβαρότερος ἀπὸ τὴν Γαλλίαν.

« Τέλος πάντων, είτε ενδεδμώ ἀναγκασμένος νὰ μεινά ἐδῶ χρεωμένος, είτε ἀναχωρήσω εἰς Ὄνφλεο, θὰ τελειώσω τὸ μικρὸν αὐτὸν βιβλίον, τὸ δόπιον, ἃς Θό το εἰπώ, μὲ ἔκαψε νὰ ἀκονίσω τὰ νύχια μου. Θά τὰ ματακειρισθῶ ἀργότερα. Εἶναι ποδώτη φορά ποῦ ἀναγκάζομαι νὰ γραψω βιβλίον καὶ δοκιληρίαν εὐτρόπελον, κωμικὸν συγχρόνως καὶ σοβαρόν, καὶ δουν θέλω ἀπὸ νὰ διμιλήσω δι’ ὅλα. Εἶναι ὁ ἀποχωρισμός μου ἀπὸ τὴν σημειωτὴν βλακείαν. "Ισως ἐπί τέλους μὲ ἔννοήσουν.

« Ναι, πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς Ὄνφλεο. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ίδω τὴν μητέρα μου, τὸ δωμάτιόν μου καὶ τὰς συλλογάς μου. "Ἐπειτα, ἡ μητέρα μου μοῦ γράφει μυσολογία, καὶ ἀπέχει μὲ σωφροσύνην ποὺ μὲ ἔνοχλει, νὰ μοῦ κάμῃ παραπτήρεις. σὰν νὰ ἐφοβεῖτο νὰ καταχρασθῇ τὴν ἔξουσίαν της κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη, μὴ τύχῃ καὶ μοῦ καταλίπῃ πικρᾶς ἀναμνήσεις".

ΘΕΑΤΡΟΝ

Ο ΑΛΛΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ, τὸ τελευταῖον κοινωνικὸν δρᾶμα τοῦ Μαρκιζίου Δονναί, τὸ παρασταθὲν εἰς τὴν «Γαλλικὴν Κοινωδίαν» εἶναι κατὰ τὸν γάλλον κχειτικὸν Beauvoureg τὸ ἰσχυρότερον δρᾶμα τοῦ δραματικού τούτου.

‘Η Κλαίση, ἐρωμένη τοῦ Φρεδιέρ, τὸν δοποῖον εἶχε γνωσίσει πρὸ τοῦ γάμου τῆς, ἔχει κόρην εἰς ἡλικιαν ὃντου σκέπτεται νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ. Οὐ Φρεδιέρ συμπαθεῖ πολὺ τὴν κόρην τῆς ἐρωμένης του. Καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγαπᾷ τὸν Φρεδιέρ, ἐλπίζουσα νὰ γνήσιο σύζυγος του. Λλλὴ τύχη τῆς ἀποκαλύπτει ἔξαφνα, διάτινος ἀγνώστου, τὰς σχέσεις τῆς μητρός της καὶ τοῦ Φρεδιέρ. Ή Μαγδαληνὴ πάσχει, ἀλλὴ ἡ αἰτία μένει ἀγνωστός, σημεῖον ἡ Κλαίση ἀνακαλύπτει τὸ μυστικόν της μεσαὶ εἰς τὸ λεύκωμα τῆς κόρης της ὃντου ἡ Μαγδαληνὴ γράφει τὰς σκέψεις της. Ή Μαγδαληνὴ ἀναγκάζεται νὰ διμολογήσῃ εἰς τὴν μητρόα της δῖτι εἰχεναι ἀκούσει. Ή Κλαίση διαφεύδει δόλα καὶ ἡ μητρόκη της στοργή τὴν κάμειν νὰ τῆς ὑποσχεθῇ τὸν Φρεδιέρ. ‘Ἐκχεταὶ εἰς τὴν ἐπομένην σκηνὴν ὁ Φρεδιέρ εἰς τὸν δοποῖον ἡ Κλαίση δύμιλει σοβαρῶς. Οὐ Φρι διέρ διμολογεῖ τὴν πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν ἀγάπην του. Καὶ ὁ ἔρως τότε ἀναφαίνεται κυριαρχός πρὸς στιγμήν, ζῆτος τούτου. Η στιγμὴ αὐτὴ συγκινεῖ βαθέως καὶ λάμπει ἀπὸ ἀλλήθευτα. ‘Αλλὴ ἡ Κλαίση κατευνάεται ὀδίγον καὶ ὀδίγον καὶ λέγει εἰς τὸν Φρεδιέρ τὴν ἀπόφασίν της. Καὶ ἐνῷ δὲ Φρεδιέρ θέλει νὰ ὅμιλήσῃ, ἔρχεται ἡ Μαγδαληνὴ καὶ φαίνεται καὶ αὐτὸς συγκατανεύων εἰς τὸν νέαν του.

γαμού του.
Τό δοράμα ἔχει παιθητικωτάτας σκηνών. Ἰδίως είς τὴν ἔξομαλόγησιν τῆς Ἔγλοτυπίας τῆς Κλαίρης πρόδια τὸν ἔραστήν τηγάν, καὶ πάστε πρόδια στυγμήν ληρούνει τὴν μητρικήν στοργήν καὶ νικᾷ ὅ ἐρως, δλη ἡ αἰθουσα τοῦ οὔτεπον ἀγέλλυθη είς δάκουνα.

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΕΡΒΙΕ, ἡ μόνη Ἰωας σύγχρονος δοα-
ματική κορυφὴ τῆς Γαλλίας, ἐδραματοποίησε ἐν
Ιστορικὸν γεγονός τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. τὴν
ἡραΐδα Τερουάν Μερικούν. Ἡ Τερουάν νεατάτη, ἀνα-
τραφεῖσα εἰς γαλλικὴν μονήν, κατέλιπε τὸ χωρὶς τῆς
διὰ νὰ φιρθῇ εἰς τὴν ἑλεύθεραν ζωὴν, πρῶτον εἰς τὴν
Ἀγγλίαν, κατόπιν εἰς τὸ Παρίσιο. Ἐδῶ ἐγνώρισεν ὅλους
τοὺς ἔξεχοντας ἄνδρας τῆς ἐπαναστάσεως τοὺς διοίσους
ἐδέστη παρ' αὐτῇ καὶ τῶν ὅποιων αἱ ἰδεῖαι τὴν ἐνθύ-
σίαν. Καὶ τὸ βαθὺ ξεπουλεύει, κατὰ τὴν παραδοσίαν τῆς

Βασιλίης και εἰς δὲ τὰ μεγάλα συμβάντα τῆς ἐπανάστασεως, ἐνδυμένη ὡς ἀμάξιν, μὲ τὸ πιστόλι εἰς τὴν μέτρην και τὸ ξῖφος εἰς τὸ πλευρόν, ἐνθουσιώδης, περικαλλής, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου ὕρμησεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πλήθους τῶν γυναικῶν εἰς τὰς Βερσαλλίας· Ὁ λαός τὴν ἀνευφῆμει καὶ τὸ ὄνομα «δράσια ἀμάξιν τῆς ἐλευθερίας» ἐφέρετο εἰς δόλων τὰ κεῖμα. Ἀλλ ή στάσις της αὐτῇ ἐποροκάλεσε μετ' ὀλίγον τὴν καταδίκην της και διετάχθη ἡ σύλληψις της. Καταφεύγει εἰς Λιέγην. Εκεῖνην κατηγορεῖται ως θελήσασα νά ἐπιβουλευθῆ τὴν ζωὴν τῆς Μαρίας· Ἀντονανέττας και συλλαμβάνεται υπὸ τῶν Αὐστριακῶν. Ὁ αὐτοκόρατω Λεοπόλδος δύως τῆς ἀποδίδει τὴν ἐλευθερίαν της και ή Τερουνάν ἐπιστρέφει εἰς τὸ Παρίσι. Εἶμεντα εἰς τὸ 1792. Η Τερουνάν ἐνθυσισμέζει και πάλιν τὰ πλήθη και τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων τῶν προσοτείων βασίζουσα κατά τοῦ Κεραμεικοῦ. Ὁ Συλώδος τις είχε γράψει ἔναντιον της και τὴν ὄνόμαζε μὲ τὰ χριδαύτερα ἐπίθετα, εὑρέθη ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν δρόμον της. Η Τερουνάν φίλεται ἐπάνω του και μετ' ὀλίγον τὸ πλήθος τοῦ φρονεῖν. Τῷρα ή ηρωΐς συντάσσεται μὲ τοὺς Γιροδίνους. Ἀλλά τὸ τέλος της πλησιάζει. Ενῷ εὑρίσκετο εἰς τὸν κῆπον τοῦ Κεραμεικοῦ, αἱ γυναικες τοῦ λαοῦ, τῆς ἔναντιος μερίδος, τὴν περιοικαλώνουν, τῆς ἀφαιροῦν τὰ ἐνδύματα και τὴν μαστιγώνων δημοσίᾳ. Η Τερουνάν μάχεται ἀπηλπισμένη και δταν τέλος τὴν κατέλιτον ἥτο τρελλή. Εἰς τὴν Σαλπετριέδην, διπού τὴν περιποιήθησαν, ἀνέλαβε τὰς φρένας. Ἐκεὶ και ἀπέθανε.

Περὶ τὴν ἡρωῖδα αὐτῆν, τὴν ἐνθουσιώδη καὶ παράφορον, τῆς ὄποιας τὸν ρόλον ἔπαιξε ἡ Σάρα Βεργιάνα, ἐπλέξεις τὸ δρᾶμα τῆς μεγάλης ἐποχῆς τοῦ 89. Ὁ Γάλλος δραματικός Περὶ τὴν κόρον αὐτῆν, τῆς ὄποιας ἡ ζωὴ μετέχει τῆς πραγματικότητος καὶ τοῦ μύθου, ἐδοκιματοποίησε τὰ συμβάντα καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπαναστάσεως. Τὸ δρᾶμα ἐκριθῆ ἐνθουσιώδως. Τὸ σύνολον ἀξίον θαυμασμοῦ. Ἡ δὲ τελευταία πρᾶξις ἀπαράμιλλος, ἀξία τοῦ Σαιξηπηροῦ, ὅταν ἡ Τερρούν κλειστομένη εἰς την Σαλπετριέρην ἐπικαλεῖται τὰς σκιάς τῶν συντρόφων της Δυτικόν, Μαράτου, Ροβεστιέρου, οἱ ὄποιοι ἀπέθανον ὑπέρ μιᾶς κοινῆς ἱδεας.

ΔΙΑ ΤΟ ΔΡΑΜΑ τοῦ Γόρου, «Εἰς τὸ Τέναγος» τὸ δύοιον παρεστάθη πρὸ ἑνὸς περίπου μηνὸς εἰς τὸ «Καλλιτεχνικὸν Θέατρον» τῆς Μόσχας γράφει ἐπὶ λέξει ὁ Ρώσσος κριτικὸς Ρακάνιν: «Εἰς τὴν Μόσχαν εἰχαμεν χθὲς γεγονός τὸ δύοιον πρέπει νὰ μηναγραφαφ. Τὸ γεγονός αὐτὸν εἶναι ἡ ἀπίστευτης, ἡ ἔκτακτος ἡ μοναδικὴ ἐπιτυχία τοῦ Μαξιμού Γόρου διὰ τοῦ δράματος του «Εἰς τὸ Τέναγος» ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Θεάτρου. Τὸ ὄνομά του γεγονός, διότι ἡ νέα νίκη τοῦ «ἐνδόξου Μαξιμού» είληται ἡ μεθυτὴ φιλολογικὴ ἐπανάστασις.». Ιλλαγὴ αἰσθητικῆς. «Ασπρισα εἰς τὸ θέατρον ὡς κριτικὸς καὶ στοιχικός, ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ ποτέ, ἔως τόρα δὲν ταρευερέθην εἰς τοιαύτην ἐπιτυχίαν μᾶς πυραστάτες καὶ ἑνὸς συγγραφέως ἡτο ἡ ἀποθέωσις νέου ὄγουν καὶ νέας σκέψεως φιλολογικῆς. Ο Μαξιμόρκου, αὐτὴν τὴν φρονάν, ἔδειξεν ὅτι εἶναι ισχυρός νύριος τῆς σκέψεως.

Συνέβη κάτι ἐντελῶς ἀκατανόητον. ἔξακουλονθεῖται Ρακάννη, κάτι τὸ ὅπιον χθὲς ἀκόμη δὲν ἤμπορούσαμεν νὰ πιστεύσωμεν: η γησία ζωὴ ἔξεπασε ἀνάν ενας μεγάλος κείμαρρος εἰς τὴν σκηνήν, καταρτίσουσα ὅλα τὰ κατά συνθήκην, ἀπορρίτουσα μαθών δλα τὰ προσχήματα, καὶ καλύπτουσα μὲ σκλητὰν καλλιτεχνικὴν ἀλήθειαν ὅλον νὸ σαφωθὲν μέρος. Εφαίνετο ὥσαν νὰ ἔπαινος ὑφιστάμενον τὸ παλαιὸν ἑατρὸν. Ἐσκύσθη ὁ πέπλος καὶ τὸ γέον θέατρον

КАЛАИТЕХНИА

ΗΝΟΙΕΙΣ ηδη προ την επείσιαν "Εκθεσις τῶν ἔργων τοῦ Λιμνίου Λούηρος εἰς τὴν παλαιὰ Πινακοθήκην τοῦ Μονάχου". Οὐδέποτε δέ τότε οὐδεὶς τὸν ιδρυτὴν τῆς Σετοειδὸν τῆς βασιλικῆς πρωτεύουσας καίτοι δὲ οὐδεὶς ποτε δέν ήκολούθησε τὸ ειδός αὐτὸν τῆς τέχνης τῶν συναδέλφων του. Οὐδέποτε, δῆτις ἀπέθανε πρὸς ἑνὸς ἔτους, ἵτοι ιδίως τοπιογράφος καὶ ὡς τούτοις πρέπει νά κριθῇ, εἴτε ἀντιγράφων τὴν φύσιν κατὰ τὰ πρώτα καλλιτεχνικά του βήματα εἴτε ἐμπειρόμενος ἐξ αὐτῆς καὶ δημιουργῶν, ἔργα πρωτότυπα.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΣ ξετέθη : ις Γενεύην σχέδιον τοῦ μνημείου τοῦ ἀνεγερθησόμενου εἰς τὸν Φρειδερίκον Ἀμιέλ, ὑπὸ τοῦ Ἐλβετοῦ γλύπτου Μεδεοχάσσοντος. Τὸ μνημεῖον διακρίνεται διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν καλλινήν του, ἐμπνευσμένον ἀπὸ ἔνα πατριωτικὸν στάσια τὸ δόπιον συνέθεσεν εἰς στιγμὴν ἐνθουσιασμὸν ὁ Ἀμιέλ. Καίτοι ὁ γλύπτης ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ Ἀμιέλ, ὁ Ἐλβετὸς συγγραφεὺς δὲν παύει νὰ ἔναι φιλόσοφος καὶ ἴδιως συγγραφεὺς, τῶν « Ἀποσπασμάτων ἡμερολογίου » τὸ δύοιν τὸν ἐδημοσιεύθη μετά τὸν διάνατον του καὶ κατέστησε τὸ ὄνομά του γνωστόν.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «La Plume» ἀφιερώνει μελέτην εἰς τὸν Ὀλλανδὸν ζωγράφον Μέλχερο, ἐπ' εὐαιρίᾳ τῆς ἐν τριάκοντα περίπου ἔργων του ἐκθέσεως, τὴν ὅποια εἶχε διοργανώσει εἰς τὴν δλλανδικὴν πόλιν Δὲλφτ πρὸς διήγουν μηνῶν.

Ο αρρενογάφος ανάτοξεν είς τὴν πρώτην περίοδον τῆς τέχνης τοῦ Μέλλεκχου - είναι ήδη νεώτατος, 35 ετῶν - γράφει μὲ άληθινήν εὐχαριστησιν διὰ τὰ σπι-

ποῦ ἐξωγράφικε, τές μικρὸς χωρικὲς τῆς Ζη-
ανδίας, τές βαρούσιες του ἐπάνω στὸ καθαρὸν και-
λαζόνιο νερό, τὰ μικρούσια κάρα του καὶ τὰ γεφύ-
ρια, τόσον παράξενα εἰς τὸ σχῆμα καὶ μὲ τόσον ζωγρά-
ψιώματα τοὺς πυργίσκους ποῦ τὰ καπιτανάκια των ἔ-
πιστροφῶν τόπους κατεστρέψαντα, ταῦτα

στιλφον τοσον χαρων και εις τον ηλιον αστε ιχυνετο σχεδιον ο ήχος των. Μικραι, μικροδιταυ εικόνες, πούν επερπε τας κυττατές εκ του πλησιον δια και πλολαύσης ο δολοκλήρου ολην την δροσερότητα και άπλοτητά ων. Εις αυτάς τας εικόνας, γράφει, είχα ιδει την φραίαν Σηλανδίαν, ζωντανήν αναπαγάστασιν του εσαιώνος, γεμάτην από χρώμα και ηλιον και ποιητικού πού την εβλεπα δια πρώτην φοράν τόσον μαευτικήν Σάν έννας κόσμος πειδικός, ο δόποιος έν του σύντοις έγκλειει την κινήσιν ζωής άλληθινής. "Οσον

μικρά καὶ ἄν φαίνονται τὰ καρδιάκια ποῦ ζωγρα-
φίζει, εἰναι δύως ἀλληθινὰ καρδιά πού διατρέχουν
μεγαλειτέρους κινδύνους ἀπὸ τὰ μεγάλα - καὶ τὸ νε-
όκαι τοι εἶναι βαθεῖα καὶ γεμάτη ἀπὸ μυστήριον θά-
λασσα, ποῦ θραύσεται ἐπάνω εἰς τὴν προκυμαίαν βρυ-
χωμένη σάντα μαρτυρή κανονιά καὶ ὅπου ἀκούονται
αἱ ἄγνωτες ιρανγαὶ τῶν μικρούτερων δύντων μέσα
εἰς τὰ μικρά σπιτάκια.

Από τὸ Μίνστερ τῆς Βεστφαλιας ὃπου ἐγεννηθή, ὁ Μέλχερο μετέβη εἰς τὴν Ολλανδίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ Παρίσιο, ὃπου ἀρχίζει τὸ δευτέρα περιόδος τῆς τέχνης του. Ἐκεῖ τὸν ἔθελε γέ τὸ παταίων ἔνδοξον Παρίσιο, αἱ Βερσαλίαι, ὁ Κεραμεικός, τὸ Λούβρον, τὸ Τοιανόν. Ἀπὸ τὸ μεγαλείον αὐτὸν παρελθόντος ἀνάζῃ μία μελαγχολικὴ ποίησις. Εν τούτοις δὲν είναι ἀπαθῆς πρὸς τὴν σημειώνην ζωὴν καὶ παρὰ τὸ παρελθόν μεγαλείον ζωγραφίζει τὸ Πάρκον Μονσώ, τὰ Ηλύσια, τὴν Παρισινήν. Η Υβρέτ Γκυλιάτερ είναι μία ὄραια προσωπογραφία.

Λλλ̄ ὁ Γάλλος κριτικὸς ἀναπολεῖ μὲ εὐχαρίστησιν ἀκόμη τὴν πρώτην περιόδου τοῦ Μέλχερ. Θέλει ἀκόμη νὰ ἐπανίδῃ την μικρὸν ἡρεμούν θάλασσαν μὲτα την μικρούστικα λευκὰ πανάκια, τὰ ἀπλοῖκα σπιτάκια, τές μικρὲς ξύλινες γαλόζες ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀνοικτὴν θύραν· νοσταλγεῖ διὰ τὴν μικρὰν πόλιν μὲ τοὺς μικροὺς κατοικοῦς της. διους ζοῦν ἡσύχως τὴν μικρὰν ζωὴν κουκλῶν εἰς τὴν σκάλαν ἐνὸς ὑψηλοῦ πυργίου, ἔκει διους τόσαν κόκκιναι στέγαιν θαμβώνουν μέσα εἰς τὸν ήλιούσιον οὐρανόν.

ПЕРИОДИКА

«ПРОПУДА».

Ο ω. Γ. Βλαχογιάννης, άναδιφών πολαιά ἔγγραφα γράφει εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῶν «Προτυλαίων» διτὶ ὁ μεγαλείτερος ἀδελφός του Κωνσταντίνος Κανάρη, Γεωργίος, ὅστις ἔμεινε ἄγνωστος ὑπὸ τὸν μέγαν κορδιμὸν τοῦ γίγαντος ἀδελφοῦ του, ἡγωνίσθη καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ 21. Ο Γεωργίος Κανάρης ἔλαβε μέρος μὲ τὸ μπρίκι «Ἡρακλῆς», εἰς τὰς ἐκστρατείας περὶ τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης, εἰς τὴν Ἐρισσόν, τὴν Σάμουν καὶ τὴν Κασσάνδραν. Κατόπιν ἐπολέμησε μὲ τὸν πλοιάρχον Μάκραν ως ἀξιωματικὸς τὸ 1822 εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Πατρῶν καὶ τέλος εἰς Χίον μὲ τὸν πλοιάρχον Μπουρέκαν. Ἐπεστάτησεν εἰς τὴν εἰσπραξιν τῶν προσδόκων εἰς τὰ νησιά τὸ 1823 καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Ἐθύοιας μὲ τὰ Ψαριανὰ πόλεις. Μετά τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν ἥλθεν εἰς τὴν Αλγίαν. Ἡτο ἐπαρχος εἰς τὸ Ανατολικὸν μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ Μεσολογγίου ὑπόθεν μόλις ἐσάθη. Ἐπειτα ὑπῆρξε δημογέρων τῶν Ψαριανῶν μέχρι τῆς ἐλέυσεως τοῦ Όθωνος. «Ἄλλος ἀδελφὸς τοῦ Κανάρη ἦτο ὁ Ἀναγνώστης Κανάρης ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ λέπουν πληροφορία.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΤΟΥ ΜΟΥΧΤΑΡ ΠΑΣΣΑ ΜΕ ΤΗΝ ΛΙΚΑΤΕΡΙΝΑΝ

ὅποι τὴν ἔχαΐδεναν καὶ τὴν ἔλεγαν Νίτζαν.

— Ἀπὸ ἀγέκδοια χειρόγραφα τοῦ Βιλαρᾶ —

H ΝΙΤΖΑ είναι υπαγετέρα κάποιου χωντρογόνου αριθμού ξυστιά, δύπον λέγεται Θοδωρῆς Σιουλής, από τὴν πρώτην του γυναικά ἐπειδὴ αὐτὸς κηρεύοντας μεταπανδεύτηκε καὶ ἔκαμε καὶ ἄλλα παιδά. Αὐτὴ ή Νίτζα, οὐδάς καρόν πτωχοῦ πατός, ὃς τὰ δέκα χρόνια ἐκλιώντων στὰ Τούρκικα νοικιαστή μὲ τὸν πατέρα.

Ἐπί Στῆς Τουρκικῆς σύνοικες τῶν Τιαρρίων.

της και μητέρα της. Ύστερα ἐμβήκε δουλεύντα σε στίτια τῆς ἀράδας διὰ νά ζήσῃ. Καὶ ἄντα ἔγινε 14 χρονῶν, ὅπου ἦταν εἰς ἓνα σπίτι τῆς ἀράδας δουλεύοντα καὶ κοντά εἰς αὐτὸν τὸ σπίτι ἦταν μιὰ μαυλίστρα τοῦ Μουχτό πασσᾶ, ἐφάνηκε ἡ ὁμοφιά της ἔξαιρετη. "Ούτεν ἡ μαυλίστρα κυρὰ Μαρία τὴν ἔξεπλανεσε καὶ τὴν ἐπῆγε τοῦ Μουχτάρ πασσᾶ παλλακή, χωροῖς τὴν εἰδῆσιν τοῦ πατρός της, τοῦ ἀφεντός της καὶ τῆς κυρᾶς τῆς. Τὴν ἐφύλαξεν ὁ Μουχτάς πασσᾶς χρόνους ὀκτώ εἰς τὸ σαράρι τον ὡς ὠραίαν, λιγνυρήν καὶ ἐπιτήδειαν ὑπηρέτισσαν εἰς τὰ ἔρωτικά. Τέλος πάντων τὴν ἔχορτασε καὶ ἀποφάσισε νά τὴν ὑπανδρεύσῃ μὲ κάποιον Ἀναστάσην Γκίνου Κοντάκηντην² προγαμιτεύτην γραμματισμένον, ὅπου είληχεν ἔλληπτόν την Νεάπολιν. Τὴν ἀρρωστώντα λοιπὸν πρῶτον μὲ αὐτὸν, κάνοντας δλην τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, ἥγουν στέλλοντας διὰ τὸ χατῆρι τῆς Νίτζας ταῖς περισσότεραις ἀρχόντισσας νά πηγαίνουν ὡς συμπτεθεραῖς καὶ πάλιν νά ἔλθουν εἰς τὸ σαράρι του ἀπὸ τὸν γαμβρόν, διὰ νά δεῖξη εἰς τὸν κόσμον πάσον ἀγαπᾶτη τὴν Νίτζαν, ὅποι ἦταν ἀπὸ ποταπὸν γένος, διὰ νά ἔξεπλανέσῃ καὶ ἀλλαῖς ταξιτικάς. Μετά τὸ συμπτεθερολόγι ἐδιύρωσε καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου καὶ κατά τὴν συνήθειαν, τὴν Κυριακήν ὀκτὼ ἡμέραις προτήτερον τοῦ γάμου, ἔστειλεν ὁ γαμβρὸς μποραῖς εἰς τὸ αὐθεντικὸν σαράρι καὶ χαρίσματα εἰς ταῖς κυράδας, καὶ τῇ Δευτέρᾳ στοὺς ἕδικοὺς του ἔστειλε μπογαῖς, τὸ ὅποιον εἶναι σημᾶδι ὅτι τοὺς ἔχει καὶ εἰς τὸν γάμον καλεσμένους διὰ νά πηγαίνουν νά πάρουν τὴν νύμφην. Ἐπειδὴ ἵξε τὰ Ιωάννινα τὸ Σάββατον τὸ βράδυ μετὰ ταῖς μπογαῖς³ συνειδίζουν νά πάρουν τὴν νύφη ψίκι καὶ ἔμερωντας Κυριακή στεφανώντουν

Ο πασσᾶς διὰ νὰ τιμῆσῃ τὴν Νίτεζα τοῦ περισσότερον ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἄλλαις παλλακαῖς διόπου ὑπάνδρευσε, ἐπρόσταξε τὴν Δευτέρα τῶν μπογιῶν νὰ καλέσουν ὅλαις; ταῖς ἀρχόντισσας εἰς τὸ σαρᾶ νὰ γευματίσουν μὲ ταῖς κυρδαῖς καὶ τὸ ἀπόγευμα νὰ παρασταθοῦν νὰ βάλῃ ἡ στολίστρα τὴν μπογά τῆς νύφης. Ἡλθε λοιπὸν ἡ ὄντα, ἐπῆγεν ἡ στολίστρα τὴν νύφη, ἀφ' οὐ τῆς ἔβαλε τὴν μπογά, εἰς τὸν πασσᾶν νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι. Κλαίει δὲ πασσᾶς, κλαίει ἡ Νίτεζα (ἐπειδὴ ἡτον σημεῖον τοῦτο χωρισμοῦ καὶ ἀποχαιρετήματος), γίνεται ψονής καὶ κοπετός ἀνάμεσα ἀπὸ δύο ἑρατάς. Ο ἔρωτας τοῦ πασσᾶ δὲ ἀποκοιμημένος ἔξεντνησε ἀρχισε νὰ μετανοῇ διατὶ τὴν ὑπανδρεύει τὴν κυττάει στολισμένην μὲ τὰ νυφιάτικα καὶ μὲ τὰ διάφορα πετράδια, δικά της καὶ τῶν κυρδῶν (ἐπειδὴ εἶναι συνήθεια ὅλαις ταῖς νυφάδαις νὰ ταῖς στολίζουν καὶ μὲ ξένα πετράδια καὶ φωρικά) καὶ τοῦ ἀνάφτει δὲ ἔρωτας. Τὴν Τρίτην λούνεται ἀπὸ τὴν μπογά, τοῦ φαίνεται ἀκόμη ὁμορφήτερη. Τὸ ίδιο καὶ τὴν Τετράδη. Όθεν ὃσον ἐστοχάζονται τὴν Νίτεζα τοῦ στολισμῆν καὶ ὃσον ἔσιμων εἰναι ὁ ἀποχωρισμός της, τόσον τοῦ ἄναφτε καὶ δὲ ἔρωτας δὲ ἀποκοιμημένος. Ο πασσᾶς δὲν εὑναγειν εἰς τὸν ἀνδρωνίτην, ἀλλὰ μέσα κλαίοντας συνεθρηγοῦντε μὲ τὴν Νίτεζα τοῦ, αὐτὴ λέγοντας τοῦ πασσᾶ, κάλλια στὸ ἔντολονέβιθα τὰ εὐηγγα παρὰ νύφη ἀπὸ τὸ σαρῶι, καὶ αὐτὸς τῆς ἔλεγε, κάλλια αὐτὸν στὸ ταμπούτι παπᾶ αἴτην στὸ ἔντολονέβιθα.

λαδού αυτήν οποιονδερμάτῳ.
Ἔσκαν Βεληπάσοδοῦ ἡ Κατερινώτισσα¹, ή νύφη του, βλέποντας τὴν μεγάλην λύτην τοῦ ἀνδρασέλφου της, τὸν ἔπαρηγόσθε μὲ διαφόρους τρόπους καὶ τέλος πάντων τοῦ εἴτε νά μη την δώσῃ: καὶ εἰς τὸν πόπον της ἀς δώση ἄλλην ἀπό ταῖς παλλακαῖς τὸν

Απὸ τὴν Κόνιτσα.

**• Μετὰ τὸ βάψιμο, τὸ φηιασίδωμα τῆς νύφης.
• Απὸ τὴν Κατεσίνα.**

Από την Κατερίνα.

Η καλλιτεχνική «Έκθεσις Durand-Ruel εἰς τὸ Παρίσι παρουσίασε κάτι νέον εἰς τὴν ζωγραφικήν. Πρό δὲ λίγων μηνῶν δὲ ζωγράφος Ραφαέλλη εἰσήγαγε τὴν χρῆσιν στερεῶν χρωμάτων ἀπό λάδι κατασκευαζομένων εἰς σχῆμα μολυβδοκονδύλου. Η χρῆσις, ἐννοεῖται, εἶναι πολὺ εὐκολώτερα, ἢ δὲ στερεότης καὶ δὲ πλούτος τοῦ χρωμάτος δπως καὶ πρόν. "Ολοὶ οἱ ἔκθεται τοῦ Durand-Ruel — 70 περίπου ἔργα — μετεχειρίσθησαν τὸ νέον αὐτὸν μέσον εἰς τὴν ἔκτελεσιν τῶν εἰκόνων των.

Εἰς τὴν Φλωρεντίαν γίνεται σκέψις νὰ διηργανώσουν ἔκθεσις τῶν ἔργων τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς Ἰταλίας. Ἐκάστη ἔκθεσις θὰ περιλαμβάνῃ ὅλα τὰ ἔργα ἐνὸς καλλιτέχνου καὶ θὰ γίνεται εἰς τὴν πόλιν ὃπου αὐτὸς ἔγεννηθη, ἢ μᾶς σχολῆς καὶ θὰ διηργανώνεται ἐκεῖ ὅπόθεν ἡ σχολὴ είχε τὴν ἀρχήν της.

Τελευταίως εἰς τὸ Παρίσι ἡ Σάρα Βερνάρ ἐσυρίχθη, παῖζουσα τὴν Ἀνδρομάχην τοῦ Ρακίνα διὰ τὴν ἀνακρίβειαν τοῦ διακόσιου καὶ τὴν ἄλλοισιν τοῦ ρόλου τῆς Ἐρμόνης, τὴν ὃποιαν μετέβαλε εἰς γυναικα σημερινήν ἀσθενικήν καὶ νευροπαθή. Ή σπουδάζουσα νεολαία, εἴπεν ἐνας ἀπὸ τοὺς συριζαντας εἰς παριστὸν δημοσιογράφον, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ νεωτερίσωμεν μὲν τὸν Ρακίναν. «Ἐργον μας είναι τὸ παρόν. Τὸ παρελθόν δὲν δικαιούμεθα νὰ τὸ ἐγγίσωμεν.

Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Ἀλσατίας» ἡ πρώτη ἐν Εὐρώπῃ ἐφημερίς ἔξεδόθη τὸ 1609, μὲ τὸν ἑξῆς σύντομον τίτλον :

«Ἀφήγησις ὅλων τῶν κυριωτέρων καὶ ἀξιομημονεύτων γεγονότων, τὰ ὅποια συνεβήσαν ἢ θὰ συνιθοῦν κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1609 εἰς τὴν Ἀρο καὶ Κάτω Γεωμανίαν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίαν, Οὐγγρίαν, Μολδανίαν, Τουρκίαν επλ. Ολα των μένα πιστῶς ὅπως μοῦ ἀνεκουνώθησαν καὶ διὰς ἡμέρας νὰ τὰ συντάξω.

Ολίγον κατόπιν ἔδημοσιεύθησαν περιοδικά εἰς τὸ Βερολίνον καὶ τὴν Φραγκφούρτην. Εἰς τὸ Λονδίνον ἔξεδόθη ἡ πρώτη ἐφημερίς τὸ 1602 καὶ εἰς τὸ Παρίσι τὸ ἐπόμενον ἔτος. Τὸ 1600 ἔξεδόθησαν εἰς τὴν Γεωμανίαν αἱ δύο πρώται καθημεριναὶ ἐφημερίδες, ἡ «Ἐφημερίς τῆς Κολωνίας» καὶ ἡ «Ἐφημερίς τῆς Λειψίας» ἐκδιδόμεναι μέχρι σήμερον. Εγράφοντο γερμανιστὶ καὶ λατινιστὶ. Ή πρώτη καθημερινὴ ἐφημερίς εἰς τὴν Γαλλίαν ἥτο ἡ «Ἐφημερίς τῶν Παρισίων» ἴδρυθείσα τὸ 1777.

Απέθανε ὁ καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰγνάτιος Μοσχάκης. Ο Μοσχάκης συνέγραψε διάφορα διδακτικά θεολογικά βιβλία. Ως θηγανευτικὸς διμιλητής ἥτο πολὺ ἀγαπητός.

Ἐκδίδεται προσεχῶς τὸ περὶ προφορᾶς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σύγγραμμα τοῦ καθηγητοῦ P. T. Ἐλλιστ., εἰς τὸ ὅποιον ἀποδεικνύει ὅτι ἡ προφορά τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἥτο εἰς πολλὰ διαφορετικὴ τῆς σημερινῆς εἰς τὰ σύμφωνα, τὰ φωνήντα καὶ τὰς διφθόγγους.

Εἰς τὸ Παρίσι ὁ Παῦλος Ραμώ, ἐπαναλαμβάνει τὰς διαλέξεις τον περὶ τῶν ποιητῶν τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰώνος. «Ἐφέτος θὰ διμιλήσῃ καὶ περὶ τινῶν ἐκ τῶν νέων ποιητῶν.

Ο Κοκλὲν ἔδωσεν εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον εἰς τρεῖς ἐσπέρας, τὸν «Ταρτούφον», τέσ «Κυρατσίτσες»,

τὸν «Γαμβρὸν τοῦ κ. Πουαριέ», τὸν «Ἄββαν Κονσταντίνον», τὸν «Συρανὸ Βερζεράκη», τὸν «Ἄρχοντοχωριάτην» κατὰ τὰς ὅποιας ἔδειξε τὴν τελειότητα τῆς τέχνης του· καὶ τὸ ἀπαράμιλλον τάλαντον τῆς ἀπαγγελίας του.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΤΧΕΙΡΙΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ὑπὸ Ἐδ. Θόμφωνος κατὰ μετάφρασιν Σ. Λάμπρου. Τεῦχος πρῶτον: Βιβλιοθήκη Μαρασδῆ 192. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ μεταφρασθέντα ὑπὸ Εὐνόστατον Δ. Τσακαλώτου. Ἐκδόσις δευτέρα. Ἐν Ἀθήναις, τύποις καὶ ἀναλόμασι Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΑΙΤΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ 1852-1902. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

Η ΓΥΝΗ ΕΝ Τῷ ΕΛΛΗΝΙΚῷ ΠΟΛΙΤΙΣΜῷ Λ' ΕΝ Τῇ ΟΜΗΡΙΚῇ ΕΠΟΧῇ ὑπὸ Γ. Γαρδίκα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ ΠΟΙΗΜΑΤΑ Τόμος: ἔκτος. Φασούλης φιλόσοφος, μέρος δεύτερον. Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΛΙΕΘΗΝΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ι. Ν. Σβορόνου. Τόμος πέμπτος, τρίτον καὶ τέταρτον τεῦχος τοῦ 1903. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ ὑπὸ Γεωργίου Ν. Φιλαρέτου — ἀναδημοσίευσις ἐκ τῶν «Παναθηναίων». Ἐν Ἀθήναις τυπογραφεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου 1903.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ τεῦχος 10ον, περιέχον διπλῶν πίνακα τῆς Λαρισῆς καὶ ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ «Ἐπιγένεσις» μέχρι τοῦ «Ἀλεκτορικοῦ μετρητῆς». Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ ἀριθμός ή δημοσίευσις ἀρθρῶν ἐκτενῶν περὶ ἀλεκτορικοῦ ὑπὸ τοῦ ἀλεκτορολόγου κ. Επ. Θ. Κωριακίδου. — Επόδιται Μπέκ καὶ Μπάρτ, ἐν Ἀθήναις.

ΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων). Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη, σχ. 16ον σελ. 90, δρ. 0.40.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΝΑΛΕΡΣΕΝ μεταφρασθέντα ὑπὸ Δ. Βικέλα. (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων — Παιδικὴ Βιβλιοθήκη. —) Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη σχ. 16ον σελ. 159 δρ. 2 χαρτόδετον.

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ὑπὸ Α. Π. Κονστίδου, διασκευὴ ἀπὸ τὸ γερμανικὸν (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων — Παιδικὴ Βιβλιοθήκη. —) Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη σχ. 16ον σελ. 159 δρ. 2 χαρτόδετον.

ΥΜΕΝΑΙΟΣ μελοδραματικὸν εἰδύλλιον εἰς πράξεις 5 ὑπὸ Ἰωάννου Γ. Φραγκιᾶ — μουσικὴ Θεοφρ. Ι. Σακελλαρίδου. (Ἀθήναι 1903 τυπογραφεῖον τοῦ «Κράτους» σχ. 16ον σελ. 59, δρ. 1.50).

Η ΟΜΟΙΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ ὑπὸ Σ. Γυπάρη. (Ἀθήναι 1902, τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη, σχ. 16ον σελ. 140 δρ. 1.50).